

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต
สาขาวิชาทัศนศิลป์ศึกษา แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2560

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ชีวิตข้างถนน

โดย
นายเดชสิทธิ์ศักดิ์ เหมทานนท์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต
สาขาวิชาทัศนศิลป์ศึกษา แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2560

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

STREET LIFE

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for Master of Fine Arts (VISUAL ARTS EDUCATION)

Graduate School, Silpakorn University

Academic Year 2017

Copyright of Graduate School, Silpakorn University

หัวข้อ	ชีวิตข้างถนน
โดย	เดชสิทธิ์ศักดิ์ เหมทานนท์
สาขาวิชา	ทัศนศิลป์ศึกษา แผนก ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	รองศาสตราจารย์ ทินกร กาษรสุวรรณ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.จุไรรัตน์ นันทานิช)

พิจารณาเห็นชอบโดย

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ญาณวิทย์ กุญแจทอง)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ ทินกร กาษรสุวรรณ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์ ดร. อภินิศา จิตรกร)

..... ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
(รองศาสตราจารย์ สรรณรงค์ สิงห์เสนี)

59901305 : ทัศนศิลป์ศึกษา แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทบัณฑิต

คำสำคัญ : ศิลปะสื่อผสม, วัสดุสำเร็จรูป, ศิลปะจัดวาง, ชีวิตข้างถนน

นาย เดชสิทธิ์ศักดิ์ เหมทานนท์: ชีวิตข้างถนน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : รองศาสตราจารย์ ทินกร กาษรสุวรรณ

"ชีวิตทุกชีวิตล้วนมีคุณค่า แม้แต่สิ่งมีชีวิตเล็ก ๆ ก็ไม่ได้ด้อยค่ากว่าตัวเรา"

นิยามซึ่งเป็นแรงบันดาลใจแรกของผู้ข้าพเจ้าในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะชุดนี้ ข้าพเจ้าได้นำเสนอ ผลงานสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย โดยการนำวัสดุสำเร็จรูป อาทิ โขฟาเก่า หมายถึงสิ่งพังพิน ความสุขสบายที่เปลี่ยนแปลงไป , ถึงขั้นที่ถูกจัดวางใหม่เพื่อเปลี่ยนมุมมองต่อประโยชน์ใช้สอยที่เคยเป็นมา และวัสดุที่พบเห็น ได้ข้างถนนนำมาเป็นหัวใจสำคัญของผลงานโดยไม่ตัดแปลง ตัดทอนวัสดุ แต่แปรสภาพหรือจัดวางใหม่เพื่อสื่อ ความหมายถึงมุมมองที่เปลี่ยนไปของชีวิตข้างถนนที่ถูกทอดทิ้งอย่างไร้ค่า ผสมผสานกับเทคนิคการฉายภาพ ของสุนัขจรจัดข้างถนน ในอิริยาบถต่าง ๆ ลงบนวัสดุสำเร็จรูป ของศิลปะสื่อใหม่ มีการจัดวางกับพื้นที่ให้เกิด เอกภาพทางศิลปะในเชิงความคิด และสุนทรียศาสตร์ ผู้ชมสามารถชมผลงานได้จากด้านนอกและอยู่ร่วมกับ ผลงานเพื่อเปลี่ยนมุมมองของผู้ชมต่อผลงาน นำเสนอต่อผู้ชมงานศิลปะโดยตรงไปตรงมาทางความรู้สึกแต่ สอดแทรกแง่คิด ให้ผู้ชมตั้งคำถามในจิตใจถึงคุณค่าของชีวิตข้างถนน

59901305 : Major (VISUAL ARTS EDUCATION)

Keyword : Mixed Media Art, Ready made, Installation art, Street life

MR. DETLUESAK HEMTHANON : STREET LIFE THESIS ADVISOR : ASSOCIATE
PROFESSOR TINNAKORN KASORNSUWAN

“All life is valuable, even a little creatures are not worth less than us.”

This is the definition which is the first inspiration for create this artwork. I want to represent the Contemporary Artwork by bring a materials (Ready made) such as an old sofa means a changing of happiness and comfortable. The trash that rearrange the position to represent the changing of the perspective on the advantages and utility that used to be. And used the common materials that everyone can found it on the road to be the main heart of this work without modifying the materials, but modified or rearranged for represent the meaning of changing point of view of abandoned street life. Combined with projection techniques of street stray dogs. In various gestures on the materials (Ready made) of the new media artwork that arranged new space to create the Unity of arts in aesthetics and thinking. Audiences can see the artwork. Represent this art to audience straightforwardly but sensitively. And interlude to let the audience analytical thinking a question about the value of street life.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ “ชีวิตข้างถนน” สำเร็จได้ก็ด้วยความอนุเคราะห์จากหลากหลายฝ่าย ข้าพเจ้าจึงขอแสดงความขอบพระคุณจากใจถึงทุกท่าน ดังนี้

รองศาสตราจารย์ทินกร กาษรสุวรรณ และอาจารย์ ดร. อภินิภัก์ จิตรกร อาจารย์ที่ปรึกษาทั้งสองท่านที่ได้ให้ความดูแล คำปรึกษาและแนะนำ ในการสร้างสรรค์ผลงานและจัดทำเล่มวิทยานิพนธ์ , ศาสตราจารย์เกียรติคุณพิศณุ ศุภนิมิตร ศาสตราจารย์เกียรติคุณปรีชา เกาทอง ศาสตราจารย์ญาณวิทย์ กุญแจทอง และคณาจารย์จากคณะจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ และคณะศึกษาศาสตร์ สำหรับการอบรมสั่งสอนให้ความรู้และสร้างแรงบันดาลใจในเส้นทางครุศิลป์ , พี่เยาและคณะเจ้าหน้าที่ สำหรับการช่วยเหลือดำเนินการต่าง ๆ , พี่เจียม พี่ต้น พี่ส้มโอ น้องเจี๊ทและเพื่อน ๆ ทัศนศิลป์ศึกษา รุ่น 8 ทุกคนสำหรับ การช่วยเหลือ คำแนะนำ และกำลังใจในการศึกษาที่ยากลำบาก , เพื่อนเบิ้ลจาก ร.ส.ท. รุ่น 24 สำหรับการขนส่งผลงานตลอดการสร้างสรรค์ , พี่ระพีณ ลุง ๆ เจ้ง เอ็ม กัน จาก ส.ก.ธ. สำหรับงานเชื่อมในผลงานสร้างสรรค์ , น้องปาล์มสำหรับคำแปลบทคัดย่อและความช่วยเหลือที่มีให้แก่ครู , ครอบครัวและคนรักที่คอยให้การสนับสนุนและกำลังใจที่ดีที่สุด และสุดท้ายสุนัขข้างถนนทุกตัวที่ใช้ชีวิตได้อย่างมีคุณค่าและสง่างาม สะท้อนให้ข้าพเจ้าเห็นคุณค่าแห่งชีวิต มิตรภาพที่ข้าพเจ้าได้รับจากทุกท่านมากมายจะตราตรึงอยู่ในจิตใจของข้าพเจ้าไม่รู้ลืม

ความกรุณาและความอนุเคราะห์ที่ข้าพเจ้าได้รับจากทุกท่าน ส่งผลให้การสร้างสรรค์และจัดทำเล่มวิทยานิพนธ์ “ชีวิตข้างถนน” สำเร็จลุล่วง จึงขอกล่าวขอบพระคุณในความกรุณาและถือว่าทุกท่านคือผู้มีส่วนร่วมให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้เกิดขึ้น

เดชสิทธิ์ศักดิ์ เหมทานนท์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความสำคัญของปัญหาและแรงบันดาลใจ.....	1
วัตถุประสงค์.....	2
กรอบแนวคิดในการสร้างสรรค์.....	3
สมมุติฐาน.....	5
ขอบเขตของการสร้างสรรค์.....	5
ขั้นตอน วิธีการในการสร้างสรรค์.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์.....	9
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	10
บทที่ 2 เอกสาร ข้อมูลและศิลปกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	11
เอกสาร ข้อมูล และศิลปกรรมที่เกี่ยวข้องกับแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์.....	11
อิทธิพลและทฤษฎีทางศิลปกรรม.....	15
รสลิน กาสต์.....	15
Banksy.....	19
ทฤษฎีศิลปะสื่อผสม.....	23

ทฤษฎีการใช้วัสดุสำเร็จรูปในการสร้างสรรค์.....	25
ทฤษฎีศิลปะแนวจัดวาง (Installation Art).....	30
นัม จุง ไพค์ (Nam Jun Paik).....	32
การวิเคราะห์อิทธิพลต่อการสร้างสรรค์.....	35
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการสร้างสรรค์.....	37
แนวความคิดและแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์.....	37
รูปแบบของการสร้างสรรค์.....	37
วิธีการดำเนินงาน.....	37
วัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงาน.....	38
เทคนิค ขั้นตอนและกระบวนการ.....	52
ขั้นตอนการหาข้อมูลจากแรงบันดาลใจ (Inspiration).....	52
ขั้นตอนการหาวัสดุและการจัดการกับวัสดุ (Object Finding).....	52
ขั้นตอนการร่างภาพต้นแบบ (Sketch Design).....	53
ขั้นตอนการติดต่อตัดแปลงภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว (Edit and Direct VDO).....	57
ขั้นตอนการประกอบวัสดุสำเร็จรูป (Create Object).....	58
ขั้นตอนการฉายภาพลงบนวัสดุสำเร็จรูป (Projection on Object).....	62
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์การสร้างสรรค์ (Result).....	65
วิเคราะห์ พัฒนาการด้านแนวคิด ความเชื่อและทฤษฎี.....	65
วิเคราะห์ พัฒนาการ ด้านรูปแบบในการสร้างสรรค์.....	68
การวิเคราะห์ผลงานศิลปะนิพนธ์.....	75
แก๊ข้างถนน 01.....	75
แก๊ข้างถนน 02.....	85
เกิดข้างถนน.....	94
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	104

สรูป104	
อภิปรายผล	105
ข้อเสนอแนะ	109
รายการอ้างอิง.....	110
ประวัติผู้เขียน	113

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 ภาพแผนผังกรอบแนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงาน	4
ภาพที่ 2 ภาพแผนผังขั้นตอน วิธีการในการสร้างสรรค์ผลงาน	7
ภาพที่ 3 ภาพสุนัขจรจัดเร่ร่อนนอนอยู่ตามข้างถนน	12
ภาพที่ 4 ภาพสุนัขจรจัดที่หาเศษอาหารตามถังขยะข้างถนนเพื่อประทังชีวิต	13
ภาพที่ 5 ภาพหน้าปกหนังสือ Why Look at Animal ? ของ John Berger	15
ภาพที่ 6 ผลงานศิลปะของ รสลิน กาสต์ แสดงถึงความห่วงใยและความผูกพันต่อสุนัข	16
ภาพที่ 7 ผลงานศิลปะของ รสลิน กาสต์ แสดงถึงความห่วงใยและความผูกพันต่อสุนัข	16
ภาพที่ 8 ภาพผลงานของ รสลิน กาสต์ แสดงถึงความผูกพันระหว่างคนกับสุนัข	17
ภาพที่ 9 ภาพผลงาน Sirens of the Lambs , 2014 ของศิลปิน Banksy	20
ภาพที่ 10 รายละเอียดผลงาน Sirens of the Lambs , 2014 ของศิลปิน Banksy	20
ภาพที่ 11 Robert Rauschenberg. 1955-95. Monogram	24
ภาพที่ 12 ภาพผลงาน ปัญญา วิจิตรนสาร. 2559. ขอความสุขแก่โลกของฉัน. เทคนิคสื่อผสม	26
ภาพที่ 13 มาเซล ดูซองปี. 1917. Fountain เทคนิค Ready made.	27
ภาพที่ 14 ภาพศิลปิน Marcel Duchamp ถ่ายภาพคู่กับผลงาน Bicycle Wheel ของตนเอง	29
ภาพที่ 15 Kurt Schwitters. 1921. Cherry Picture.....	31
ภาพที่ 16 Nam Jun Paik. 1976. TV Cello.....	34
ภาพที่ 17 ภาพโซฟาผุพังที่ถูกทิ้งไว้ข้างถนน	39
ภาพที่ 18 ภาพโซฟาบนกองขยะข้างถนน	39
ภาพที่ 19 ภาพกองขยะข้างถนน.....	40
ภาพที่ 20 ถังขยะถัง แบบถังเขี้ยวกลม.ที่พบเห็นได้ทั่วไป	40
ภาพที่ 21 ภาพเศษเหล็กที่จะนำมาประกอบสร้างสรรค์.....	41

ภาพที่ 22 ภาพเครื่องโปรเจคเตอร์.....	42
ภาพที่ 23 ภาพเครื่องคอมพิวเตอร์แบบ PC.....	43
ภาพที่ 24 ภาพตู้เชื่อมเหล็ก.....	43
ภาพที่ 25 ภาพเลื่อยตัดเหล็ก.....	44
ภาพที่ 26 ภาพกล้องถ่ายรูป DSLR.....	44
ภาพที่ 27 ภาพคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก สำหรับตัดต่อวิดีโอ.....	45
ภาพที่ 28 ภาพถ่ายสุนัขจรจัดเร่ร่อนข้างถนน.....	46
ภาพที่ 29 ภาพถ่ายสุนัขจรจัดเร่ร่อนข้างถนน.....	47
ภาพที่ 30 ภาพถ่ายสุนัขจรจัดเร่ร่อนข้างถนน.....	48
ภาพที่ 31 ภาพถ่ายสุนัขจรจัดเร่ร่อนข้างถนน.....	49
ภาพที่ 32 ภาพถ่ายสุนัขจรจัดเร่ร่อนข้างถนน.....	50
ภาพที่ 33 ภาพถ่ายสุนัขจรจัดเร่ร่อนข้างถนน.....	51
ภาพที่ 34 ภาพร่างต้นแบบ จากวัสดุถังขยะ.....	54
ภาพที่ 35 ภาพร่างต้นแบบการจัดวางและประกอบของวัสดุ.....	54
ภาพที่ 36 ภาพร่างต้นแบบ การจัดวางกับพื้นที่.....	55
ภาพที่ 37 ภาพการจำลองภาพร่างต้นแบบเป็นโมเดลจำลอง ผลงานแก่ข้างถนน 01.....	56
ภาพที่ 38 ภาพการจำลองภาพร่างต้นแบบเป็นโมเดลจำลอง.....	57
ภาพที่ 39 ภาพกระบวนการตัดต่อวิดีโอ ผ่านโปรแกรมตัดต่อบนคอมพิวเตอร์.....	58
ภาพที่ 40 ภาพกระดุกขาและข้อต่อแสดงการโค้งงอของขาสุนัข.....	59
ภาพที่ 41 ภาพร่างการเดินแสดงลักษณะการโค้งงอของข้อต่อขาสุนัข.....	59
ภาพที่ 42 ภาพเหล็กขาตั้งที่เชื่อมขึ้นแล้ว.....	60
ภาพที่ 43 ภาพการตัดเศษเหล็กเหลือใช้และเหล็กผุพังมาเชื่อมประกอบเป็นขาตั้ง.....	61
ภาพที่ 44 ภาพการประกอบและจัดวางวัสดุเพื่อสื่อความหมาย.....	62
ภาพที่ 45 ภาพขั้นตอนการทดลองฉายภาพบนผนัง เพื่อวัดแสงและการท่อนของแสง.....	63

ภาพที่ 46 การฉายภาพลงบนวัสดุให้ลักษณะรูปร่างของภาพและวัสดุสอดคล้องกันเป็นเอกภาพ	63
ภาพที่ 47 ภาพจากหน้าเว็บไซต์ข่าวออนไลน์ไทยรัฐ	66
ภาพที่ 48 ภาพที่น่าเวทนาของสุนัขจรจัดที่เผยแพร่ทางสื่อออนไลน์	66
ภาพที่ 49 ผลงานศิลปะภาพถ่ายของศิลปิน Yun - Fei - Tou	67
ภาพที่ 50 ภาพผลงานสื่อผสมใช้เทคนิคการเพ้นท์บนวัสดุสำเร็จรูป	68
ภาพที่ 51 ผลงานสื่อผสมใช้เทคนิคการเพ้นท์บนวัสดุสำเร็จ	69
ภาพที่ 52 ผลงานสื่อผสมใช้เทคนิคการเพ้นท์บนวัสดุสำเร็จ	69
ภาพที่ 53 ภาพผลงานเทคนิคสื่อผสม ประกอบวัสดุสำเร็จรูป จัดวางและการพิมพ์ภาพถ่ายบนวัสดุ	70
ภาพที่ 54 ภาพการติดตั้งผลงานชุดระยะก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 3	71
ภาพที่ 55 ภาพผลงานสื่อผสมโดยใช้เทคนิคฉายภาพลงบนวัสดุสำเร็จ (Projection on object).....	72
ภาพที่ 56 ภาพผลงานสื่อผสมโดยใช้เทคนิคการฉายภาพลงบนวัสดุสำเร็จ	72
ภาพที่ 57 ภาพผลงาน “เกิดข้างถนน” วิทยานิพนธ์ ชุด “ชีวิตข้างถนน” (Street Life).....	74
ภาพที่ 58 ภาพผลงาน “แก่ข้างถนน 2” วิทยานิพนธ์ ชุด “ชีวิตข้างถนน” (Street Life).....	74
ภาพที่ 59 ภาพผลงาน “แก่ข้างถนน 1” วิทยานิพนธ์ ชุด “ชีวิตข้างถนน” (Street Life).....	75
ภาพที่ 60 ภาพสุนัขจรตาบอดจรจัดข้างถนน	76
ภาพที่ 61 ภาพระยะใกล้แสดงให้เห็นถึงความสกปรกและโรคผิวหนัง	77
ภาพที่ 62 ภาพสุนัขแก่ที่มีบาดแผลจากการถูกขว้างปาสิ่งของใส่.....	77
ภาพที่ 63 ภาพร่างสีน้ำและลายเส้น ผลงาน แก่ข้างถนน 01.....	78
ภาพที่ 64 ภาพร่างต้นแบบ ผลงานสื่อผสมในรูปแบบการจัดวางกับพื้นที่.....	78
ภาพที่ 65 ภาพโมเดลจำลองการจัดวางแบบสามมิติ ผลงาน “แก่ข้างถนน 01”	79
ภาพที่ 66 ภาพถ่ายต่อเนื่องหลายเฟรมที่ถูกตัดภาพพื้นหลังออกแล้วเพื่อประกอบเป็นวิดีโอ	79
ภาพที่ 67 ภาพการตัดต่อภาพถ่ายให้เป็นภาพเคลื่อนไหว แบบ Stop motion.....	80
ภาพที่ 68 ภาพโซฟาจากกองขยะข้างถนน.....	80
ภาพที่ 69 ภาพชาติตั้งที่เชื่อมโยงให้มีลักษณะโครงสร้างชาติตั้งมาจากขาของสุนัข	81

ภาพที่ 70 ภาพการติดตั้งในสถานที่แสดงผลงาน.....	82
ภาพที่ 71 ภาพวิดีโอที่ฉายบนวัสดุ เป็นภาพสุนัขในอริยาบถก้มหน้า โดยมีรูปร่างที่สอดคล้องกับวัสดุ	82
ภาพที่ 72 ภาพสุนัขที่ฉายลงบนวัสดุ มีทิศทางที่ก้มลงแสดงถึงความเศร้าหมอง ความลำบากของชีวิต	83
ภาพที่ 73 ภาพขาตั้งที่มีลักษณะโค้งงอตามโครงสร้างขาของสุนัขและให้ความรู้สึกไม่มั่นคง	84
ภาพที่ 74 ภาพสุนัขแก้อ้างถนนที่ยืนหลับตานิ่งอยู่ข้างถนน	85
ภาพที่ 75 ภาพรถที่วิ่งผ่านหน้าสุนัขอย่างรวดเร็วเหมือนไม่มีสิ่งมีชีวิตอยู่ตรงนั้น	86
ภาพที่ 76 ภาพร่างต้นแบบครั้งแรก ของผลงาน แก้อ้างถนน 02	87
ภาพที่ 77 ภาพโมเดลแสดงการจัดวางแบบสามมิติของผลงาน แก้อ้างถนน 02.....	88
ภาพที่ 78 ภาพการตัดต่อวิดีโอผ่านโปรแกรมตัดต่อวิดีโอด้วยคอมพิวเตอร์	88
ภาพที่ 79 ภาพโซฟาที่ถูกทิ้งไว้ในกองขยะข้างถนนอย่างไร้คุณค่า.....	89
ภาพที่ 80 ภาพขาตั้งที่สร้างขึ้นจากเศษโลหะเหลือใช้ให้มีลักษณะเหมือนขาสุนัข.....	89
ภาพที่ 81 ภาพความชำรุดของโซฟาสื่อถึงความขรหาทรุดโทรมของชีวิตสุนัขแก.....	90
ภาพที่ 82 ภาพเมื่อประกอบโซฟาเข้ากับขาเหล็ก	90
ภาพที่ 83 ภาพฉายวิดีโอสุนัขมีรูปร่าง-รูปทรง ที่สอดคล้องกับตัววัสดุ.....	91
ภาพที่ 84 ภาพขาที่ประกอบขึ้นจากเศษโลหะที่มีลักษณะโค้งงอ.....	92
ภาพที่ 85 ภาพกรวยจราจรตั้งวางในลักษณะที่ไม่ได้ถูกใช้ประโยชน์ใด ๆ.....	93
ภาพที่ 86 ภาพแม่สุนัขกำลังให้นมลูกสุนัขอยู่ข้างถนน.....	94
ภาพที่ 87 ภาพแม่สุนัขดูแลลูกอยู่ข้างถนน.....	95
ภาพที่ 88 ภาพร่างต้นแบบของผลงาน เกิดข้างถนน.....	95
ภาพที่ 89 ภาพร่างต้นแบบผลงาน เกิดข้างถนน	96
ภาพที่ 90 ภาพแม่สุนัขจรจัดข้างถนนที่ถูกตัดภาพพื้นหลังของภาพออกหมดแล้ว	97
ภาพที่ 91 ภาพการตัดต่อผ่านโปรแกรมตัดต่อวิดีโอด้วยคอมพิวเตอร์.....	97

ภาพที่ 92 ภาพแหล่งทิ้งขยะในชุมชน.....	98
ภาพที่ 93 ภาพการเชื่อมเศษเหล็กขึ้นเป็นขาตั้งให้มีลักษณะโครงสร้างของขาตั้งคล้ายกับขาสุนัข.....	98
ภาพที่ 94 ภาพการวางประกอบของวัสดุทั้งสองส่วนขาตั้งและถังขยะ.....	99
ภาพที่ 95 ขาตั้งมีลักษณะโค้งงอ โดยถอดรูปแบบโครงสร้างมาจากขาของสุนัข	99
ภาพที่ 96 ภาพแสดงการฉายภาพลงบนวัสดุกับแสงสว่างที่เหมาะสม.....	100
ภาพที่ 97 ภาพวิเคราะห์ความสอดคล้องกันของรูปร่างวัสดุและภาพวิดีโอที่ฉายลงบนวัสดุ	100
ภาพที่ 98 ภาพการจัดแสดง กับสถานที่แสดงมหาวิทยาลัย ศิลปากร.....	101
ภาพที่ 99 ภาพผลงานเมื่อจัดแสดงที่หอศิลป์ธนาคารกรุงไทย	101
ภาพที่ 100 ภาพจัดแสดงจริง กับสถานที่แสดง หอศิลป์กรุงไทย	102
ภาพที่ 101 ภาพการจัดแสดงร่วมกับผลงานชิ้นอื่น จัดวางและแปรผันตามขนาดพื้นที่แสดง	103
ภาพที่ 102 ภาพผลงาน เกิดข้างถนน แสดงออกด้วยภาพจริงของชีวิตสุนัข	105
ภาพที่ 103 ภาพสุนัขจรจัดแก่ชราบนข้างถนน	106
ภาพที่ 104 ภาพสุนัขเด็กที่เรียนรู้การใช้ชีวิตที่ยากลำบากของสุนัขจรจัด.....	106
ภาพที่ 105 ภาพผลงานที่มีการใช้วัสดุสำเร็จรูปสื่อความหมายในเชิงความคิด	107
ภาพที่ 106 ภาพการผสมผสานระหว่างเทคนิคการฉายภาพบนวัสดุและเทคนิคศิลปะจัดวาง.....	108

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหาและแรงบันดาลใจ

ด้วยปัจจุบัน พ.ศ.2561 ประเทศไทยประสบปัญหาสุนัขจรจัดล้นเมือง จากรายงานของกรมปศุสัตว์ พ.ศ. 2559 พบว่ามีสุนัขจรจัดเร่ร่อนอยู่ประมาณมากกว่า 700,000 ตัว ที่เร่ร่อนอยู่ตามท้องถนนและชุมชนต่าง ๆ ทั่วประเทศไทย เป็นเพศผู้ประมาณ 370,000 ตัว และเพศเมียประมาณ 340,000 ตัว เฉพาะในกรุงเทพมหานครเพียงจังหวัดเดียว พบสุนัขเร่ร่อนไร้ที่ไม่มีอยู่อาศัยเป็นหลักแหล่งมากกว่า 100,000 ตัว และมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นในทุก ๆ ปี จนถึงปัจจุบันปัญหาดังกล่าวก็ยังคงเป็นที่ถกเถียงวิพากษ์วิจารณ์กันทั้งในแวดวงวิชาการที่เกี่ยวข้องและผู้คนในสังคมที่ประสบกับปัญหาดังกล่าว เพื่อหาทางออก โดยเฉพาะในเมืองหลวงและเมืองใหญ่ ๆ ที่มีประชากรอาศัยอยู่มาก สัตว์จรจัดเหล่านี้ โดยส่วนใหญ่มาจากการทิ้งขว้างของผู้เลี้ยงที่ไม่สามารถเลี้ยงดูสัตว์เลี้ยงของตนได้หลังจากเลี้ยงมาได้ระยะหนึ่ง หรือบางคนก็ทิ้งขว้างเมื่อสุนัขเริ่มแก่ชรามีปัญหาสุขภาพต้องเสียค่ารักษาพยาบาลและค่าดูแลสุขภาพ และมีบางส่วนที่เกิดจากสัตว์เลี้ยงที่ถูกทิ้งขว้างเหล่านี้ แพร่ขยายพันธุ์ตามธรรมชาติของสัตว์ สัตว์ที่เกิดขึ้นมาจากกรณีดังกล่าวนี้ก็จะอยู่อาศัยตามข้างถนน ตรอก ซอยน้อยใหญ่ในเมืองหรือชุมชน และแพร่ขยายพันธุ์ต่อ ๆ ไปตามสัญชาตญาณของสัตว์ เนื่องจากสัตว์เหล่านี้ไม่มีผู้คนดูแลหรือแสดงความเป็นเจ้าของ หลายครั้งที่เราจะพบเห็นข่าวตามหน้าหนังสือพิมพ์หรือตามเว็บไซต์ที่เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ถึงเหตุการณ์สะเทือนอารมณ์จากผู้ที่ปฏิบัติต่อสุนัขจรจัดเหล่านี้อย่างไร้เมตตาปราณี เสมือนสัตว์เหล่านี้เป็นสิ่งของไม่มีชีวิตจิตใจ ไม่เห็นถึงคุณค่าในชีวิตของสัตว์ข้างถนนเหล่านี้ เช่น การทำร้ายร่างกายสุนัข กลั่นแกล้งเพื่อความสนุกสนาน หรือแม้กระทั่งการวางยาเบื่อหนูหรือยาพิษเพื่อฆ่า ให้ถึงตาย ในทุก ๆ ปีช่วงฤดูร้อนจะพบกับข่าวของสุนัขเร่ร่อนติดเชื้อพิษสุนัขบ้าและการแพร่ระบาดของโรคดังกล่าว เป็นเหตุให้ผู้คนในสังคมวิพากษ์วิจารณ์ถึงการแก้ไขปัญหาดังกล่าวของภาครัฐ การฆ่าสุนัขเร่ร่อนเพื่อเป็นการกำจัดทิ้งไม่ให้แพร่พันธุ์หรือแพร่ระบาดของโรคเป็นอีกหนึ่งวิธีที่สังคมไทยใช้จัดการกับชีวิตเหล่านี้ หากแต่วิธีการดังกล่าวจะเป็นการละเมิดสิทธิในการมีชีวิตของสัตว์ ไม่มีใครอยากตายหรืออยากถูกฆ่าตาย และชีวิตหนึ่งชีวิตแม้เป็นชีวิตเล็ก ๆ ก็มีค่าไม่ต่างจากชีวิตของคนเช่นกัน เหตุการณ์และข่าวสารเหล่านี้ที่ข้าพเจ้าได้รับรู้อยู่ทุกเมื่อเชื่อวัน ส่งผลต่อความคิด สะเทือนอารมณ์และกระทบจิตใจของข้าพเจ้าเป็นอย่างยิ่ง จนเกิดเป็นแรงดลใจ ให้สร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ ชุด “ชีวิตข้างถนน” (Street Life) เพื่อนำเสนอแนวคิดให้กับผู้ชมได้คิด

และตั้งคำถามในจิตใจในเรื่องของคุณค่าของทุกชีวิต ความเสมอภาคในการใช้ชีวิต การไม่เบียดเบียนชีวิตผู้อื่น การตระหนักถึงการแบ่งปันทรัพยากรร่วมกันและการใช้ชีวิตร่วมกันในสังคม โดยนำเสนอผ่านชีวิตของสุนัขจรจัดเร่ร่อนข้างถนนที่ข้าพเจ้าได้ติดตามเฝ้าสังเกต พฤติกรรมและการดำเนินชีวิต ทั้งสุนัขแก่ สุนัขแม่ลูกอ่อน สุนัขเด็กที่กำลังเจริญเติบโตและเรียนรู้การใช้ชีวิต ตามข้างถนน ตรอกซอก และกองขยะในชุมชนและเมืองที่ผู้คนไม่ได้เหลียวแลหรือมองเห็นคุณค่าของชีวิตเหล่านี้เลย นำมาสร้างสรรค์ด้วยเทคนิควิธีการ ขั้นตอนและกระบวนการทางศิลปะที่ข้าพเจ้าคิดค้นขึ้นเพื่อการแสดงออกถึงความเป็นจริงของชีวิตเหล่านี้ ความสะท้อนอารมณ์ และการตั้งคำถามในงานศิลปะให้ได้มากที่สุด

ศิลปะสื่อผสม เป็นเทคนิคการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่ข้าพเจ้าเลือกนำมาใช้สร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุด “ชีวิตข้างถนน” (Street Life) เพื่อสะท้อนภาพจริงของชีวิตที่ดำเนินบนท้องถนน และกองขยะของสุนัขข้างถนน ทั้งสุนัขแก่ สุนัขแม่ลูกอ่อนและสุนัขเด็ก โดยการฉายภาพลงบนวัสดุสำเร็จที่คัดเลือกจากความหมายที่แฝงอยู่ในวัสดุให้เหมาะสมกับผลงาน ซึ่งนำมาจากกองขยะข้างถนน ที่ถูกผู้คนทิ้งขว้าง นำมาประกอบเพื่อสร้างสรรค์และสะท้อนแนวคิดแบบสัจนิยม (Realism)

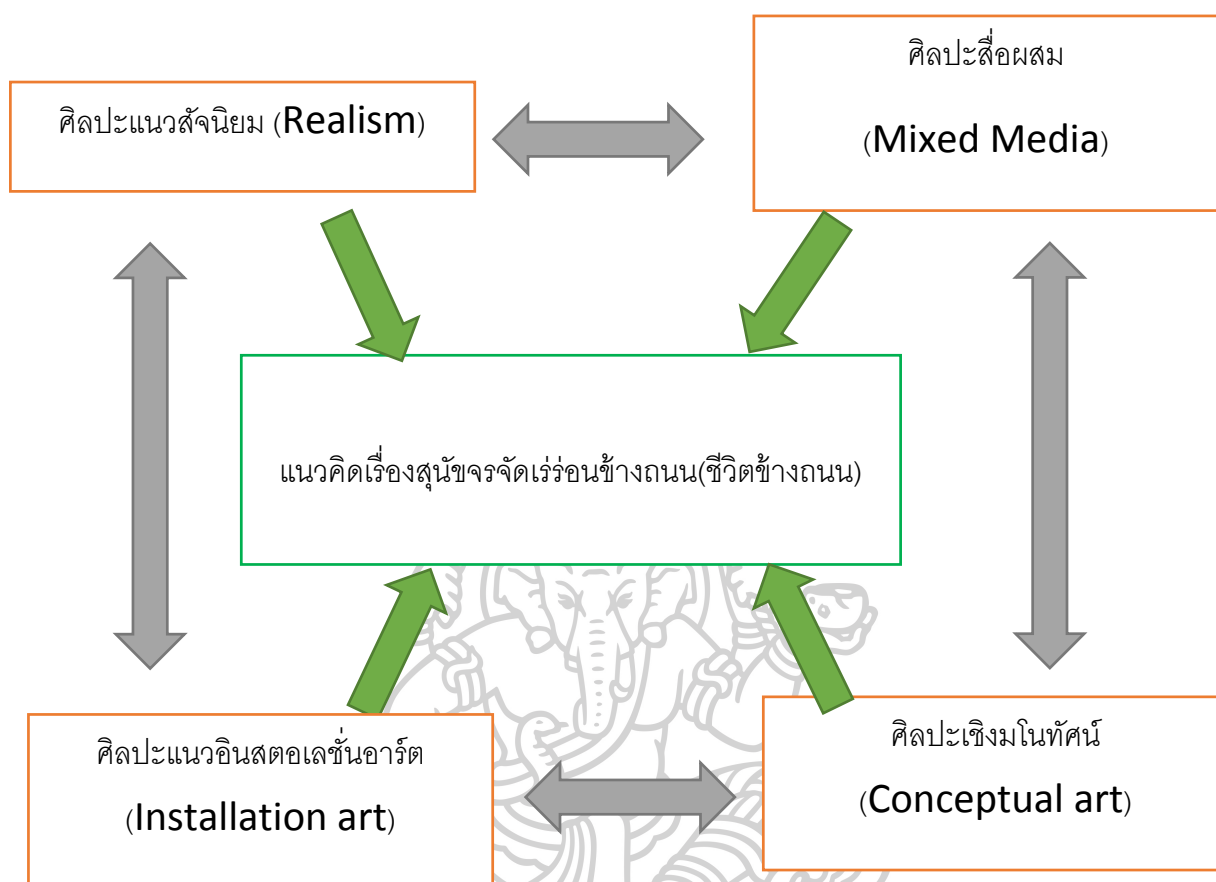
วัตถุประสงค์

ในการสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ สื่อผสม ชุด “ชีวิตข้างถนน” (Street Life) สร้างสรรค์ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ในการสร้างสรรค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาเทคนิควิธีการและกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ สื่อผสม ที่มีรูปแบบและเอกลักษณ์เฉพาะตัวของศิลปินในการสร้างสรรค์
2. เพื่อสร้างสรรค์ผลงาน ทัศนศิลป์สื่อผสมที่แสดงออกถึงความเป็นจริงในสังคมและสะท้อนสังคมในเรื่องของสุนัขจรจัดเร่ร่อนข้างถนน แสดงออกเชิงความคิดและความสะท้อนอารมณ์

กรอบแนวคิดในการสร้างสรรค์

ข้าพเจ้าสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ 3 มิติ โดยใช้เทคนิคที่เรียกว่า “สื่อผสม” (Mixed Media) ซึ่งข้าพเจ้าเลือกใช้วัสดุสำเร็จรูป (Ready made) ในการสร้างสรรค์ผลงานโดยไม่ได้ดัดแปลงตัดทอนวัสดุแต่อย่างใด หากแต่นำวัสดุมาประกอบขึ้นใหม่หรือจัดวางใหม่โดยคำนึงถึงหลักการของศิลปะแนวอินสตอลเลชันอาร์ตหรือศิลปะแนวจัดวาง (Installation art) ให้ความหมายและคุณค่าของวัสดุสำเร็จรูปเปลี่ยนแปลงไปเสมือนกับชีวิตของสุนัขจรจัดเร่ร่อนข้างถนน ที่เปลี่ยนแปลงคุณค่าไปจากเดิม เมื่อไม่เป็นที่ต้องการหรือกลายเป็นภาระของเจ้าของแล้วเป็นการแสดงออกทางศิลปะแบบสำนึกนิยม (Realism) โดยการถ่ายทอดและสะท้อนความจริงในสังคมผ่านผลงานศิลปะ วัสดุสำเร็จรูปจึงเป็นอีกหนึ่งส่วนสำคัญของผลงานศิลปะสื่อผสม ที่ข้าพเจ้าหยิบยกมาเพื่อใช้สื่อความหมายในการสร้างสรรค์ผลงานในเชิงความคิด และประกอบเข้ากับภาพเคลื่อนไหวที่ตัดต่อดัดแปลงแต่คงไว้ซึ่งความจริงของชีวิตสุนัขจรจัดเร่ร่อนข้างถนน โดยได้ทำการบันทึกไว้ด้วยตนเองจากการติดตามการดำเนินชีวิตและการสังเกตพฤติกรรมการดำเนินชีวิตของสุนัขจรจัดเร่ร่อนข้างถนน โดยนำเอาอิริยาบถในการดำเนินชีวิตของสุนัขจรจัดต่าง ๆ ที่ทำการปรับแต่งให้ได้อรรถประกอบศิลป์ที่สมบูรณ์และเป็นจริงตามแนวทางศิลปะแบบสำนึกนิยม นำมาฉายลงบนวัสดุสำเร็จรูปอีกครั้งเพื่อสร้างมุมมองและคุณค่าใหม่ ให้กับวัสดุ ประกอบกับการจัดวางเพื่อให้เกิดเอกภาพและส่งผลทางความคิด (Conceptual art) และความรู้สึกของผู้ชมผลงานทัศนศิลป์ นำไปสู่แนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ โดยสรุปเป็นแผนผังแนวคิดได้ดังนี้

ภาพที่ 1 ภาพแผนผังกรอบแนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงาน

สมมุติฐาน

ผลงานวิทยานิพนธ์ชุด “ชีวิตข้างถนน” (Street Life) เป็นผลงานศิลปะสามมิติ ที่สร้างสรรค์จากการนำองค์ความรู้ทางทัศนศิลป์ด้านสื่อผสม งานศิลปะแนวอินสตอลเลชัน ศิลปะสังนิยม และศิลปะเชิงความคิด มาสังเคราะห์ร่วมกับแนวคิดและแรงบันดาลใจจากชีวิตของสุนัขจรจัดเร่ร่อนข้างถนน ที่แสดงออกถึงความสะท้อนอารมณ์ สะท้อนใจและกระตุ้นจิตสำนึกในเรื่องคุณค่าของชีวิต แต่ก็ได้มุ่งหมายให้ผู้ชมต้องเข้าใจหรือคิดเช่นเดียวกับศิลปิน เพียงแต่ให้ผู้ชมผลงานทัศนศิลป์สื่อผสมชุดนี้หรือชิ้นใดชิ้นหนึ่งได้รับคุณค่าทางสุนทรีย์ สะท้อนอารมณ์ เกิดความคิดและตั้งคำถามขึ้นในจิตใจของตนเองในเรื่องคุณค่าของชีวิตและความเท่าเทียมกันของชีวิตทุกชีวิต

ขอบเขตของการสร้างสรรค์

ขอบเขตของการสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดนี้ข้าพเจ้าได้จำกัดขอบเขตของการสร้างสรรค์เอาไว้ 3 ด้าน ขอบเขตด้านเนื้อหา ขอบเขตด้านเทคนิค และขอบเขตด้านรูปแบบ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์และส่งผลให้การสร้างสรรค์มีขอบเขตที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ข้าพเจ้าเลือกเนื้อหาของผลงานจากแรงบันดาลใจที่ประสบกับตนเองทั้งทางตรงและทางอ้อม ของชีวิตสัตว์เร่ร่อนที่อยู่อาศัยตามข้างถนน กองขยะ ที่ถูกสังคมมองอย่างไม่เห็นคุณค่า หรือมองเห็นคุณค่าด้อยกว่าชีวิตอื่น ๆ ที่อยู่ร่วมในสังคม โดยข้าพเจ้าเลือกนำชีวิตของสุนัขจรจัดข้างถนนมาเป็นเนื้อหาหลัก ในการสร้างสรรค์ผลงาน แสดงแนวคิดในแบบศิลปะสังนิยมหรือสะท้อนความเป็นจริงในสังคมและแนวคิดแบบศิลปะเชิงแนวคิด

2. ขอบเขตด้านเทคนิค

ข้าพเจ้าเลือกใช้เทคนิคสื่อผสมโดยให้ผลงานมีรูปแบบสามมิติ เลือกใช้วัสดุสำเร็จรูป ไร้ค่าข้างถนนสื่อความหมายใหม่ นำมาจัดวางและเปลี่ยนแปลงธรรมชาติของวัสดุหรือประโยชน์ใช้สอยของวัสดุที่นำมา ไม่มีการดัดแปลง ตัดแต่ง ตกแต่ง แต่อย่างใด โดยใช้กระบวนการของศิลปะแนวอินสตอลเลชันอาร์ต ประกอบกับการฉายภาพถ่ายลงบนวัสดุให้สอดคล้องกับรูปร่าง รูปทรงทางศิลปะและเนื้อหาของผลงานแต่ละชิ้น

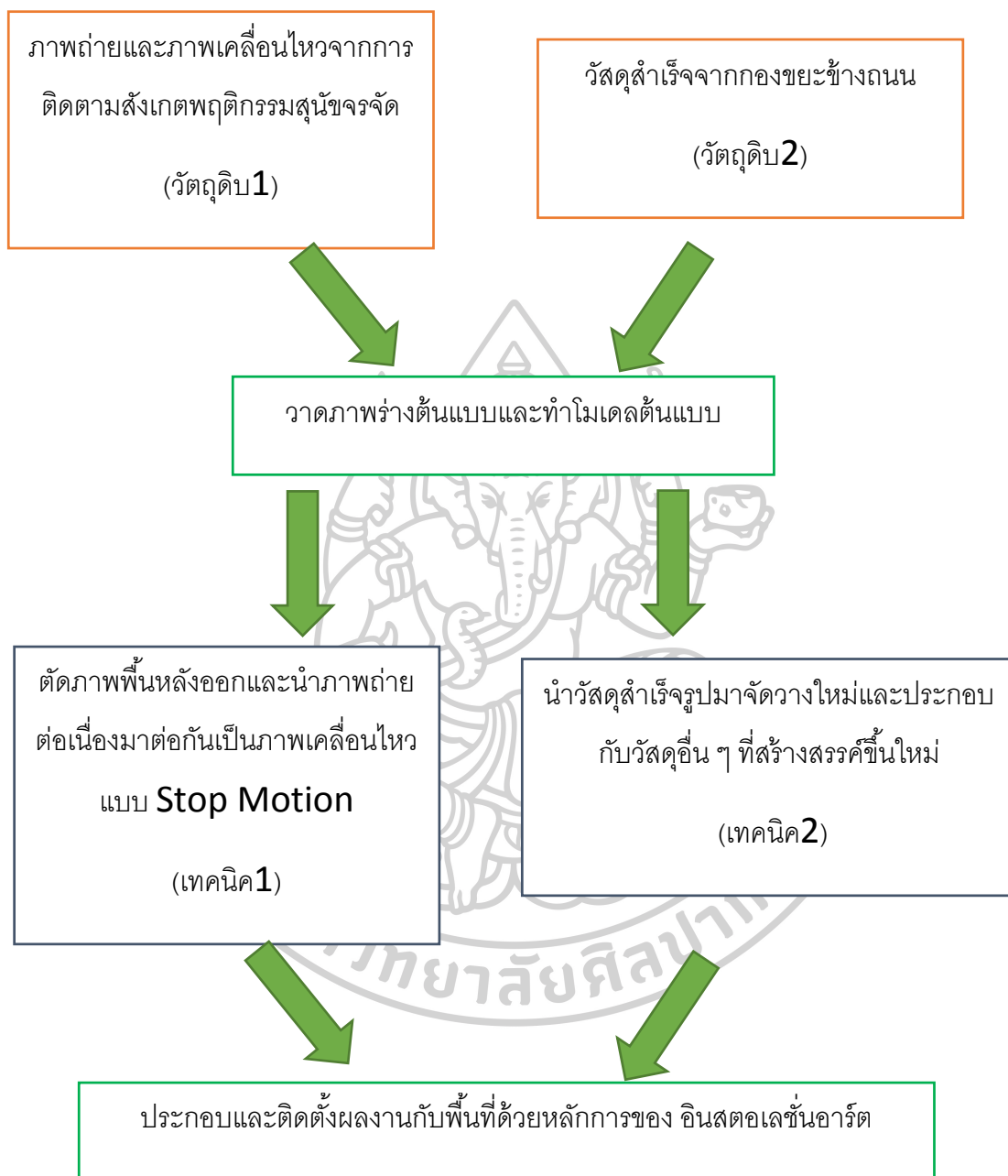
3. ขอบเขตด้านรูปแบบ

ข้าพเจ้าสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ ชุด “ชีวิตข้างถนน”(Street Life)ออกมาในรูปแบบศิลปะ สื่อผสมที่มีลักษณะสามมิติโดยมุ่งเน้นศิลปะที่ให้แก่คิดแบบศิลปะเชิงความคิดและศิลปะแบบสังขนิยม

ขั้นตอน วิธีการในการสร้างสรรค์

ขั้นตอนและวิธีการสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุด ชีวิตข้างถนน (Street Life) สามารถแบ่งตามวิธีการได้ดังนี้

1. สรุปรูปแนวคิดในการสร้างสรรค์
2. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์
3. เก็บข้อมูลและวัตถุดิบในการสร้างสรรค์ บันทึกภาพนิ่งและเคลื่อนไหวการดำเนินชีวิตของสุนัขจรจัด คันท้าวสุดสำเร็จรูป ที่สื่อความหมายตามแนวคิดจากกองขยะข้างถนน
4. นำวัตถุดิบและข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์ด้วยกระบวนการทางศิลปะให้เกิดความหมายใหม่ และแปรเปลี่ยนสภาพให้เกิดความหมายตามแนวคิด
5. ประกอบวัสดุสำเร็จรูปและเทคนิคการถ่ายภาพเคลื่อนไหวบนวัสดุสร้างสรรค์ขึ้น เป็นผลงานศิลปะ
6. ติดตั้งผลงานกับสถานที่ จัดวางให้ผลงานแสดงออกอย่างมีเอกภาพทางศิลปะ โดยใช้หลักการทางศิลปะแนวอินสตอลเลชั่น

ภาพที่ 2 ภาพแผนผังขั้นตอน วิธีการในการสร้างสรรค์ผลงาน

นิยามศัพท์เฉพาะ

ชีวิตข้างถนน หมายถึง การดำเนินชีวิต การใช้ชีวิต การอาศัยอยู่ของสิ่งมีชีวิตที่ไร้ที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่ง จะนำเนินชีวิตอยู่ตามข้างถนน ตรอก ซอย เช่น สุนัขจรจัด คนจรจัด

ศิลปะสื่อผสม (Mixed Media) หมายถึง ผลงานทัศนศิลป์ทั้ง 2 มิติและ 3 มิติ ที่มีการสร้างสรรค์โดยใช้สื่อทางศิลปะในการสร้างสรรค์หลายชนิดผสมกันหรือประสมกัน โดยใช้สื่อทางศิลปะในงานทัศนศิลป์สื่อผสมมีอยู่ 2 แนวทางดังนี้ แนวทางแรกคือสื่อวัสดุที่นำมาสร้างสรรค์หรือประกอบขึ้นเป็นอาร์ตฟอร์มของผลงาน มีชนิดหรือประเภทของสื่อวัสดุ 2 ชนิดขึ้นไป ประกอบหรือผสมกัน และอีกแนวทางคือ กรรมวิธี เทคนิคและวิธีการสร้างสรรค์ทางศิลปะ อาจมีกระบวนการทางจิตรกรรม ประติมากรรม ภาพพิมพ์ หรือแม้แต่การใช้สื่อสมัยใหม่ เช่น วิดีโอ เสียง ภาพเคลื่อนไหว แสงสี หรือไฟฟ้า มาสร้างสรรค์ร่วมกันในผลงานชิ้นเดียว

ศิลปะอินสตอลเลชันอาร์ตหรือศิลปะแนวจัดวาง (Installation art) หมายถึงการนำวัสดุที่มีความหมายมาจัดวางใหม่เพื่อให้คุณค่าและความหมายของวัสดุเปลี่ยนแปลงไป การจัดวางจึงต้องคำนึงถึงพื้นที่ว่าง (Space) ด้วย เพื่อให้สื่อถึงอารมณ์การวางในพื้นที่ที่คับแคบเหมือนสุนัขจรจัดที่ต้องแอบหลบหลบนอนตามท่อน้ำหรือใต้สะพานซุกตัวอยู่ในที่คับแคบ ความรู้สึกเช่นนี้จึงสามารถถ่ายทอดผ่านกระบวนการจัดวางตามแนวทางศิลปะอินสตอลเลชัน

installation art หรือศิลปะในรูปแบบอินสตอลเลชันมีความหมายที่แตกต่างไปจาก ความหมายทั่ว ๆ ไปโดยสิ้นเชิง ในวงการศิลปะนานาชาติจะไม่แปลคำว่าอินสตอลเลชันอาร์ต เป็น ภาษาของเขาเนื่องจากว่าเป็นคำศัพท์เฉพาะและจะเรียกทับศัพท์โดยตรง ศิลปะในรูปแบบนี้ส่วนใหญ่จะเป็นสามมิติ และจะต้องมีพื้นที่ (Space) เป็นปัจจัยสำคัญที่ศิลปินต้องเลือกสรรและทำความเข้าใจกับมันก่อนที่จะสร้างเป็นผลงาน ศิลปะในรูปแบบอินสตอลเลชันคืองานศิลปะที่สามารถสร้างในพื้นที่เฉพาะเจาะจง (Site-Specific Installation) หรือเป็นพื้นที่แห่งไหนก็ได้ พื้นที่ดังกล่าวจะต้องถูกสร้างหรือแปรสภาพให้เป็นส่วนหนึ่งของงาน ศิลปะในลักษณะนี้สามารถเปลี่ยนแปลงไปตามสภาและขนาดของพื้นที่ ศิลปินจะต้องแก้ปัญหาเกี่ยวกับพื้นที่ในขณะที่สร้างงานให้สอดคล้องกับความคิดตลอดเวลา ศิลปะในรูปแบบอินสตอลเลชันเอื้ออำนวยให้ศิลปินมีอิสรภาพทางด้านความคิด การใช้สื่อ เทคนิค วิธีการและโดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้พื้นที่อย่างมีความหมายไร้ขอบเขตจำกัด

ศิลปะสำนึกนิยม (Realism) หมายถึง ศิลปะที่เกิดขึ้นในช่วงศตวรรษที่ 19 (ค.ศ.1850-1880) ในประเทศฝรั่งเศส ซึ่งเป็นผลพวงมาจากการปฏิวัติอุตสาหกรรมที่สร้างปัญหาแก่สังคมและเศรษฐกิจ

มากมาย มีคนจน ชนชั้นกรรมมาชีพเพิ่มขึ้น ศิลปินสังคมนิยมต้องการนำเสนอปัญหาในงานศิลปะ เพื่อนำความจริงตีแผ่ให้เพื่อนมนุษย์ได้รับรู้ โดยมีกฏเสถียรเรื่องราวเกี่ยวกับชนชั้นสูงหรือคนรวย แต่เลือกสะท้อนสภาพความลำบากของชนชั้นล่างหรือสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม

ศิลปะเชิงความคิด (Conceptual art) หมายถึง เป็นศิลปะที่ให้ความสำคัญกับความคิดมากกว่าสุนทรียะและความงาม หรือแม้แต่วิธีการหรือองค์ประกอบทางสายตาของงานศิลปะ ให้คุณค่าที่ความคิดมากกว่าความงาม

วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์

วัสดุและอุปกรณ์ในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ ชุด “ชีวิตข้างถนน” (Street Life) แบ่งวัสดุและอุปกรณ์ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะได้เป็น 2 ประเภท คือ 1) วัสดุอุปกรณ์สำหรับค้นคว้าและเก็บบันทึกข้อมูล กับ 2) วัสดุอุปกรณ์ในการสร้างสรรค์เชิงเทคนิคและกระบวนการทางศิลปะ มีดังนี้

วัสดุอุปกรณ์ในการค้นคว้าและเก็บบันทึกข้อมูล

1. กล้องถ่ายภาพ DSLR
2. กล้องถ่ายภาพดิจิทัล
3. คอมพิวเตอร์พกพา

วัสดุอุปกรณ์ในการสร้างสรรค์เชิงเทคนิคและกระบวนการทางศิลปะ

1. เครื่องฉายโปรเจคเตอร์ ขยายขนาด 100 นิ้วขึ้นไป ค่าความสว่าง 1,500 ลูเมนขึ้นไป
2. เครื่องคอมพิวเตอร์
3. โฉฟาเก่าจากกองขยะข้างถนนที่ถูกทิ้งขว้าง
4. ถังขยะขนาดใหญ่แบบถังเขียวสีเหลี่ยม
5. เหล็กกล่องและเศษเหล็กเหลือใช้
6. กล่องซ่อนโปรเจคเตอร์สีขาว (สร้างขึ้นเองตามพื้นที่ที่จัดแสดง)
7. สายไฟและปลั๊กไฟ

ประโยชน์ที่ได้รับ

การศึกษาและสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ ชุด “ชีวิตข้างถนน” (Street Life) มีข้อมูลและองค์ความรู้ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ เรื่องของการค้นคว้าเทคนิคและขั้นตอนวิธีการสร้างสรรค์ทางศิลปะสื่อผสม ศิลปะสื่อใหม่ ศิลปะอินสตอลเลชัน ศิลปะสัจนิยม ศิลปะเชิงแนวคิด และศิลปะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และมีผลต่อผู้ชมในแง่ของความคิดและแนวคิด ความสะท้อนอารมณ์ สะท้อนปัญหาในสังคม เกิดแนวคิดหรือเกิดการตั้งคำถามในใจของผู้ชมเรื่องคุณค่าของชีวิตทั้งของผู้อื่นและตนเอง

บทที่ 2

เอกสาร ข้อมูลและศิลปกรรมที่เกี่ยวข้อง

ผลงานวิทยานิพนธ์ ชุด “ชีวิตข้างถนน” (Street Life) เป็นผลงานทัศนศิลป์ที่เกิดขึ้นจากแรงบันดาลใจ และการศึกษาเอกสาร ข้อมูล และศิลปกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ขึ้นใหม่ตามวัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์ โดยจะสามารถแบ่ง เอกสาร ข้อมูล และศิลปกรรมที่เกี่ยวข้อง ที่ศึกษาในรูปแบบของเอกสารงานวิจัย ออกเป็นกลุ่ม ๆ ได้ 3 กลุ่มคือ

- 1) เอกสาร ข้อมูล และศิลปกรรมที่เกี่ยวข้องกับแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์
- 2) อิทธิพลและทฤษฎีทางศิลปกรรม
- 3) การวิเคราะห์อิทธิพลต่อการสร้างสรรค์

เอกสาร ข้อมูล และศิลปกรรมที่เกี่ยวข้องกับแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์

ตั้งแต่ปลายศตวรรษที่ 19 โลกตะวันตกได้สถาปนาวัฒนธรรมสัตว์เลี้ยวผ่านการสร้างความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานสายพันธุ์ของสุนัข มาตรฐานสายพันธุ์ดังกล่าวนำมาซึ่งการกำหนดคุณค่าของสุนัข แต่ละสายพันธุ์รวมถึงยังนำมาซึ่งการกำกับวิธีการปฏิบัติต่อสุนัขที่ถูกต้องอีกด้วย กระทั่งกลางศตวรรษที่ 20 สุนัขเริ่มปรากฏตัวในสื่อสาธารณะในฐานะสัตว์ที่มีความฉลาด ซื่อสัตย์และเป็นเพื่อนที่ดีที่สุดของมนุษย์ สังคมไทยช่วงทศวรรษ 2490 ถึงทศวรรษ 2500 ภายใต้อิทธิพลของการเปลี่ยนแปลงความรู้เกี่ยวกับ สุนัขในช่วงก่อนหน้านี้ ในโลกตะวันตก ความรู้และภาพลักษณ์ของสุนัขในฐานะสัตว์เลี้ยวเริ่มทะลักเข้าสู่ สังคมไทย การเข้ามาของความรู้ดังกล่าวมีผลต่อการเพิ่มขึ้นของความนิยมเลี้ยงสุนัข (พนา กันธา, 2560)

ต่อมาเมื่อการเลี้ยงสุนัข เป็นเพียงการเลี้ยงเพื่อแก้เหงาหรือผู้เลี้ยงไม่ได้มีความเข้าใจในลักษณะนิสัยของสุนัข ประกอบกับไม่มีกฎหมายที่คุ้มครองสัตว์เลี้ยวหรือกำหนดกฎระเบียบในการการเลี้ยงสัตว์ ส่งผลให้เกิดการละทิ้ง ทอดทิ้งสุนัข เมื่อแก่ชราสุนัขจะมีปัญหาสุขภาพมากมาย ผู้เลี้ยงหลายรายจึงตัดสินใจทอดทิ้งสุนัขให้อยู่อาศัยตามลำพัง สุนัขหลายตัวยึดพื้นที่ข้างถนนในการอยู่อาศัยและรอคอยเจ้าของ จนปัจจุบันเราพบเห็นชีวิตของสุนัขจรจัดที่ถูกละทิ้งเหล่านี้ตามข้างถนนหนทาง ตรอก ซอยต่าง ๆ ในเมืองและชุมชนขนาดใหญ่ ภาพชีวิตข้างถนนเหล่านี้เราจึงเห็นกันจนชินตาในปัจจุบัน

ชีวิตข้างถนน หมายถึง การดำเนินชีวิต การใช้ชีวิต การอาศัยอยู่ของสิ่งมีชีวิตที่ไร้ที่อยู่อาศัย เป็นหลักแหล่ง จะดำเนินชีวิตอยู่ตามข้างถนน ตรอก ซอย เช่น สุนัขจรจัดและคนจรจัด

ภาพที่ 3 ภาพสุนัขจรจัดเร่ร่อนนอนอยู่ตามข้างถนน
ถ่ายเมื่อ เดือนกุมภาพันธ์ 2561 ถ่ายโดย เดชสิทธิ์ศักดิ์ เหมทานนท์

จากเอกสารโครงการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัด ปีงบประมาณ 2544 กองสัตว์แพทย์ สาธารณสุข
สำนักอนามัยได้ให้ความหมายสุนัขไว้ 3 ประเภทดังนี้

สุนัขมีเจ้าของ หมายถึง สุนัขที่เจ้าของเลี้ยงไว้ในบ้านหรือเพื่อการค้า

สุนัขกึ่งจรจัด หมายถึง สุนัขที่ไม่มีเจ้าของ อาศัยอยู่นอกบ้าน โดยมีผู้ให้อาหารและคนเลี้ยง
สามารถจับมาให้เจ้าหน้าที่ทำหมัน ฉีดยา และฉีดวัคซีนได้

สุนัขจรจัด หมายถึงสุนัขที่ไม่มีเจ้าของ อาศัยอยู่นอกบ้านและไม่มีผู้ให้อาหาร สุนัขจะหาเศษ
อาหารกินเอง ไม่ก่อเหตุหรือก่อเหตุเดือนร้อนรำคาญให้แก่ประชาชน ซึ่งสุนัขกลุ่มนี้ก่อให้เกิดปัญหา
โรคพิษสุนัขบ้าได้ง่าย (วารินทร์ทิพย์ ดั่งหงส์, 2552)

ภาพที่ 4 ภาพสุนัขจรจัดที่หาเศษอาหารตามถังขยะข้างถนนเพื่อประทังชีวิต
ถ่ายเมื่อ กุมภาพันธ์ 2561 ถ่ายโดย: เดชสิทธิ์ศักดิ์ เหมทานนท์

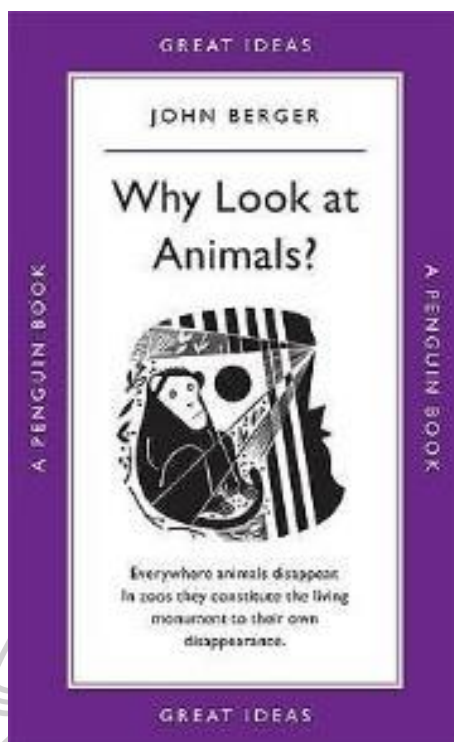
เมื่อปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้นคู่กับการเกิดของสุนัขจรจัดที่ไม่ได้ถูกควบคุมการกำเนิดหรือไม่ได้ถูกเหลียวแล การปล่อยปะละเลยของภาครัฐต่อปัญหานี้จึงลุกลามจนกลายเป็นปัญหาใหญ่ที่ส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของคนเมือง หลายคนเมื่อพบเจอปัญหาที่เกิดจากสุนัขเหล่านี้ ก็ตัดสินใจทำร้ายจนอาจถึงการวางยาพิษฆ่าสุนัข อย่างไรก็ตาม เปรียบคุณค่าชีวิตของสุนัขเหล่านี้ ไม่มีคุณค่าเท่ากับคนในสังคม บางคนกลับเลี้ยงสุนัขเพื่อความสนุกสนาน ข้าพเจ้าพบเห็นปัญหานี้อยู่ทุกเมื่อเชื่อวันทั้งพบเจอด้วยประสบการณ์ตรงและได้รับข่าวสารจากหน้าหนังสือพิมพ์หรือสื่อต่าง ๆ ในสังคม

สุนัขและมนุษย์อยู่ร่วมกันมานานหลายร้อยหลายพันปีแล้ว ความผูกพันระหว่างมนุษย์และสัตว์จึงมีมาอย่างยาวนาน จากสัตว์ที่ถูกเลี้ยงไว้สำหรับใช้งานและจนปัจจุบันสุนัขถูกเลี้ยงไว้เป็นเพื่อนหรือแม้กระทั่งใช้สำหรับบำบัดจิตใจผู้ป่วยโรคซึมเศร้าหรือผู้สูงอายุ

จากผลงานวรรณกรรมที่ชื่อว่า Why Look at Animal? ของ John Berger ซึ่งเป็นงานเปิดฉากการศึกษาสัตว์

ในทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ร่วมสมัยเสนอว่า ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสัตว์นั้นวางอยู่บนลักษณะของสภาวะคู่ขนาน (parallelism) คือ ทั้งสัตว์และมนุษย์เป็นทั้งสิ่งที่แปลกหน้าซึ่งกันและกัน แต่ในขณะเดียวกันก็พึ่งพิงกัน ทั้งในแง่ที่มนุษย์ใช้สัตว์เป็นอาหาร ในขณะเดียวกัน สัตว์ก็อาจทำร้ายมนุษย์และกินเนื้อมนุษย์ได้ด้วย สภาวะคู่ขนานดังกล่าวเป็นสภาวะที่ดำรงอยู่มาอย่าง

ยาวนานในโลกก่อนสมัยใหม่ เมื่อโลกเข้าสู่ศตวรรษที่ 19 ที่การปฏิวัติอุตสาหกรรมและการกลายเป็นเมืองถือกำเนิดขึ้นสัตว์หรือสภาวะของป่าและธรรมชาติได้ถูกพรากออกไปจากสังคมมนุษย์ผ่านการแยกเมืองออกจากป่าโดยป่าเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์และเมืองเป็นบ้านของมนุษย์ Berger ชี้ว่าสภาวะของความเป็นเมืองและความคิดแบบปัจเจกบุคคลสุดขั้วที่ขยายตัวขึ้นพร้อม ๆ กับระบบทุนนิยมได้ทำให้มนุษย์เริ่มโหยหาธรรมชาติมากขึ้นประกอบกับความรู้ทางวิทยาศาสตร์ธรรมชาติที่ขยายตัวขึ้นมาตั้งแต่งานเขียนเรื่อง The Origin of Species ของ Charles Darwin ส่งผลให้มนุษย์ในโลกตะวันตกพยายามนำสัตว์กลับเข้ามาในเมือง ดังที่เราจะเห็นการเกิดขึ้นของสวนสัตว์ในต้นศตวรรษที่ 19 และการขยายตัวของวัฒนธรรมสัตว์เลี้ยง (pet culture) ที่มนุษย์นำสัตว์เข้ามาอยู่ในบ้านด้วยซึ่งจะเห็นเด่นชัดก็ในปลายศตวรรษที่ 19 จนถึงกลางศตวรรษที่ 20 การหวนกลับไปหาธรรมชาติผ่านการจำลองโลกธรรมชาติเข้ามาไว้ในเมืองหรือแม้แต่ในบ้านของตัวเองนั้น จะเป็นไปได้ก็ต่อเมื่อมนุษย์สามารถควบคุมธรรมชาติหรือความเป็นป่าของสัตว์ไว้ได้ Berger ชี้ว่าการเกิดขึ้นของสวนสัตว์และการเกิดขึ้นของวัฒนธรรมสัตว์เลี้ยงที่เพิ่งเกิดขึ้นไม่เกินสองศตวรรษที่ผ่านมาได้ทำลายสภาวะคู่ขนานระหว่างมนุษย์กับสัตว์ให้พังทลายลงไป อย่างไรก็ตามการพังทลายของเส้นคู่ขนานดังกล่าวไม่ได้นำไปสู่ความสมานฉันท์ระหว่างมนุษย์กับสัตว์แต่อย่างใด แต่มันกลับนำไปสู่การสถาปนาอำนาจของมนุษย์เหนือสัตว์ไม่ว่าจะโดยอาศัยกำลังหรือข้ออ้างของความรักและเมตตาก็ตาม จากการตีความถ้อยคำที่ John Berger ร้อยเรียงขึ้นแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างคนกับสุนัขที่มีความซับซ้อนและยากจะให้คำตอบอย่างสรุปแน่ชัดได้ว่าคนคิดกับสุนัขเช่นไร เป็นเพื่อน เป็นครอบครัว เป็นสัตว์เลี้ยงหรือเป็นผู้รับใช้ที่สื่อสัตย์ แม้เราจะกระทำเช่นไรต่อมันก็ยอมได้ (พนา กันธา, 2560)

ภาพที่ 5 ภาพหน้าปกหนังสือ Why Look at Animal ? ของ John Berger

เข้าถึงเมื่อ พฤษภาคม 2561 เข้าถึงจาก

https://books.google.co.th/books/about/Why_Look_at_Animals.html?id=f3FUPgAACAAJ&source=kp_cover&redir_esc=y

อิทธิพลและทฤษฎีทางศิลปกรรม

รสลิน กาสต์

หลักฐานความสัมพันธ์ระหว่างคนและสุนัขถูกแสดงออกผ่านแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ของศิลปินที่มีชื่อเสียงมากมายทั้งในประเทศไทยเองและต่างประเทศ รสลิน กาสต์ (Art & Design, 2016) ศิลปินหญิงที่มีชื่อเสียงในประเทศไทย สร้างสรรค์ผลงานศิลปะสื่อผสมร่วมสมัย ที่มีแนวคิดและแรงบันดาลใจจากสัตว์เลี้ยงของตนเอง ที่เสียชีวิตไปแล้ว ความผูกพันความรักและความรู้สึกดีที่มีต่อสุนัขของตนเองนั้นถูกถ่ายทอดและสร้างสรรค์ออกมาเป็นผลงานทัศนศิลป์ ที่งดงาม เทคนิคการปักผ้าที่สื่อถึงความรักของแม่ต่อลูก การใช้สัญลักษณ์รูปปลาแทนความรู้สึกรัก และห่วงใย ภาพอนาโตมีของสุนัขและคนเป็นสัญลักษณ์ที่ถูกสื่อสารผ่านกระบวนการทางศิลปะ ในนิทรรศการ Line to Skyler ของศิลปิน รสลิน กาสต์

ภาพที่ 6 ผลงานศิลปะของ รสลิน กาสต์ แสดงถึงความหวังและความผูกพันต่อสุนัข
เข้าถึงเมื่อ มีนาคม 2561 เข้าถึงจาก <http://www.dooddot.com/line-to-skyler-by-at-rossalin-garst-numthong-gallery-at-aree/>

ภาพที่ 7 ผลงานศิลปะของ รสลิน กาสต์ แสดงถึงความหวังและความผูกพันต่อสุนัข
เข้าถึงเมื่อ มีนาคม 2561 เข้าถึงจาก <http://www.dooddot.com/line-to-skyler-by-at-rossalin-garst-numthong-gallery-at-aree/>

ภาพที่ 8 ภาพผลงานของ รสลิน กาสต์ แสดงถึงความผูกพันระหว่างคนกับสุนัข
ถ่ายจากนิทรรศการเชิดชูเกียรติฯ “สาระจากสายสัมพันธ์”

เข้าถึงเมื่อ มีนาคม 2561 เข้าถึงจาก

<http://www.tripchiangmai.com/chiangmaiboard/index.php?topic=10351.0#.W1tbOtJKJIU>

ประวัติ รสลิน กาสต์

ชื่อ รสลิน กาสต์ (ศาสตราจารย์)

เกิด กุมภาพันธ์ 2499

ที่ทำงาน ภาควิชาภาพพิมพ์ จิตรกรรม และประติมากรรม คณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ถนนห้วยแก้ว อ.เมือง จ.เชียงใหม่

ประวัติการศึกษา

2522 BFA, Graphic Art, มหาวิทยาลัยศิลปากร

2526 MFA, Fine Arts (Printmaking and Mixed Media)

Otis Art Institute of Parson School of design, Los Angeles,
California, USA

ประสบการณ์การทำงาน

อาจารย์ผู้สอนภาควิชาภาพพิมพ์ จิตรกรรม และประติมากรรม
คณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

รางวัล

- 2547 นิทรรศการ “Sketches and Model in Celebration” วันครบรอบวันคล้ายพระชนม์พรรษา 6 รอบของพระมหากษัตริย์ ในวันที่ 5 ธันวาคม 2543

การแสดงผลงานศิลปะ

- 2544 “นิทรรศการ Love and Respect for sawasdi Tantusak” ศูนย์ศิลปะดนตรี กรุงเทพมหานคร
ศิลปะเพื่อ “Silpa Bhirasri” ปี 2543
นิทรรศการศิลปะมงคลสำหรับการระลึกถึงการครบรอบวันคล้ายพระชนม์พรรษา 6 รอบของพระมหากษัตริย์ โดยสมาคม “Alumni” วิจารณ์ศิลป์ของวิทยาลัย
นิทรรศการมงคลโอกาสในการรำลึกถึงการครบรอบวันคล้ายพระชนม์พรรษา 6 รอบของพระมหากษัตริย์ ที่หอศิลป์แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร
นิทรรศการศิลปะ “Season Square” เพื่อฉลองงานมงคลครบรอบของวันคล้ายพระชนม์พรรษา 6 รอบของพระมหากษัตริย์ที่กรุงเทพมหานคร
- 2545 “Drawing” หอศิลป์มหาวิทยาลัยศิลปากร กรุงเทพฯ
- 2546 “Different Wall Different Way Different Work” ที่หอศิลป์แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร
“Art in Box, Gallerier” สีลม กรุงเทพฯ
นิทรรศการศิลปะของอาจารย์ผู้สอนภาควิชาภาพพิมพ์ จิตรกรรม และ ประติมากรรม คณะวิจารณ์ศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- 2547 อาจารย์ผู้สอน “THE EXHIBITION OF ART’S” ภาควิชาภาพพิมพ์ จิตรกรรม และ ประติมากรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
เป็นผู้บรรยายนิทรรศการศิลปะร่วมสมัยไทย-เวียดนาม ของทั้ง 6 มหาวิทยาลัยที่ ประเทศไทยและประเทศเวียดนาม
- 2548 แลกเปลี่ยนศิลปะร่วมสมัยไทย-เยอรมัน ปี 2548 ที่หอศิลป์ “Rechal Haferkamp” เมืองโคโลญจ์ ประเทศเยอรมัน
นิทรรศการศิลปะร่วมสมัยที่มหาวิทยาลัย
- 2549 “Memoirs to the King The 7” โครงการศิลปะร่วมสมัยปี 2549 หอศิลป์

มหาวิทยาลัยศิลปากร

2550 ความเชื่อเกี่ยวกับศาสนาและสิ่งร่วมสมัย, ปรากฏการณ์สังคมแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้, พิพิธภัณฑ์ศิลปะกวางตง ประเทศจีน

เฉิงไต้, พิพิธภัณฑ์ศิลปะกวางตง ประเทศจีน

“Reveal 2 Vision” หอศิลป์กิงซ่า โทวะ กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น และ

พิพิธภัณฑ์ศิลปะที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประเทศไทย

2551 “Confluence of 9” หอศิลป์แห่งชาติของประเทศไทย, กรุงเทพมหานคร

รอยยิ้มของคนสยาม : ศิลปะ+ความศรัทธา+การเมือง+ความรัก, ศิลปะและศูนย์

วัฒนธรรมแห่งชาติกรุงเทพมหานคร

Banksy

Banksy (RAKA, 2013) ศิลปิน Street art ต่างประเทศที่แสดงออกถึงความผูกพันระหว่างคนและสัตว์ Banksy เป็นศิลปินที่แสดงออกอย่างชัดเจนในการต่อต้านการทารุณกรรมสัตว์ การดูแลหรือปฏิบัติที่มนุษย์มีต่อสัตว์อย่างโหดร้าย ศิลปินเคยพูดถึงลูกไก่ซึ่งถูกนำไปทำเป็นเมนูนักเก็ตในร้านอาหาร Fast Food เช่นร้าน KFC ในปี 2008 และในปี 2014 ศิลปินสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่มีชื่อว่า “Sirens of the Lambs” เพื่อแสดงข้อความรณรงค์ต่อต้านการทำร้ายและทารุณกรรมสัตว์ โดยศิลปินใช้รถบรรทุกขนาดใหญ่ของโรงฆ่าสัตว์ นำมาขนตุ๊กตาสัตว์ชนิดต่าง ๆ กว่า 60 ตัว อัดแน่นกันอยู่ในรถบรรทุก ยื่นหัวออกมาจากตัวรถและศิลปินใช้เทคนิคพิเศษให้มีเสียงร้องขอความช่วยเหลือจากตุ๊กตาเหล่านี้ดังระงมพร้อม ๆ กัน เพื่อแสดงออกถึงความเวทนาที่สัตว์ทั้งหลายถูกกระทำ โดยรถบรรทุกคันดังกล่าวจะขับวนไปรอบ ๆ เมืองต่าง ๆ เช่น New York การตั้งชื่อโครงการศิลปะว่า “Sirens of the Lambs” ก็เป็นการฟ้องเสียงจากชื่อของภาพยนตร์เรื่อง “The Silence of the Lambs” เพื่อให้ผู้ชมตระหนักถึง “สัญญาณเตือน” ปัญหาการทารุณกรรมสัตว์

ภาพที่ 9 ภาพผลงาน Sirens of the Lambs , 2014 ของศิลปิน Banksy
(ภาพจาก นิตยสารออนไลน์ ICARE) เข้าถึงเมื่อ มีนาคม 2561 เข้าถึงจาก <http://icare-club.com/?inspiration=banksy-ศิลปินอาร์ตไอเดียเก้>

ภาพที่ 10 รายละเอียดผลงาน Sirens of the Lambs , 2014 ของศิลปิน Banksy
(ภาพจาก นิตยสารออนไลน์ ICARE) เข้าถึงเมื่อ มีนาคม 2561 เข้าถึงจาก <http://icare-club.com/?inspiration=banksy-ศิลปินอาร์ตไอเดียเก้>

ศิลปะบนท้องถนนของ Banksy (RAKA, 2013) สามารถพบเห็นได้ทั่วโลกอย่างน้อยช่วงระยะเวลาหนึ่งก่อนที่มันจะถูกทาสีทับหรือถูกขโมยจากกำแพงเพื่อขายทอดตลาด แท้จริงบ้านประมูล

บางแห่งขายภาพจิตรกรรมฝาผนังของเขาในสถานที่ที่เป็นส่วนบุคคลและปล่อยให้ผู้ซื้อหาวิธีเอาออก
จากผนังเอาเอง

Banksy เริ่มเป็นศิลปินด้วยการเป็นนักเขียนบทภาพยนตร์และนักวิจารณ์ทางสังคม เริ่ม
สร้างสรรค์ผลงานกราฟิตี้และศิลปะข้างถนน ตั้งแต่ประมาณปี 1990 เขาไม่เปิดเผยตัวตนต่อ
สาธารณะ แม้จะมีการทำงานผ่านอีเมลหรือทางโทรศัพท์บ้าง การปกปิดตัวตนของเขาได้รับความ
ร่วมมือจากคนในครอบครัวและเพื่อนร่วมงานของเขา จึงไม่สามารถระบุตัวตนของ Banksy ได้

แม้จะมีผลงานชิ้นใหญ่ ตามตึกและอาคารสูง ๆ ที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นเองของเขา แต่บ่อยครั้งที่
เจ้าของกำแพงเรียกร้องผลกำไรจากการสร้างสรรค์นี้ ดังนั้นการปรากฏตัวของผลงานของ Banksy ใน
ละแวกต่าง ๆ อาจถือได้ว่าเป็นการกระทำเพื่อสาธารณะ ขณะที่คนอื่น ๆ แน่ใจว่ายังคงเป็นเรื่องที่
ไม่ได้รับการยอมรับ Banksy คิดว่า "การเขียนกราฟิตี้เป็นเรื่องที่ซื่อสัตย์ที่สุดที่คุณสามารถเป็น
ศิลปินได้ คุณไม่จำเป็นต้องมีการศึกษาที่จะเข้าใจมันและไม่มีค่าเข้าชม

ผลงานส่วนใหญ่ได้จัดแสดงและจัดจำหน่ายในบางส่วนของรายการแสดงผลงานของ Banksy
ได้แก่ 'Turf Wars' ใน East London ในปี 2003 และ 'Barely Legal' ใน Los Angeles ในปี 2006

ท่านพุทธทาสภิกขุ ได้เขียนระบุไว้ในหนังสือ คู่มือมนุษย์ ถึงเรื่องราวและความหมายของ
มนุษยธรรม สรุปใจความได้ว่า มนุษยธรรมแสดงออกมาด้วยหน้าที่การงาน เราไม่ได้เกิดมาเพียงเพื่อ
หาเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง แต่เราเกิดมาเพื่อทำหน้าที่ของมนุษย์ แสดงความเป็นมนุษย์ที่ถูกต้องและ
สมบูรณ์ แล้วเราก็ได้รับประโยชน์ของการเกิดมา ไม่เสียที่ที่เกิดมา ได้มีคุณค่าหรือคุณสมบัติแห่งชีวิต
เต็มตามความหมาย ตามที่ธรรมชาติกำหนดไว้ (พุทธทาสภิกขุ, 2552)

คุณค่าของชีวิตมนุษย์นั้นเกิดขึ้นจากการกระทำ (พระมหาพยุหศักดิ์ ธมฺมวิสุทธิเมธี, 2554)
การลงมือปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ สร้างสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง สังคม ไม่ใช่เพียงการเกิดมาเพียง
อย่างเดียว ความรักของแม่ที่มีต่อลูกอย่างยิ่งใหญ่หวังดีและเสียสละทุกสิ่งเพื่อลูก สุนัขเองก็มี
พฤติกรรมเช่นเดียวกัน เพียงสุนัขไม่สามารถสั่งสอนลูกได้ด้วยคำพูด วาจา แต่หากแม่สุนัขนั้นย่อ
แสดงตัวอย่างลูกได้สังเกตและปฏิบัติตาม มนุษย์ผู้นำที่สร้างสังคมที่ดี สร้างระเบียบในสังคมและดูแล
ประชาชน สุนัขเองก็มีความเป็นผู้นำ จำฝูงจะดูแลลูกฝูงและอาณาเขตของตนเอง รักษาผลประโยชน์
ของฝูงตน แสดงให้เห็นถึงคุณค่าของชีวิตที่ไม่ได้อยู่ที่ชาติกำเนิด ชาติพันธุ์ หรือว่าเป็นสัตว์หรือมนุษย์จะ
มีคุณค่าของชีวิตที่ไม่เท่าเทียมกัน

มนุษย์ที่สมบูรณ์ตามแนวพุทธปรัชญานั้น พบว่ามนุษย์จะต้องเป็นผู้ที่มีความสมบูรณ์ทางจิตใจ โดยมุ่งเน้นถึงความเป็นผู้มีใจสูง เป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดในพระพุทธศาสนา เป็นผู้ที่รู้จักการงดเว้นจากการทำความชั่ว ทำความดีให้เกิดขึ้น เป็นผู้มีจิตใจสูงรู้จักทำสิ่งที่มีประโยชน์ให้แก่ตนและสังคม มีความเห็นที่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม สามารถปฏิบัติตนให้เป็นอยู่อย่างมีความสุขทั้งทางกาย ทางจิตใจ มีสติปัญญา และแก้ปัญหา ของสังคมให้มีความสุขได้ จะต้องรู้จักอบร มใจของตนเองในเรื่องของการกระทำอันสำเร็จ แล้วแต่ใจ เป็นผู้ที่อยู่เหนือปัญหาทั้งทางโลกและทางธรรม เป็นมนุษย์ที่เต็มเปี่ยมแห่งความเป็นมนุษย์ หมายความว่า เป็นมนุษย์ที่ไม่มีปัญหา มีความเยือกเย็น ทั้งในแง่ของวัตถุในแง่ของร่างกาย ในแง่ของจิตใจ และมีการสงเคราะห์เพื่อนมนุษย์ วิธีการปฏิบัติเพื่อให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์นั้น พบว่า วิธีการที่จะเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ได้ในแต่ระดับจนถึงขั้นสูงสุดนั้นจะต้องฝึกฝนส่งเสริมและพัฒนาขึ้นไปตามลำดับ ก่อนอื่นนั้น จะต้องรู้จักหลักการปฏิบัติเพื่อให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ก่อน ซึ่งก็คือ การทำให้มนุษย์มีความเจริญ ทำสิ่งที่ยังไม่มีให้เกิดขึ้น เพื่อพัฒนาตนเองโดยอยู่บนหลักของการพัฒนาตนทางด้านศีลธรรม จิตใจ และปัญญา เพื่อให้เกิดคุณประโยชน์สูงสุดแก่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยอาศัย หลักธรรม เช่น เบญจศีลเบญจธรรม กุศลกรรมบถ และอริย มรรค ซึ่งเป็นหลักธรรมที่ส่งเสริม และพัฒนาให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในขั้นต้น ขั้นกลาง จนถึงการเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในขั้นสูง (พระมหาพยุหศักดิ์ ธรรมวิสุทธิเมธี, 2554)

การพบเห็นพฤติกรรมของมนุษย์ที่กระทำต่อสุนัขจรจัดข้างถนนเสมือนชีวิตของสัตว์ข้างถนนเหล่านั้นไม่มีคุณค่า ต่างจากสัตว์เลี้ยงที่อยู่อาศัยกับคน ที่มีเจ้าของคอยดูแลเอาใจใส่ การเลือกเกิดไม่ได้ของสุนัขจรจัดเหล่านี้ การต้องดำเนินชีวิตอยู่ด้วยตนเองอย่างยากลำบาก การถูกกระทำกลั่นแกล้ง รังแก และเบียดเบียน ส่งผลกระทบต่อจิตใจของข้าพเจ้า จนเกิดเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ เพื่อให้ผลงานแสดงออกถึงความจริงของชีวิตข้างถนนเหล่านี้ในสังคม และสะท้อนความจริงในสังคมแบบศิลปะแนวสำนึก ข้าพเจ้าจึงใช้เทคนิค ขั้นตอน กระบวนการและการนำเสนอ ด้วยรูปแบบศิลปะสื่อผสม สามมิติ โดยมุ่งแสดงความคิดหรือกระตุ้นความคิดของผู้ชมผลงานมากกว่าหลักสุนทรียศาสตร์หรือความงดงามในเชิงรูปธรรม ศิลปะเชิงความคิด แต่หากได้มีการจัดวาง และการก่อประกอบของวัสดุสำเร็จรูปและเทคนิคการฉายภาพโดยคำนึงถึงเอกภาพทางทัศนศิลป์ ทั้งองค์ประกอบศิลป์ ศิลปะเชิงความคิด การสะท้อนสังคมหรือตีแผ่ความจริงในสังคมแบบศิลปะสำนึก และศิลปะแนวอินสตอลเลชันอาร์ตอีกด้วย

ทฤษฎีศิลปะสื่อผสม

อารี สุทธิพันธ์ ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับสื่อผสม ไว้ดังนี้ สื่อผสม ได้แก่ผลงานทัศนศิลป์ที่เกิดจากการผสมผสานสื่อหรือวัสดุ ศิลปะสาขาเดียวกันหรือต่างสาขาเข้าไว้ด้วยกัน ในผลงานชิ้นใดชิ้นหนึ่งด้วยวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลากหลาย วิธีการ เพื่อเป้าหมายการสร้างงานศิลปะชิ้นนั้น บรรลุผลทั้งนี้ โดยมีสื่อหรือวัสดุสาขาทัศนศิลป์เป็น ส่วนประกอบหลัก และมีสื่อสาขาอื่นเป็นส่วนประกอบ (อารี สุทธิพันธ์, 2535)

ปัจจุบันคำว่า สื่อประสม (สมพร รอดบุญ, 2017) ได้นำมาใช้กันอย่างกว้างขวาง และมีการให้นิยามตรงกับคำในภาษาอังกฤษ ว่า Mixed Media ซึ่งในพจนานุกรมภาษาอังกฤษได้ใช้คำจำกัดความของคำว่า Media นั้น สามารถแยก ออกเป็น 2 ความหมายคือ วัสดุที่เป็นสื่อความหมายในการแสดงออกในงานศิลปะ และอีกความหมายก็คือ กรรมวิธีหรือวิธีการในการสร้างสรรค์ที่รวมถึงวิธีการสื่อสมัยใหม่ที่อาจเป็นเสียง แสง และภาพ จากระบบ เทคโนโลยีสารสนเทศที่มีบทบาทในยุคปัจจุบัน ดังนั้นความหมายของคำว่า “Mixed Media” คือ การใช้วัสดุ ผสม หรือการใช้กรรมวิธีหรือวิธีการในการสร้างสรรค์ในลักษณะผสม สื่อประสม ในแง่ของการใช้วัสดุเป็นส่วน ในการแสดงออกของศิลปิน นั้น ชนิดของวัสดุจะไม่มีข้อกำหนดที่ตายตัว วัสดุที่ศิลปินนำมาใช้ผสมผสานกันในงาน อาจเป็นได้ทั้งวัสดุที่มีอยู่แล้วในธรรมชาติหรือวัสดุซึ่งเป็นผลผลิตของมนุษย์ สำหรับสื่อประสมที่เน้นใน ด้านกรรมวิธีหรือวิธีการในการแสดงออกของศิลปินก็เป็นสื่อที่ไร้ขอบเขตอันจำกัด ศิลปินจะใช้กรรมวิธีการทางจิตรกรรมประกอบกับวิธีการทางประติมากรรม ภาพถ่ายผสมกับจิตรกรรมหรือเสียงประกอบกับประติมากรรมก็ได้ อย่างไรก็ตามคำว่าสื่อประสมนั้นได้ถูกนำมาใช้กับวงการศิลปะสากลโลกตะวันตกในศตวรรษที่ 20 นี้เอง

ภาพที่ 11 Robert Rauschenberg. 1955-95. Monogram

เข้าถึงเมื่อ มีนาคม 2561 เข้าถึงจาก

<https://www.rauschenbergfoundation.org/art/artwork/monogram>

สื่อผสม (Mixed Media) (เกษม ก้อนทอง, 2549) เป็นผลงานศิลปะโดยนำสื่อวัสดุแต่ละชนิด มาผสมผสานบนระนาบ ทำให้เป็นผลงานศิลปะ มองเห็นและสัมผัสได้ทางตาอย่างเหมาะสม และ ผสานกันอย่างกลมกลืนใน ลักษณะ 2 มิติหรือ 3 มิติ เช่น สื่อวาดเส้นกับสีน้ำ สื่อสืออะคริลิกกับวัสดุปะ ดิต สื่อวัสดุปะติดกับวัสดุ สำเร็จรูป สื่อผสมเป็นผลงานการนำสื่อและกลวิธีหรือเทคนิคมาประกอบกัน หลายประเภท เข้าไป รวมกันอยู่ด้วยกันในผลงานศิลปะตามเรื่องราวของผู้สร้างสรรค์ผลงาน เป็น ทัศนศิลป์ที่มีรูปแบบ 2 มิติ 3 มิติ ผลงานนั้นจะจัดอยู่ในสาขาใด เช่น ผลงานสาขาจิตรกรรมเป็น 2 มิติ (กว้าง ยาว) สาขา ประติมากรรมเป็น 3 มิติ (กว้าง ยาว สูง) อาจจะมีสี แสง เสียง ประกอบเป็นผลงาน แล้วแต่ศิลปินจะ คิดสร้างสรรค์ บางผลงานศิลปินอาจจะมิกงานบางชิ้น ซึ่งมีสื่อต่าง ๆ มาผสมกันใน ลักษณะที่ไม่อาจแยก ออกได้ว่าสื่อใดเด่นกว่า ตามเจตนาของศิลปินที่จะเป็นไปเช่นนั้น เรียกศิลปะชิ้น นี้ว่า ศิลปะสื่อผสม (Mixed Media Art)

สื่อผสมเป็นผลงานการนำสื่อและกลวิธีหรือ เทคนิคมาประกอบกันหลายประเภท เข้าไปรวม ด้วยกันในผลงานศิลปะ เรื่องราวแล้วแต่ผู้สร้างสรรค์ ผลงานเฉพาะตน จะเป็นทัศนศิลป์ที่เป็นรูปแบบ 2 มิติ และ 3 มิติ ถึงแม้ศิลปินจะแสดงออกด้วย หลายๆอย่างก็ตาม แต่โดยทั่วไปแล้วจะมีสื่อหนึ่งเป็น ประธาน เป็นโครงสร้างสำคัญในงานนั้น และ อื่น ๆ จะเป็นส่วนประกอบ เช่น ในงานชิ้นหนึ่งมีสีและ แสงเป็นตัวสำคัญ งานนั้นก็จะจัดอยู่ในสาขา จิตรกรรม หรือในงานที่มีลักษณะทางปริมาตรของวัตถุ

หรือของที่ว่างเป็นโครงสร้างสำคัญแล้วมีสี แสง เสียง เป็นส่วนประกอบ ก็เป็นงานในสาขา ประติมากรรม ทั้งนี้ย่อมแล้วแต่เจตนาของศิลปินและผลที่ได้รับจากงานชิ้นนั้นเป็นสำคัญ แต่ก็อาจมี งานบางชิ้นที่มีสื่อต่าง ๆ ผสมกันในลักษณะที่ไม่อาจแยกออก ได้ว่าสื่อใดเด่นกว่า และเป็นเจตนาของ ศิลปินที่จะให้เป็นไปเช่นนั้นด้วย ก็มักจะเรียกศิลปะชิ้นนี้ว่า ศิลปะสื่อผสม (Mixed Media Art)

ศิลปะสื่อผสม โดยใช้วัสดุสำเร็จรูปสื่อความหมายและนัยของวัตถุเพื่อนำเสนอแนวคิดใน รูปแบบศิลปะเชิงความคิดนั้น มีการสร้างสรรค์มาอย่างต่อเนื่องหลังจากยุคศิลปะหลังสมัยใหม่ (Post Modern Art) เป็นต้นมา แนวคิดนี้จึงมีศิลปินให้ความสนใจและศึกษาอย่างลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น เพื่อทำความเข้าใจความหมายของคำว่า Conceptual art หรือศิลปะเชิงความคิด ศิลปินที่เป็น ต้นแบบในแนวทางศิลปะเชิงความคิด คือ มาแซล ดูซองป์

ทฤษฎีการใช้วัสดุสำเร็จรูปในการสร้างสรรค์

วัสดุในการสร้างสรรค์ (Material) (เจียมจันทร์ จันทรคงหอม, 2549) หมายถึง วัตถุต่าง ๆ ที่ ศิลปินนำมาประกอบร่วมกัน จนเกิดเป็นชิ้นงาน ทั้งตัววัตถุที่เป็นชนิดที่มี ขนาดกว้างและยาว เช่น กระดาษชนิดต่าง ๆ กระดาษ แผ่นไม้ หรือผ้าใบ หรือวัตถุในการให้สีต่าง ๆ เช่น ดินสอ แท่งถ่าน สีน้ำ สี หมึก สีน้ำมันหรือสารประกอบอื่น ๆ

ภาพที่ 12 ภาพผลงาน ปัญญา วิจินธนสาร. 2559. ขอความสุขแก่โลกของฉัน. เทคนิคสื่อผสม
แหล่งที่มา บทความแนะนำนิทรรศการของหอศิลป์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เข้าถึงเมื่อ
มีนาคม 2561

เข้าถึงจาก <http://www.queengallery.org/th/exhibitions/past/exhibition?exhibition=8137>

ศิลปวัตถุเหล่านี้ล้วนแล้วแต่ใช้ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตในระบบอุตสาหกรรมหรือที่เรียกกันว่า “วัสดุสำเร็จรูป” อันเป็นสิ่งที่ใช้สอยในชีวิตประจำวัน หรือที่เรียกกันว่า “วัสดุประจำวัน” ซึ่งไม่ว่าจะเป็นสิ่งของเก่าหรือสิ่งของใหม่ที่ยังไม่ได้ใช้ก็ตาม มาเป็นสื่อโดยตรงในการสร้างงานศิลปะ ศิลปินยุคนี้ต่างให้ความสำคัญกับแนวคิดในการสร้างงานมากกว่าความสามารถและทักษะทางด้านฝีมือ อันเป็นแนวทางในการสร้างศิลปะแนวใหม่ ซึ่งแตกต่างจากวิธีการสร้างสรรค์ศิลปะในรูปแบบเดิมอย่างสิ้นเชิง ลักษณะการสร้างสรรค์ศิลปะลักษณะนี้นำโดยมาร์เซล ดูชองป์ ซึ่งเขาไม่ใช่ฝีมือปั้น สลัก หรือวาดสรรพสิ่งต่าง ๆ เพื่อสื่อสารระแวกเช่นศิลปินในอดีต แต่เขากลับเลือกใช้วัสดุสิ่งของหรือวัสดุที่ใช้ในชีวิตประจำวันตามสภาพดั้งเดิมโดยไม่มีการแปรสภาพใด ๆ มาตัดต่อ ตัด หรือประกอบให้เป็นผลงาน

ศิลปะชิ้นหนึ่ง การสร้างงานลักษณะนี้ทำให้วัตถุที่นำมาประกอบเป็นผลงานศิลปะกลายเป็นสื่อที่แสดงสถานภาพของตัวเอง (เปมิกา จุฬารนานนท์, 2555)

ภาพที่ 13 มาเซล ดูของป์, 1917. Fountain เทคนิค Ready made.

เข้าถึงเมื่อ มีนาคม 2561 เข้าถึงจาก <https://nl.wikipedia.org/wiki/Readymade>

เทคนิคการนำวัสดุมาประสมประสานเพื่อสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ มีให้เห็นประปรายตั้งแต่ในอดีต เช่น ผลงานหัตถกรรมของชนเผ่าโบราณที่นำหินและเปลือกหอยมาติดอยู่บนรูปปั้น หรือ หน้ากากที่ใช้ในพิธีกรรมต่าง ๆ แต่เพิ่งจะแพร่ขยายเรื่อยปีที่ผ่านมาเท่านั้นเอง ที่เทคนิคดังกล่าวได้รับการยอมรับในวงการศิลปะว่าสามารถนำมาใช้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะได้อย่างอิสระ ไม่ต้องไปผูกพันกับเทคนิคอื่น ซึ่งถือได้ว่าเป็นก้าวสำคัญของวงการศิลปะในศตวรรษที่ 20 เป็นการขยายขอบเขตของภาษาทางศิลปะ ทำให้ศิลปินมีเครื่องมือในการทำงานมากกว่าสี ดินสอ พู่กัน ดินเหนียว ไม้ หรือหิน นอกจากนี้วัสดุที่นำมาสร้างสรรค์เป็นงานศิลปะยังสะท้อนเหตุการณ์สำคัญมากมายในด้านประวัติศาสตร์ สังคม และการเมือง

Bicycle Wheel เป็นผลงานประติมากรรมที่ถูกสร้างขึ้นด้วยวัสดุสำเร็จรูป ซึ่งเป็นการนำเอาวัสดุที่พบเห็นได้ในชีวิตประจำวันมาปรับแต่งเพิ่มเติมให้เกิดมุมมองใหม่ทางความคิด โดยมุ่งเน้นความสำเร็จรูปอย่างชัดเจน Bicycle Wheel เป็นผลงานศิลปกรรมที่ประกอบขึ้นจากวัสดุ 2 ประเภท คือล้อรถจักรยานที่เป็นโลหะ และเก้าอี้ไม้ Duchamp เลือกวัสดุที่มีสีแตกต่างกัน แต่มีความสอดคล้องกันทางรูปทรง

จุดเริ่มต้นทางการสร้างสรรค์ของ Marcel Duchamp เกิดจากความคิดที่ต่อต้านการสร้างสรรคงานศิลปะแบบดั้งเดิม ซึ่งศิลปะแบบ cubism สร้างแรงผลักดันให้เกิดผลงานจนได้รับการยกย่อง แต่ Duchamp ต้องการแสวงหาแนวทางการทำงานศิลปะที่เป็นรูปแบบเฉพาะของตนเอง อีกทั้งยังมีความสนใจในปรัชญาของ Descartes Rene “Cogito Ergo Sum” : ฉันคิด ฉันจึงเป็นตัวฉัน จึงมีความพยายามในการนำความคิดในเชิงปรัชญาดังกล่าว มาสร้างสรรคงานศิลปะของตนเอง ผสมผสานกับการเยาะเย้ย ถากถางงานศิลปกรรมก่อนหน้า

Bicycle Wheel สร้างสรรคจากแนวคิดเชิงปรัชญาที่ตอบสนองความต้องการสะท้อนความเป็นไปในสังคมในเรื่อง ค่านิยมเกี่ยวกับศิลปะและสุนทรียศาสตร์ โดยพยายามแสดงออกในเรื่องแง่มุมทางความคิดที่มีความสำคัญกว่าภาพลักษณ์ภายนอกของงานศิลปะ หรือที่มาของวัสดุอุปกรณ์ในการสร้างสรรค์ ด้วยวิธีการสร้างความแปลกใหม่ ให้ผู้ที่พบเห็นได้เกิดความรู้สึกโต้ตอบกับงานศิลปะโดยตรง Bicycle Wheel เป็นศิลปกรรมที่กระตุ้นกระแสทางความคิดที่เกิดการพัฒนา และส่งผลชี้นำกระแสการสร้างสรรค์ศิลปะ เพื่อตอบสนองเรื่องราวทางความคิด โดยให้อิทธิพลต่อแนวทางศิลปะ Pre-pop และ Conceptual art (วิชาการ.คอม, 2009)

ภาพที่ 14 ภาพศิลปิน Marcel Duchamp ถ่ายภาพคู่กับผลงาน Bicycle Wheel ของตนเอง

เข้าถึงเมื่อ มีนาคม 2561 เข้าถึงจาก http://www.artonline.net/Periodico/161_Diciembre_2008/Proa_al_siglo_XXI

มาเซล ดูซองป์ เลิกวาดภาพบนผืนผ้าใบตั้งแต่ปี ค.ศ. 1912 (ภาณุ บุญพิพัฒนาพงศ์, 2017) และเริ่มกลับมาทำให้งานศิลปะสมัยใหม่ได้รู้จักวัสดุสำเร็จรูป จากผลงานศิลปะของมาเซล ดูซองป์ ศิลปินชื่อดังในกลุ่มดาดา (Dada) โดยมีการนำวัสดุธรรมดาที่เห็นได้ในชีวิตประจำวันมากำหนดบทบาทใหม่ในฐานะงานศิลปะ เช่น ผลงานประติมากรรมชื่อ Bicycle Wheel เกิดจากการประกอบกันของล้อจักรยานและเก้าอี้ไม้ธรรมดา ๆ ถึงแม้ว่าความตั้งใจแท้จริงของศิลปินกลุ่มดาดา โดยเฉพาะมาเซล ดูซองป์ คือการสร้างสรรคงานศิลปะโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อต่อต้านโลกศิลปะในขณะนั้น นำมาซึ่งข้อขัดแย้งและการถกเถียงกันอย่างมากมาย แต่ปฏิเสธไม่ได้ว่าแนวคิดของกลุ่มดาดามีบทบาทอย่างมากต่อวงการศิลปะ เป็นการเปิดทางให้ศิลปินคนอื่น ๆ นำวัสดุสำเร็จรูป มาใช้ในงานศิลปะกันอย่างแพร่หลาย อีกทั้งยังเป็นแรงบันดาลใจให้กับศิลปินในเชิงแนวความคิด ความกล้าที่จะทลายกฎเกณฑ์ข้อจำกัดของวงการศิลปะอย่างต่อเนื่องถึงปัจจุบัน

ทฤษฎีศิลปะแนวจัดวาง (Installation Art)

การนำวัสดุที่มีความหมายมาจัดวางใหม่เพื่อให้คุณค่าและความหมายของวัสดุเปลี่ยนแปลงไป การจัดวางจึงต้องคำนึงถึงพื้นที่ว่าง (Space) ด้วย เพื่อให้สื่อถึงอารมณ์การวางในพื้นที่ที่คับแคบเหมือนสุนัชรจัดที่ต้องแอบหลบหลบนอนตามท่อน้ำหรือใต้สะพานซุกตัวอยู่ในที่คับแคบความรู้สึกเช่นนี้จึงสามารถถ่ายทอดผ่านกระบวนการจัดวางตามแนวทางศิลปะอินสตอลเลชัน

ความหมายโดยทั่วไปของคำว่า อินสตอลเลชัน (Installation) (สมพร รอดบุญ, 2551) คือ การติดตั้งหรือจัดวาง แต่คำว่า installation art หรือศิลปะในรูปแบบอินสตอลเลชันมีความหมายที่แตกต่างไปจากความหมายทั่ว ๆ ไปโดยสิ้นเชิง การแปลชื่อศิลปะลักษณะนี้เป็นภาษาไทย ว่าเป็นศิลปะติดตั้งหรือศิลปะจัดวาง นั้นอาจมีผลทำให้ นักศึกษาศิลปะและผู้สนใจทั้งหลายเกิดความเข้าใจผิด โดยคิดว่าเป็นการนำวัสดุหรือสื่อต่าง ๆ หรือผลงานศิลปะมาติดตั้งและจัดวางที่ไหนแห่งใดก็ได้ ความจริงในวงการศิลปะนานาชาติจะไม่แปลคำว่าอินสตอลเลชันอาร์ต เป็นภาษาของเขาเนื่องจากว่าเป็นคำศัพท์เฉพาะและจะเรียกทับศัพท์โดยตรง

ศิลปะในรูปแบบนี้ส่วนใหญ่ จะเป็นสามมิติ และจะต้องมีพื้นที่ (Space) เป็นปัจจัยสำคัญที่ศิลปินต้องเลือกสรรและทำความเข้าใจกับมันก่อนที่จะสร้างเป็นผลงาน ศิลปะในรูปแบบอินสตอลเลชันคืองานศิลปะที่สามารถสร้างในพื้นที่เฉพาะเจาะจง (Site-Specific Installation) หรือเป็นพื้นที่แห่งไหนก็ได้ พื้นที่ดังกล่าวจะต้องถูกสร้างหรือแปรสภาพให้เป็นส่วนหนึ่งของงาน ศิลปะในลักษณะนี้สามารถเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพและขนาดของพื้นที่ ศิลปินจะต้องแก้ปัญหาเกี่ยวกับพื้นที่ในขณะที่สร้างงานให้สอดคล้องกับความคิดตลอดเวลา ศิลปะในรูปแบบอินสตอลเลชันเอื้ออำนวยให้ศิลปินมีอิสรภาพทางด้านความคิด การใช้สื่อ เทคนิควิธีการและโดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้พื้นที่อย่างมีความหมายไร้ขอบเขตจำกัด

จากบทความของวัตดูและความเปลี่ยนแปลงของจิตรกรรมกล่าวถึง การนำวัสดุสำเร็จรูป (Ready made) มาใช้ในงานศิลปะและความหมายของวัสดุที่ไร้ค่าอย่างน่าสนใจ โดยยกตัวอย่างศิลปินเยอรมัน ในกลุ่มศิลปะ Dada อย่าง Kurt Schwitters ไว้ดังนี้ (วิชญ มุกตามณี, 2551)

ในปี ค.ศ.1919 ท่ามกลางการเคลื่อนไหวของกระแส Dada ในเบอร์ลิน เป็นครั้งแรกที่เคิร์ทชวิตเทอร์ส (Kurt Schwitters) ศิลปินจากเยอรมันตอนเหนือได้นำเสนอคำว่า “Merz” ในผลงานของเขา แม้คำ ๆ นี้จะค่อนข้างคลุมเครือและไม่มีหมายในตนเอง แต่ชวิตเทอร์ส ได้ใช้คำนี้เป็นคำเฉพาะเพื่อนำเสนอผลงานจิตรกรรม ที่สร้างขึ้นด้วยเทคนิคการผสมผสานวัสดุ (Assemblages) และ

การปะติด (Collage) ของเขา แม้จะทำให้ผลงานจัดกลุ่มได้ยากก็ตามที แต่ในแนวคิดนี้ น่าสังเกตว่า Kurt ให้ความสำคัญกับการจัดการ “นัยของวัตถุ” ค่อนข้างมาก แม้ในกระบวนการสร้างงาน ชวิทแทร์สจะค้นหาวัสดุตามรายนทางที่บางครั้งอาจเรียกได้ว่า “ขยะ” อันไร้ค่า ไร้ความงาม ไร้สุนทรียะ และนำวัสดุหรือวัตถุนี้มาจัดกลุ่ม เป็นองค์ประกอบซุ่มทับบนงานจิตรกรรม จนเกิดภาพแบบนามธรรม ซึ่งแม้ชวิทแทร์สจะใช้วัสดุสำเร็จรูป แต่กระนั้นผลงานของเขาก็มิได้มีบุคลิกแบบศิลปิน Dada คนอื่นๆ ที่ต้องการล้มล้างสุนทรียศาสตร์แบบขนบในช่วงเวลานั้น ด้วยเหตุนี้ ชวิทแทร์สจึงคล้ายกับกบฏเล็ก ๆ ในชุมชนของ Dada ที่อยู่บนจุดยืนของการทำวัสดุสำเร็จรูป และของเหลือใช้ให้กลายเป็น “ศิลปะ”

ภาพที่ 15 Kurt Schwitters. 1921. Cherry Picture

เข้าถึงเมื่อ มีนาคม 2561 เข้าถึงจาก [https://www.wikiart.org/en/kurt-schwitters/cherry-picture-](https://www.wikiart.org/en/kurt-schwitters/cherry-picture-1921)

1921

นัม จุง ไพค์ (Nam Jun Paik)

ผลงานสร้างสรรค์ศิลปะของ นัม จุง ไพค์ (วิชาการ.คอม, 2009) เป็นศิลปกรรมที่แปลกใหม่ สร้างสรรค์ขึ้นโดยใช้เสียง ภาพ และกระบวนการต่าง ๆ ทางศิลปะโดยมีวัสดุมาก่อนประกอบให้เกิดขึ้น เป็นผลงานทางศิลปะที่สดใหม่และสื่อสารกับผู้ชมได้ยิ่งขั้นกว่าผลงาน จิตรกรรมแบบดั้งเดิม

ในทศวรรษ 1960 ทัศนศิลป์เพิ่งอยู่ในขั้นเริ่มเกิด ในช่วงเวลานี้ Nam June Paik ไม่เพียงทำให้ประชาชนทั่วไปตกใจจากการแสดงด้านดนตรีอย่างเดี่ยวเท่านั้น ในเวลาเดียวกัน Paik ยังใช้โทรทัศน์เก่า ๆ ประกอบเป็นผลงานโดยเปลี่ยนลักษณะการใช้ เครื่องอิเล็กทรอนิกส์เหล่านี้ เนื่องจาก Paik เคยทำงานกับสถานีวิทยุ WDR จึงเป็นเรื่องง่ายสำหรับเขา ที่จะเปลี่ยนเสียงให้กลายเป็นภาพ ในปี 1963 ก่อนที่ Paik จะเดินทางไปนิวยอร์กเขาได้แสดงผลงานจากอิเล็กทรอนิกส์เป็นครั้งแรกที่ Gallery Parnass เพราะศิลปินได้ตั้งเครื่องให้เกิดคลื่นรบกวนลักษณะแตกต่างกัน ประกอบกับเสียงที่เกิดจากวัสดุประจำวันต่าง ๆ และเปียโนสี่เครื่อง บนเปียโนมีของเล่นขนาดเล็กวางกระจายทั่วไป และทำให้เสียงเปียโนเพี้ยนขณะที่ศิลปินเล่น ในเวลานั้น ศิลปินผู้หนึ่งคือ Joseph Beuys อยู่ในฐานะผู้ชมผลงานคนหนึ่ง แต่มีบทบาทกับการแสดงครั้งนี้ซึ่งไม่มีใครวางแผนไว้ก่อน คือ เปียโนที่ Paik เปลี่ยนแปลงไว้ในขั้นแรก ได้ถูกทำลายอย่างสิ้นเชิง โดย Joseph Beuys

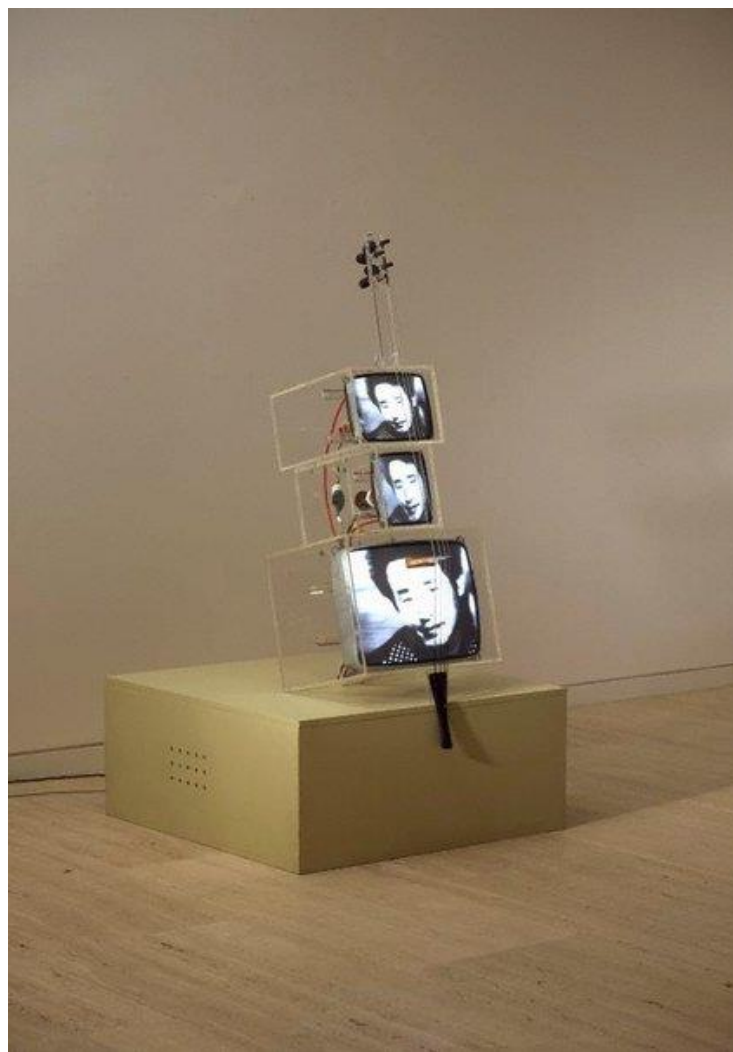
จะเห็นได้ว่าในระยะแรก ทัศนศิลป์มักมีการใช้ภาพรบกวนในโทรทัศน์เพื่อแสดงการทำลายภาพจากสื่อมวลชน เช่น ทัศนศิลป์ “Sun in Your Head” ผลงานของ Vostell ใน Happening 9 Nein Decollagen ในปีเดียวกันที่ Wuppertal ก็เป็นการแสดงความหมายถึงการทำลายภาพจากสื่อมวลชนเช่นกัน จนกระทั่งปี 1965 จึงมีกล้องถ่ายทัศนศิลป์ขนาดมือถือสำหรับใช้ทั่วไปเป็นรุ่นแรก ซึ่ง Paik ก็ได้ซื้อไว้ถ่ายการเยือนของพระสันตะปาปา และแสดงผลงานใน Café Au Go Go ในการแสดง ผลงานทัศนศิลป์ในครั้งนี้ ศิลปินได้จับไปปลิวที่มีข้อความสำคัญว่า “.... เช่นเดียวกับการใช้เทคนิควัสดุปะติด แทนการเขียนโดยสีน้ำมัน ย่อมมีการใช้จอโทรทัศน์แทนผ้าใบ และในวันหนึ่งศิลปินจะใช้เครื่องอิเล็กทรอนิกส์สร้างผลงานเหมือนการใช้ แพลง สีไวโอลิน หรือ วัสดุเก็บตกในปัจจุบัน” Paik มั่นใจว่าศิลปินจะต้องใช้เครื่องอิเล็กทรอนิกส์ให้เป็นวัสดุ และเครื่องมือสำหรับสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ (ทีมา. ศิริวรรณ ผุงประเสริฐ, เอกสารประกอบการสอนวิชา Development of New Media Art, 2007)

ปลายทศวรรษ 1960 จึงเริ่มมีศิลปินทดลองใช้เทคนิคของทัศนศิลป์สำหรับการสร้างสรรค์มากขึ้น เพราะตระหนักเห็นว่า เทคนิคของทัศนศิลป์มีประโยชน์กว่าการใช้ฟิล์มอย่างหลากหลาย คือ ขณะที่ถ่ายทำก็สามารถเห็นผลงานบนจอโทรทัศน์ในทันที จึงทำให้สามารถควบคุมเปลี่ยนแปลงผลงานได้ในกรณีที่มีความผิดพลาด นอกจากนั้นยังสามารถลบภาพที่ถ่ายทำไปแล้ว และถ่ายทำใหม่ได้ในเทปเดียวกัน อันทำให้ประหยัดต่อการใช้วัสดุ เทคนิคทัศนศิลป์สามารถถ่ายภาพเคลื่อนไหวที่กำลังเกิดขึ้นใน

ขณะนั้น และถ่ายทอดภาพให้เห็นได้ทันทีสำหรับศิลปินทั้งหลาย เทคนิควีดิทัศน์เปิดโอกาสให้ทุกคนสามารถสร้างผลงานตามความต้องการของปัจเจกบุคคล ด้วยเหตุนี้จึงเกิดวิวัฒนาการผลงาน วีดิทัศน์ ศิลป์ได้หลายรูปแบบ เช่น Video Performance, Video Sculpture และ Video Installation

ในปี 1971 Paik ได้เสนอผลงานลักษณะ Video Sculpture และได้ออกแบบเซลล์โลในรูปแบบใหม่ ซึ่งมีส่วนประกอบต่าง ๆ และรูปลักษณะทั้งภายใน ภายนอกแตกต่างจากรูปแบบดั้งเดิมที่เคยมีมาก่อนของเครื่องดนตรีคลาสสิกนี้ ขณะเดียวกันยังคงไว้ซึ่งโครงสร้างหลักแบบดั้งเดิมของเซลล์โล อยู่ในผลงานที่ชื่อว่า “Concerto for TV Cello and Video Tape” ซึ่งประกอบด้วยโทรทัศน์สามจอใส่ไว้ในกล่องใสไว้ในกล่องใสที่ทำจาก Plexiglas วางซ้อนกันให้มีรูปทรง เลียนแบบเซลล์โลแบบดั้งเดิม อันประกอบด้วยสายทั้งหมดสี่สาย ใช้กลไกทางอิเล็กทรอนิกส์ช่วยในการเกิดเสียง และใช้เทคนิคของวีดิทัศน์เป็นส่วนประกอบให้เกิดภาพเคลื่อนไหวในขณะที่มีการเล่นเซลล์โลขึ้น เมื่อหยุดเล่นภาพก็จะหายไป ดังนั้นภาพที่เกิดขึ้นก็จะเกิดการสั่นสะเทือนตามเสียงอยู่ตลอดเวลา ผู้ที่ร่วมแสดงในผลงานนี้คือนักเซลล์โลหญิง Charlotte Moorman และเปลือยสรีระส่วนบนคล้ายกับผลงาน “TV-Bra for Living Sculpture” 1969 ขณะที่ Moorman บรรเลงเพลงคลาสสิก ตามปกติที่เธอเคยเล่นมา ไม่เพียงแต่เสียงที่เกิดขึ้นจะเพี้ยนเท่านั้น จากการสั่นสะเทือนจากเส้นสายทำให้ปรากฏภาพบนจอโทรทัศน์ทั้งสามพร้อม ๆ กันอีกด้วย โดยมีกล้องวีดิทัศน์ บันทึกการแสดงของเธอขณะบรรเลงดนตรี โดยตลอด เริ่มจากการจับภาพด้านล่างขึ้นสู่ด้านบน จะปรากฏกิริยาการแสดงออกต่าง ๆ ตามท่วงทำนองแห่งดนตรีซึ่งเธอเป็นผู้บรรเลง ขณะเดียวกัน Paik ก็เล่นเปียโนร่วมการแสดงนี้อีกด้วย เวลาเดียวกัน ภาพที่เกิดขึ้นบนจอโทรทัศน์ทั้งสามคือ ภาพที่กล้องวีดิทัศน์ถ่ายการเล่นดนตรีของ Moorman ซึ่งเท่ากับเป็นการถ่ายทอดเหตุการณ์สด ดังนั้น TV Cello จึงเป็นได้ทั้งเครื่องดนตรี และเครื่องถ่ายทอดแสดงภาพ เมื่อดูสภาพแวดล้อมทั้งหมดของการแสดงครั้งนี้ เราจะเห็นได้ว่า เป็นผลงานศิลปะที่มีภาวะสามมิติ การแสดงสดทั้งหมดจึงมีสภาพเช่นเดียวกับผลงานประติมากรรม ขึ้นหนึ่งที่มีชีวิต แต่เมื่อเหตุการณ์แสดงสดนี้อยู่นอกสภาพแวดล้อมของการแสดง ผลงานชิ้นนี้ก็จะมีสภาพสลายตัวไป และมีภาวะไร้ตัวตน เช่นเดียวกับวิธีการของ Happening เราอาจจะจัดให้เป็นผลงานศิลปะได้ แต่ไม่อาจเป็นศิลปะแบบมีตัวมีตนเป็นชิ้น หรือเป็นสิ่งสัมผัสได้เหมือนดังผลงานประติมากรรมตามความเข้าใจแบบดั้งเดิมได้ ส่วนภาพบันทึกวีดิทัศน์ย่อมมีภาวะไร้ตัวตน เช่นกัน จึงอาจจัดให้อยู่ในประเภท ภาพสารคดี จากรายละเอียดเหล่านี้ทำให้เราเห็นได้ชัดว่า (Concerto for TV Cello and Video Tape) เป็นผลงานที่มีภาวะระหว่างศิลปะประเภทหนึ่ง เข้าสู่ลักษณะของศิลปะอีกประเภทหนึ่ง (ดุริยางคศิลป์เข้าสู่ทัศนศิลป์) TV Cello เป็นได้ทั้งเครื่องดนตรีที่ทำให้เกิดเสียงได้ แต่เสียงที่เกิดขึ้นเราไม่อาจยืนยันได้ว่าเป็นเสียงเพลง เพราะมีท่วงทำนองที่ผิดเพี้ยน อีกทั้งเครื่องเสียงนี้ยังสามารถแสดงภาพได้ ซึ่งเป็นการแสดงสด หากปราศจากผู้บรรเลงดนตรีดังกล่าว TV Cello ก็ไม่สามารถให้ผู้ชมสัมผัสรับรู้ได้ทั้งเสียงและภาพ คงเหลือเพียงแต่ประติมากรรมหนึ่งชิ้นที่เลียนแบบเซลล์โล

อันสร้างชิ้นจากส่วนประกอบของอิเล็กทรอนิกส์ และวีดีทัศน์เท่านั้น ฉะนั้นขบวนการทั้งหมดของผลงานชิ้นนี้จึงจำเป็นต้องประกอบไปด้วยผู้เล่นซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญกับผลงาน เพื่อสื่อแนวคิดของผู้สร้างได้สมบูรณ์ ดังนั้นภาพจากเหตุการณ์ที่เป็นจริงย่อมสามารถกระตุ้นการรับรู้ได้ดีกว่า และทำให้มีความสำคัญกว่าโดยปริยาย อย่างไรก็ตาม แรกเริ่มแม้ว่า Paik จะไม่ได้ตั้งใจจัดแสดงคอนเสิร์ตนี้ให้เป็นผลงานทางทัศนศิลป์ ทว่าจากประสบการณ์ครั้งนี้ ทำให้มีการเริ่มใช้เครื่องอิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ จัดวาง จนกลายเป็นศิลปะอีกประเภทหนึ่งที่เรียกกันว่า Video Installation (วิชาการ.คอม, 2009)

ภาพที่ 16 Nam Jun Paik. 1976. TV Cello

เข้าถึงเมื่อ มีนาคม 2561 เข้าถึงจาก

<https://www.artgallery.nsw.gov.au/collection/works/343.2011.a-c/>

การวิเคราะห์อิทธิพลต่อการสร้างสรรค์

ผลงานของศิลปิน	อิทธิพลด้าน รูปแบบ	อิทธิพลด้าน เทคนิค	อิทธิพลด้าน แนวคิด/ เนื้อหา	สรุปอิทธิพลที่มี ต่องาน สร้างสรรค์
 <p>Line to Skyler 2016 , รสลิน กาสต์</p>	<p>ผลงานรูปแบบ สื่อผสมสามมิติ ที่มีการจัดวางให้ ผู้ชมสามารถเข้า เป็นส่วนหนึ่ง ของผลงานได้</p>	<p>การใช้วัสดุสื่อ ความหมายใช้ ผ้าที่บางเบา สื่อเป็นการส่ง ข้อความที่ ล่องลอยไปสู่ สวรรค์</p>	<p>แนวคิดเรื่อง สุนทรีย์ความ ผูกพัน ระหว่างคน และสุนทรีย์</p>	<p>นำแนวคิดที่เป็น ความสัมพันธ์ ระหว่างคนและ สุนทรีย์ แล้วนำ รูปแบบศิลปะ สื่อผสมที่มีการ จัดวางให้ผู้ชม สามารถเป็น ส่วนหนึ่งของ ผลงาน</p>
 <p>Sirens of the Lambs 2014 , Banksy</p>	<p>ศิลปะแบบ Happening Art ผู้ชมมีส่วนร่วม และเกิด ประสบการณ์ ร่วมกับการ แสดงผลงาน</p>	<p>มีการใช้ เทคนิคสื่อผสม สมัยใหม่ที่มี การตั้ง โปรแกรมขยับ ให้กับตุ๊กตา และมีเสียง</p>	<p>แนวคิดใน การเห็น คุณค่าของ ชีวิตสัตว์ ไม่ เบียดเบียน สัตว์ ดีแก่ความ เป็นจริงใน สังคมเพื่อ แสดงความ สะท้อน อารมณ์</p>	<p>นำแนวคิดใน การดีแก่ความ เป็นจริงใน สังคม และ แนวคิดเรื่อง คุณค่าของชีวิต สัตว์มาใช้ร่วม ในวิทยานิพนธ์</p>

ผลงานของศิลปิน	อิทธิพลด้าน รูปแบบ	อิทธิพลด้าน เทคนิค	อิทธิพลด้าน แนวคิด/ เนื้อหา	สรุปอิทธิพลที่มี ต่องาน สร้างสรรค์
 <p>Fountain 1917, Marcel Duchamp</p>	<p>ผลงานของมาแชล ดูซองป์ ชื่อผลงานว่า น้ำพุ เป็นการนำวัสดุมาใช้สร้างสรรค์งานศิลปะโดยไม่ได้เปลี่ยนแปลง ตัดทอนวัสดุ แต่หากเปลี่ยนความหมายของวัสดุด้วยการจัดวางหรือ เปลี่ยนสถานที่อยู่ จากในห้องน้ำ สู่ออกศิลป์</p>	<p>เทคนิคการนำวัสดุสำเร็จมาใช้โดยการจัดวางใหม่</p>	<p>แนวคิดในการใช้วัสดุสื่อ ความหมายโดยตรง</p>	<p>ได้นำกลวิธีในการเปลี่ยนแปลงความหมายของวัสดุโดยไม่ตัดทอน หรือเปลี่ยนแปลงวัสดุเลย</p>
 <p>TV cello , 1976 Nam Jung Paik</p>	<p>รูปแบบศิลปะสื่อผสมที่ใช้ทั้งวัสดุและวิดีโออาร์ตร่วมกันในผลงาน</p>	<p>ผลงานของ นัม จุง ไปก์ เป็นวิดีโออาร์ต หรือศิลปะภาพเคลื่อนไหว ซึ่งศิลปินเป็นผู้กำกับกรถ่ายทำเอง แต่ด้วยเทคนิคการนำเสนอที่ประกอบเข้ากับวัสดุ จึงส่งผลทางความรู้สึกของผู้ชมได้มากกว่าเพียงวิดีโอหรือภาพเคลื่อนไหว</p>	<p>เนื่องจากศิลปินมีแนวคิดที่เน้นกระบวนการและการใช้วัสดุในการแสดง ความหมายเป็นหลักแนวคิดในงานจึงเป็นสิ่งที่ศิลปะไม่ยึดติด</p>	<p>ได้นำกลวิธีที่ประกอบกันของภาพเคลื่อนไหวซึ่งเป็นงานศิลปะชิ้นหนึ่งมาประกอบกับศิลปะจากวัสดุอีกชิ้นหนึ่งได้อย่างมีเอกภาพและก่อให้เกิดเป็นผลงานศิลปะชิ้นใหม่ที่ลงตัวทางองค์ประกอบศิลปะ</p>

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการสร้างสรรค์

วิทยานิพนธ์ ชุด ชีวิตข้างถนน เกิดจากแรงคล้อยใจของภาพที่เห็นจนจินตนาในสังคมที่กระทบต่อจิตใจและสะท้อนอารมณ์ เรื่องราวของการใช้ชีวิตที่ยากลำบากของสุนัขจรจัดที่เป็นปัญหาของสังคม ในปัจจุบันนี้ สุนัขเหล่านี้ทั้งโดนรังแก กลั่นแกล้ง จนถึงการคร่าเอาชีวิตเพียงเพื่อความสะอาดหรือเป็นการระบายอารมณ์ แสดงให้เห็นถึงความไร้ค่าในชีวิต ถูกมองเป็นประชากรชั้นสองรองจากมนุษย์ สัตว์เลี้ยงหรือสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ หนึ่งชีวิตเหมือนกันแต่คุณค่าชีวิตต่างกัน น่าจะเป็นคำสรุปสั้น ๆ ของเรื่องราว ซึ่งเป็นแรงคล้อยใจของการสร้างสรรค์ ในการสร้างสรรค์เพื่อให้สามารถถ่ายทอดแนวคิดที่เป็นสาระสำคัญของผลงานทัศนศิลป์สื่อผสมชุดนี้ มีความจะเป็นที่จะต้องศึกษาหลักการ รูปแบบ ทฤษฎี แล้วแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ เช่น ข้อมูลของสุนัขจรจัด ปัญหา รวมถึงกลวิธีและกระบวนการสร้างสรรค์งานศิลปะสื่อผสม สื่อใหม่ ศิลปะจัดวาง เป็นต้น ระยะเวลาในการดำเนินการสร้างสรรค์ มีขั้นตอน กระบวนการสร้างสรรค์ที่สามารถจำแนกได้อย่างชัดเจน การเลือกใช้วัสดุในการสร้างสรรค์ เมื่อศึกษา พัฒนา แนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุด ชีวิตข้างถนนแล้วนั้นจึงได้ดำเนินการสร้างสรรค์ผลงานตามวิธีการดำเนินการสร้างสรรค์ดังนี้

แนวความคิดและแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์

ชีวิตข้างถนน คุณค่าของชีวิตที่ไม่เท่าเทียม ในสังคมปัจจุบัน แรงบันดาลใจจากการใช้ชีวิตของสุนัขจรจัดและการปฏิบัติต่อสุนัขจรจัดของผู้คนในสังคม เพื่อแสดงให้เห็นถึงการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่า

รูปแบบของการสร้างสรรค์

ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ ชุด “ชีวิตข้างถนน” เป็นผลงานทัศนศิลป์สื่อผสม 3 มิติ ที่ประกอบด้วยเทคนิควิธีการเฉพาะเพื่อถ่ายทอดแนวคิดและแรงบันดาลใจจากเรื่องราวของสุนัขจรจัดหรือชีวิตข้างถนน มีกระบวนการของศิลปะจัดวาง

วิธีการดำเนินงาน

วิธีการดำเนินการสร้างสรรค์มีขั้นตอนการดำเนินการสร้างสรรค์สามารถสรุปเป็นตารางเพื่อความเข้าใจได้ดังนี้

ลำดับ	ขั้นตอนการดำเนินการ	วิธีการ
1	ขั้นตอนการกำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างสรรค์	กำหนดแนวคิดและขอบเขตในการสร้างสรรค์ ตั้งสมมุติฐาน ถึงผลงานที่จะสร้างสรรค์ว่าจะออกมาในรูปแบบใด
2	ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล แนวคิดและแรงบันดาลใจ	ค้นคว้าเอกสาร ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ บันทึกข้อมูลสุนทรจัดด้วยวิธีการถ่ายภาพนิ่งและเคลื่อนไหว
3	ขั้นตอนการร่างภาพต้นแบบ	ร่างภาพต้นแบบ ด้วยวิธีการวาดและสร้างโมเดลจำลอง
4	ขั้นตอนการคัดเลือกวัสดุและการประกอบวัสดุ	คัดเลือกวัสดุที่เหมาะสมสามารถส่งผลกระทบต่อความรู้สึกได้ตรงกับเป้าหมายที่ตั้งไว้
5	ขั้นตอนการเก็บบันทึกภาพข้อมูลและการตัดต่อวิดีโอ	บันทึกภาพสุนทรจัดจากการลงพื้นที่จริง
6	ขั้นตอนการติดตั้ง	ติดตั้งผลงานด้วยการใช้หลักทฤษฎีศิลปะการจัดวาง

วัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงาน

แบ่งเป็น 2 ส่วนคือ 1. วัสดุที่ใช้ประกอบกันเกิดขึ้นเป็นผลงานสร้างสรรค์ และ 2. วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับเก็บข้อมูล สร้างสรรค์วิดีโอประกอบ และใช้ช่วยในการประกอบผลงาน

วัสดุเป็นสิ่งสำคัญมากในผลงาน ชุด “สุนัซข้างถนน” โดยมีการนำวัสดุสำเร็จเป็นวัสดุที่ถูกผลิตขึ้นและมีแพร่หลายทั่วไปในสังคมไทย เช่น โสฟา กรวยจราจร ถังขยะ การเปลี่ยนความหมายของวัสดุโดยไม่เปลี่ยนแปลง ตัดทอน วัสดุสำเร็จที่นำมาแต่อย่างใด หากแต่ใช้เทคนิควิธีการจัดวางเพื่อสื่อความหมายอีกด้านหนึ่ง โดยวัสดุเหล่านี้เป็นวัสดุจริงที่นำมาจากข้างถนน เป็นวัสดุที่สื่อถึงความไร้ค่า หรือไม่มีคนเห็นคุณค่าในสิ่งเหล่านี้

ภาพที่ 17 ภาพโซฟาผุพังที่ถูกทิ้งไว้ข้างถนน
ถ่ายเมื่อ กุมภาพันธ์ 2561 ถ่ายโดย เดชลือศักดิ์ เหมทานนท์

อีกทั้งยังมีวัสดุและอุปกรณ์อื่น ๆ ที่มาประกอบกันในผลงาน ดังนี้

1. โซฟาเก่า (จากกองขยะข้างถนน)

ภาพที่ 18 ภาพโซฟาบนกองขยะข้างถนน
ถ่ายเมื่อ กุมภาพันธ์ 2561 ถ่ายโดย เดชลือศักดิ์ เหมทานนท์

ภาพที่ 19. ภาพกองขยะข้างถนน
ถ่ายเมื่อ กุมภาพันธ์ 2561 ถ่ายโดย เดชสิทธิ์ศักดิ์ เหมทานนท์

2. ถังขยะถังใหญ่ เขียว

ภาพที่ 20 ถังขยะถัง แบบถังเขียวทุกม.ที่พบเห็นได้ทั่วไป
ถ่ายเมื่อ กุมภาพันธ์ 2561 ถ่ายโดย เดชสิทธิ์ศักดิ์ เหมทานนท์

3. กรวยจรรยาจรูตจากการถูกชนและถูกรถเหยียบ
4. โลหะเหลือใช้หรือโลหะที่ผุพัง (ประกอบขึ้นเป็นขาตั้งวัสดุลักษณะคล้ายขาสุนัข)

ภาพที่ 21 ภาพเศษเหล็กที่จะนำมาประกอบสร้างสรรด
ถ่ายเมื่อ กุมภาพันธ์ 2561 ถ่ายโดย เดชสิทธิ์ศักดิ์ เหมทานนท์

5. เครื่องฉายโปรเจคเตอร์ สำหรับใช้ฉายภาพวิดีโอที่สร้างสรรค์ขึ้นมาประกอบกับวัสดุ

ภาพที่ 22 ภาพเครื่องโปรเจคเตอร์

6. เครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับใช้ตั้งโปรแกรมเพื่อฉายวิดีโอ

ภาพที่ 23 ภาพเครื่องคอมพิวเตอร์แบบ PC

วัสดุหลายชิ้นมีความจำเป็นที่จะต้องจัดการด้วยการประกอบขึ้น เช่น ขาตั้ง ที่เชื่อมขึ้นจากโลหะ แก้วบุฟึงประกอบขึ้นเป็นขาตั้งโดยมีลักษณะคล้ายขาของสุนัขสื่อถึงความมีชีวิตของวัสดุ โดยการประกอบวัสดุต้องมีเครื่องมืออุปกรณ์และวัสดุ ดังนี้

1. ตู้เชื่อมเหล็ก

ภาพที่ 24 ภาพตู้เชื่อมเหล็ก

2. เลื่อยตัดเหล็ก

ภาพที่ 25 ภาพเลื่อยตัดเหล็ก

3. ลวดเชื่อม

4. กล้องถ่ายภาพ DSLR

ภาพที่ 26 ภาพกล้องถ่ายรูป DSLR

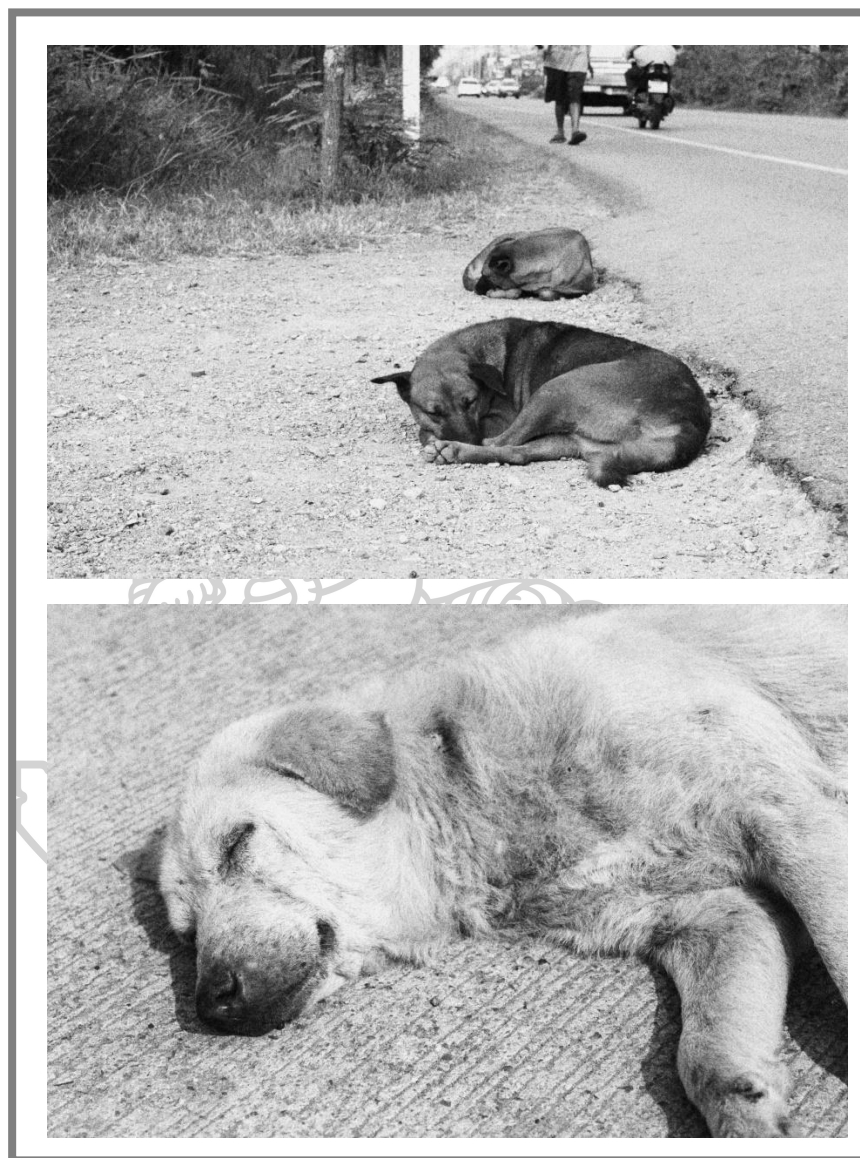
5. คอมพิวเตอร์ (สำหรับตัดต่อวิดีโอ)

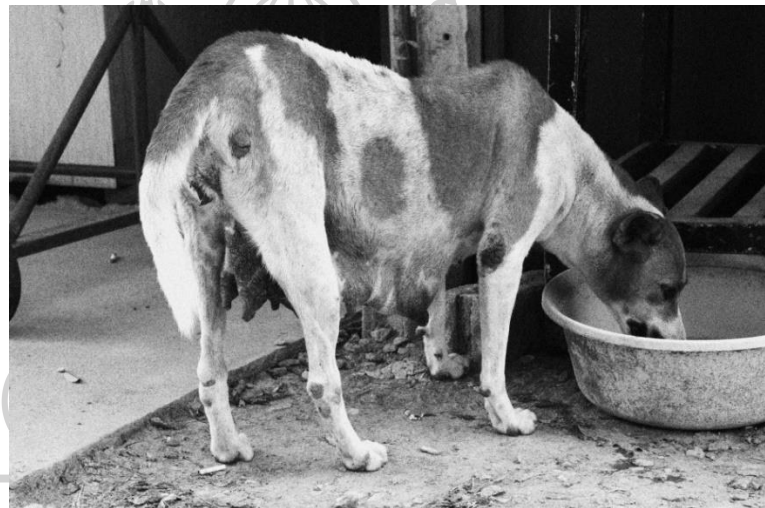
ภาพที่ 27 ภาพคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก สำหรับตัดต่อวิดีโอ

ภาพข้อมูลที่รวบรวมด้วยการติดตามเฝ้าสังเกตพฤติกรรมการดำเนินชีวิตของสุนัขจรจัดเร่ร่อนข้างถนน โดยมีการเก็บบันทึกภาพเป็นระยะ ๆ ทั้งภาพถ่ายภาพนิ่ง ภาพนิ่งแบบถ่ายต่อเนื่อง และภาพเคลื่อนไหว (VDO)

ภาพที่ 28 ภาพถ่ายสุนัขจรจัดเร่ร่อนข้างถนน
ถ่ายเมื่อ กุมภาพันธ์ 2561 ถ่ายโดย เดชสิทธิ์ศักดิ์ เหมทานนท์

ภาพที่ 29 ภาพถ่ายสุนัขจรจัดเร่ร่อนข้างถนน
ถ่ายเมื่อ กุมภาพันธ์ 2561 ถ่ายโดย เดชสิทธิ์ศักดิ์ เหมทานนท์

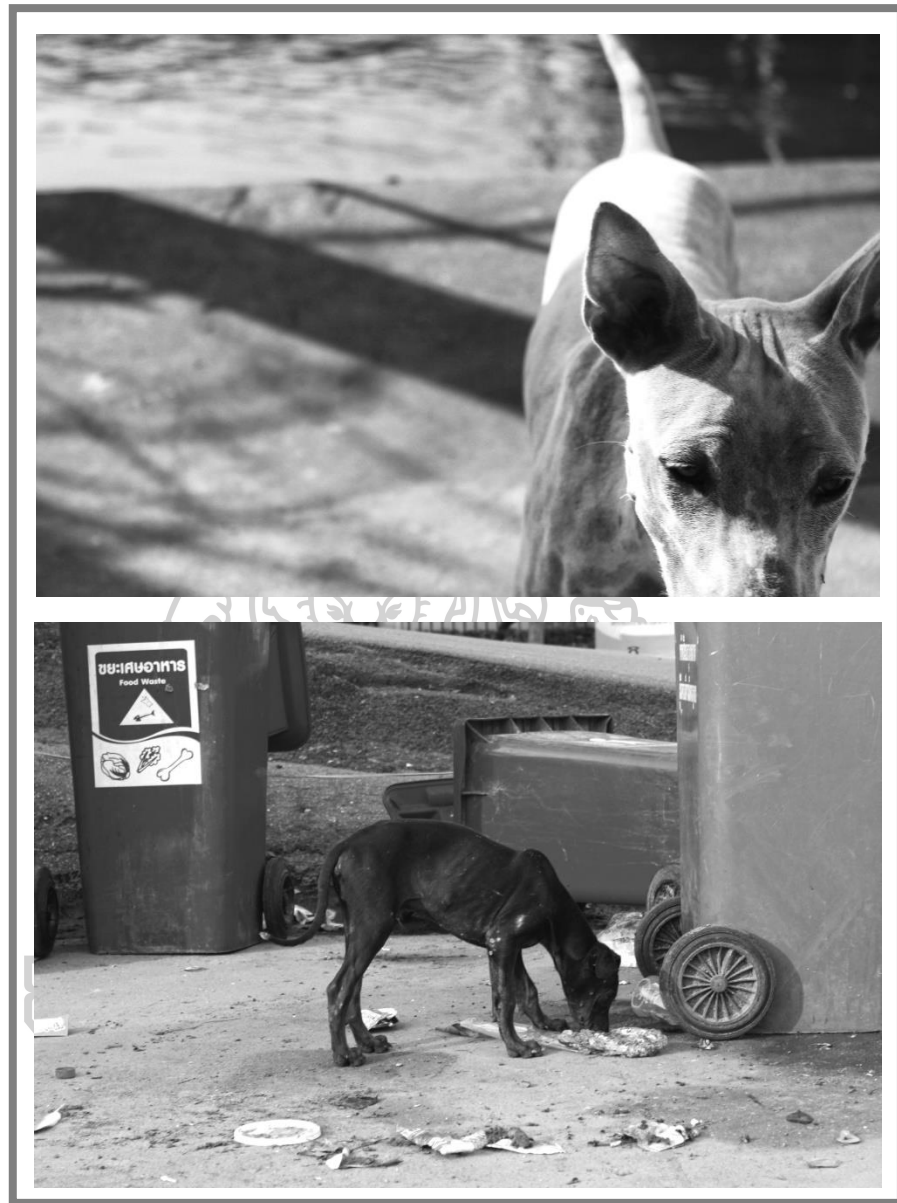
ภาพที่ 30 ภาพถ่ายสุนัขจรจัดเร่ร่อนข้างถนน
ถ่ายเมื่อ กุมภาพันธ์ 2561 ถ่ายโดย เดชสิทธิ์ศักดิ์ เหมทานนท์

ภาพที่ 31 ภาพถ่ายสุนัขจรจัดเร่ร่อนข้างถนน
ถ่ายเมื่อ กุมภาพันธ์ 2561 ถ่ายโดย เดชสิทธิ์ศักดิ์ เหมทานนท์

ภาพที่ 32 ภาพถ่ายสุนัขจรจัดเร่ร่อนข้างถนน
ถ่ายเมื่อ กุมภาพันธ์ 2561 ถ่ายโดย เดชลือศักดิ์ เหมทานนท์

ภาพที่ 33 ภาพถ่ายสุนัขจรจัดเร่ร่อนข้างถนน
ถ่ายเมื่อ กุมภาพันธ์ 2561 ถ่ายโดย เดชสิทธิ์ศักดิ์ เหมทานนท์

เทคนิค ขั้นตอนและกระบวนการ

ในการสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุด “ชีวิตข้างถนน” โดยมีแรงบันดาลใจในเรื่องของชีวิตความเป็นอยู่ วิธีการดำรงชีพ การถูกกระทำ กดขี่ ถูกจากสังคม ความเป็นสิ่งมีชีวิตชั้นสอง หรือสิ่งมีชีวิตที่อยู่ชั้นล่างของสังคมการดำรงชีวิตของสิ่งมีชีวิตในโลก การไร้คุณค่าในชีวิตของตนเอง เหล่านี้เป็นแรงบันดาลใจที่นำมาซึ่งรูปร่างรูปทรงและเนื้อหาของผลงานศิลปะ ในการสร้างสรรค์นี้ มีความสลับซับซ้อนทางการสร้างสรรค์อยู่มาก กล่าวคือ ไม่ใช่เป็นเพียงผลงานทัศนศิลป์ที่เกิดจากกระบวนการใดกระบวนการหนึ่งหรือให้ความสำคัญกับเทคนิคการสร้างสรรค์ใดเทคนิคหนึ่งเท่านั้นแต่เพียง เป็นผลงานที่ก่อประกอบขึ้นจากแรงดลใจ ความคิด และกระบวนการทางศิลปะ สามารถแบ่งเป็นขั้นตอน และกระบวนการในการสร้างสรรค์ได้ดังนี้

ขั้นตอนการหาข้อมูลจากแรงบันดาลใจ (Inspiration)

ขั้นตอนนี้เป็นการขยายขอบเขตของแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ที่เป็นเพียงความรู้สึกนึกคิด ให้เป็นข้อมูลที่จับต้องได้ และเป็นวัตถุดิบในการสร้างสรรค์ผลงาน ขั้นตอนการหาข้อมูลกระทำโดย 2 วิธี เพื่อให้ได้ข้อมูลที่กว้างขวางและมีความจริงเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการสร้างสรรค์

ส่วนแรกเป็นการหาข้อมูลด้วยการค้นคว้าจากอินเทอร์เน็ต ห้องสมุดต่าง ๆ ทั้งห้องสมุดชุมชน ห้องสมุดของมหาวิทยาลัย ข้อมูลนี้จะเป็นการขยายความรู้ความเข้าใจในเรื่องของสุนัขนจรจัดมากยิ่งขึ้น ความหมายของสุนัขนจรจัด หรือหมาจรจัด ชาวต่าง ๆ ที่สังคมให้ความสนใจที่เกี่ยวข้องกับสุนัขนจรจัด

ส่วนที่สองเป็นการลงพื้นที่เพื่อสังเกตพฤติกรรมของสุนัข สร้างความเข้าใจและมุมมองต่อสุนัขข้างถนนให้มีความละเอียดยิ่งขึ้น ขั้นตอนนี้จะเก็บภาพด้วยการถ่ายภาพโดยใช้กล้องถ่ายภาพคุณภาพสูง DSLR ทั้งนี้การเก็บข้อมูลมีความจำเป็นที่จะต้องคอยสังเกตพฤติกรรมของสุนัขแต่ละกลุ่มเป็นระยะเวลาหนึ่ง อาจจะเข้าไปสังเกตกลุ่มหนึ่งหลายครั้งโดยสุ่มช่วงเวลา เพื่อให้ได้ภาพถ่ายนิ่งหรือเคลื่อนไหวที่จะนำไปเป็นวัตถุดิบในการสร้างสรรค์ต่อไป

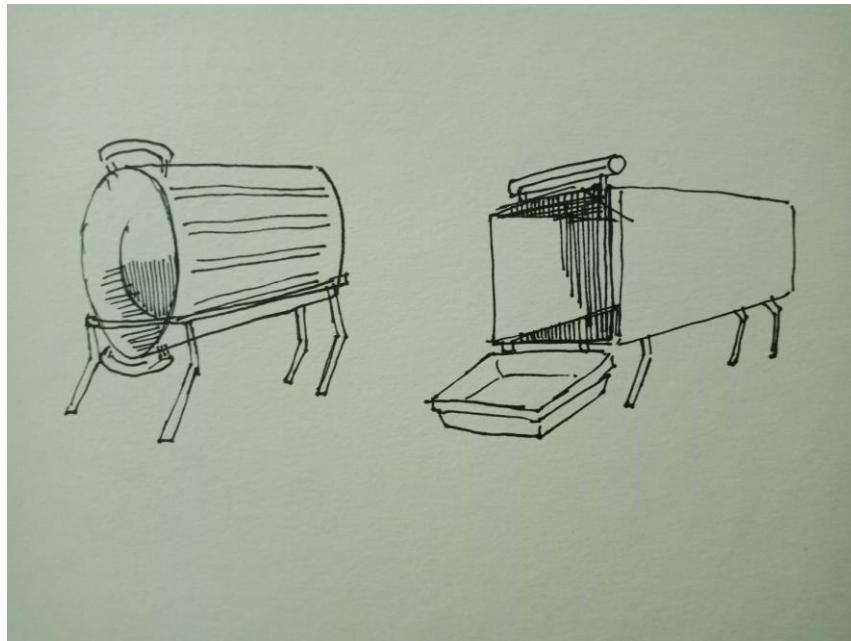
ขั้นตอนการหาวัสดุและการจัดการกับวัสดุ (Object Finding)

วัสดุเป็นส่วนสำคัญของผลงานวิทยานิพนธ์ชุด “ชีวิตข้างถนน” การใช้วัสดุสื่อความหมายและให้ผู้ชมเกิดความคุ้นเคยกับงานศิลปะจากประสบการณ์ของผู้ชมงาน การเลือกวัสดุจึงมีความสำคัญมาก นอกจากการเลือกวัสดุที่มีความหมาย เช่น โซฟาเก่า หมายถึง ความสะดวกสบายที่เคยได้รับเคยมี นั้นได้อันตรธานหายไปเหลือเพียงความยากลำบากและไร้คุณค่า ผู้ชมอาจนึกไปถึงสุนัขที่ถูกนำมาเลี้ยงในช่วงวัยเด็กน่ารักน่าเอ็นดู ผู้เลี้ยงก็ดูแลอย่างดีเสมือนคนหนึ่งในครอบครัว แต่เมื่อแก่ชราขึ้นปัญหา

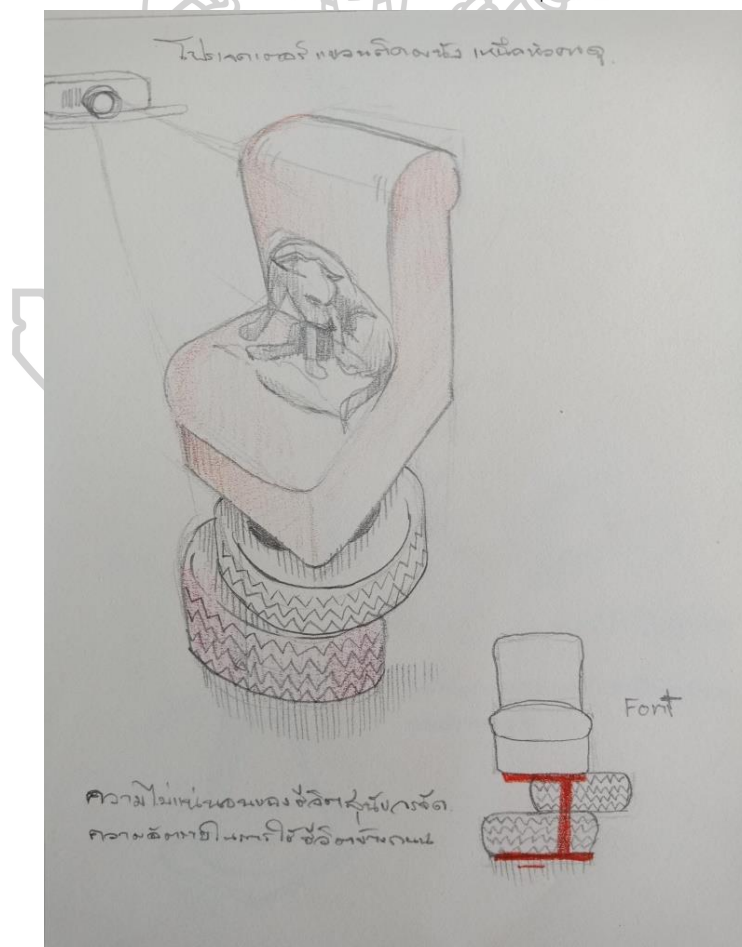
สุขภาพรุ่มร่าม ค่าใช้จ่ายสูงขึ้น ต้องคอยพาไปหาหมอคอยดูแลกลับกลายเป็นภาระของผู้เลี้ยง ความเอ็นดูความน่ารักที่มีต่อสัตว์สูงอายุเหล่านี้ก็หมดไป ไร้คุณค่า ถึงขั้นที่เปลี่ยนมุมมองการใช้งานโดยการวางแผน ถึงขั้น เปลี่ยนบริบทการใช้งานเพื่อสร้างความหมายใหม่ให้กับถึงขั้น จากการใช้งานสำหรับรองรับขยะหรือรองรับสิ่งที่ไร้ค่าไม่ถูกใช้งานแล้วกลายเป็นสิ่งไร้ค่าเป็นขยะ เปรียบกับสุนัขที่ไม่สามารถนำมาใช้งาน ฝ้าบ้าน ฝ้าทุ่งนา ไร่ สวน หรือดูแลฝูงสัตว์ได้อีก วัสดุต่าง ๆ จึงถูกนำมาใช้เป็นสัญลักษณ์และบอกความหมายของงานชิ้นนั้น ๆ

ขั้นตอนการร่างภาพต้นแบบ (Sketch Design)

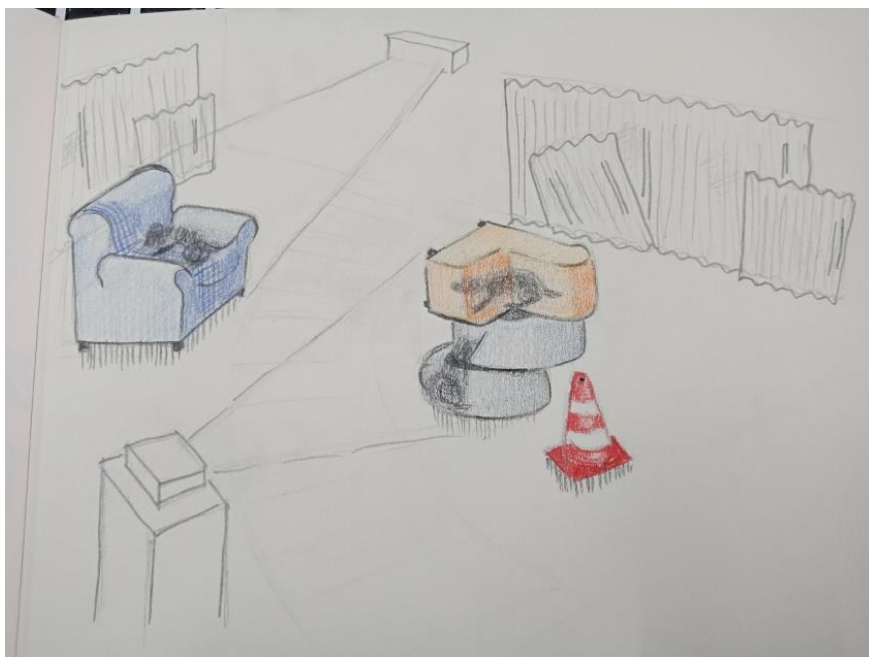
การร่างภาพต้นแบบนี้เกิดจากแนวคิดแรกเริ่มในการสร้างสรรค์ 2 แบบ คือ แรงบันดาลใจจากวัสดุนำแนวคิดและแรงบันดาลใจจากแนวคิดนำวัสดุ ข้าพเจ้าเลือกใช้ทั้งสองวิธีการโดยใช้ข้อมูลภาพถ่ายและการติดตามฝ้าสังเกตพฤติกรรมของสุนัขจรจัดเร่ร่อน มาเป็นแนวคิดแรก และการพบเห็นวัสดุที่ให้ความรู้สึกทางรูปร่างรูปทรงที่ชวนให้คิดถึงเรื่องราวหรือรูปทรงของวัสดุที่สอดคล้องกับรูปทรงของสุนัขที่กำลังทำพฤติกรรมต่าง ๆ อยู่ นำมาประกอบกันในจินตนาการและร่างภาพต้นแบบ เพื่อให้เห็นภาพที่เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น เช่น ผลงาน “แก่ข้างถนน” ใช้แนวคิดในเรื่องของสุนัขจรจัดที่มีอายุมาก มีโรคเรื้อรัง เป็นภาระของผู้เลี้ยงจนผู้เลี้ยงทอดทิ้งให้ดำเนินชีวิตด้วยตนเองกลายเป็นสุนัขข้างถนนที่แก่ชราและรอวันตายอยู่ข้างถนนอย่างโดดเดี่ยว แม้ช่วงชีวิตหนึ่งเคยมีความสุขมีครอบครัวและมีคนดูแล เมื่อสรุปแนวคิดในการสร้างสรรค์แล้วจึงไปสำรวจดูวัสดุจากกองขยะข้างถนน ในที่นี้เลือกใช้โซฟาเก่าเพื่อเป็นสัญลักษณ์แทนความเสียดวกสบายที่สุนัขเคยได้รับเมื่อสมัยตอนอยู่กับเจ้าของ โซฟาที่เก่าและขาดหมายถึงความเสียดวกสบายที่เปลี่ยนไปไม่สบายอีกแล้ว ไม่มีผู้ดูแลคอยเอาใจใส่อีกแล้ว

ภาพที่ 34 ภาพร่างต้นแบบ จากวัสดุถังขยะ

ภาพที่ 35 ภาพร่างต้นแบบการจัดวางและประกอบของวัสดุ

ภาพที่ 36 ภาพร่างต้นแบบ การจัดวางกับพื้นที่

ขั้นตอนนี้ต่อเนื่องจากการร่างภาพต้นแบบสองมิติบนกระดาษ แต่ทำขึ้นเป็นสามมิติ เพื่อตรวจสอบองค์ประกอบการจัดวางกับพื้นที่โดยศึกษาหลักการจากศิลปะจัดวาง การจัดวางจึงไม่ใช่เพียงการตั้งวางหรือวางกับพื้นที่เพียงเท่านั้น แต่การจัดวางของศิลปะจัดวางนั้น การวางวัตถุหนึ่ง ๆ บนพื้นที่ด้วยเทคนิควิธีการต่าง ๆ จะต้องส่งผลถึงความหมายของวัสดุที่เปลี่ยนไปหรือผลงานศิลปะนั้นจะมีความหมายใด ๆ ด้วยหลักการจัดวางในพื้นที่

การทำโมเดลจำลองใช้วิธีการอย่างง่ายโดยการทำโมเดลกระดาษจากกระดาษแข็งประเภทต่าง ๆ ปริ้นภาพถ่ายจากวัสดุจริงนำมาปะติดบนโมเดลกระดาษ เน้นสัดส่วนให้ใกล้เคียงสัดส่วนของวัสดุจริงมากที่สุด และสีตามจริง จัดวางกับพื้นที่จำลอง ใช้วิธีการถ่ายภาพเพื่อสังเกตเปรียบเทียบกับพื้นที่จริง โมเดลจำลองนี้จะช่วยให้การจัดวางวัสดุมีการแก้ปัญหาและวางแผนขั้นต้นก่อนแล้ว แต่อาจจะเกิดปัญหาขึ้นได้เสมอเมื่อจัดวางกับพื้นที่จริงอีกครั้งหนึ่ง

ความหมายโดยทั่วไปของคำว่า อินสตอลเลชัน (Installation) คือการติดตั้งหรือจัดวาง แต่คำว่า installation art หรือศิลปะในรูปแบบอินสตอลเลชันมีความหมายที่แตกต่างไปจากความหมาย

ทั่ว ๆ ไปโดยสิ้นเชิง การแปลชื่อศิลปะลักษณะนี้เป็นภาษาไทย ว่าเป็นศิลปะติดตั้งหรือศิลปะจัดวาง นั้นอาจมีผลทำให้นักศึกษาศิลปะและผู้สนใจทั้งหลายเกิดความเข้าใจผิด โดยคิดว่าเป็นการนำวัสดุหรือสื่อต่าง ๆ หรือผลงานศิลปะมาติดตั้งและจัดวางที่ไหนแห่งใดก็ได้ ความจริงในวงการศิลปะนานาชาติ ประเทศจะไม่แปลคำว่าอินสตอลเลชันอาร์ต เป็นภาษาของเขาเนื่องจากว่าเป็นคำศัพท์เฉพาะและจะเรียกทับศัพท์โดยตรง

ศิลปะในรูปแบบนี้ส่วนใหญ่ จะเป็นสามมิติ และจะต้องมีพื้นที่ (Space) เป็นปัจจัยสำคัญที่ศิลปินต้องเลือกสรรและทำความเข้าใจกับมันก่อนที่จะสร้างเป็นผลงาน ศิลปะในรูปแบบอินสตอลเลชันคืองานศิลปะที่สามารถสร้างในพื้นที่เฉพาะเจาะจง (Site-Specific Installation) หรือเป็นพื้นที่แห่งไหนก็ได้ พื้นที่ดังกล่าวจะต้องถูกสร้างหรือแปรสภาพให้เป็นส่วนหนึ่งของงาน ศิลปะในลักษณะนี้สามารถเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพและขนาดของพื้นที่ ศิลปินจะต้องแก้ปัญหาเกี่ยวกับพื้นที่ในขณะที่สร้างงานให้สอดคล้องกับความคิดตลอดเวลา ศิลปะในรูปแบบอินสตอลเลชันนี้อำนวยให้ศิลปินมีอิสรภาพทางด้านความคิด การใช้สื่อ เทคนิควิธีการและโดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้พื้นที่อย่างมีความหมายไร้ขอบเขตจำกัด

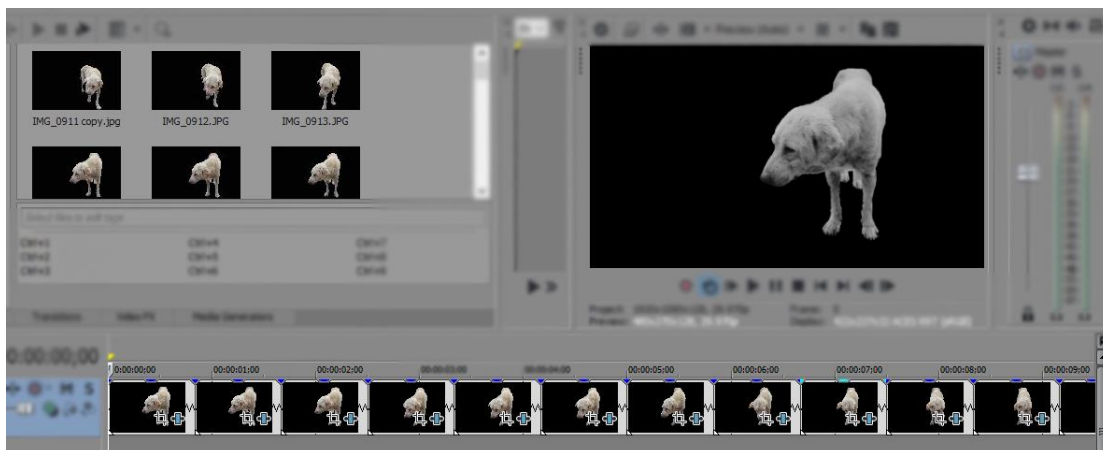
ภาพที่ 37 ภาพการจำลองภาพร่างต้นแบบเป็นโมเดลจำลอง ผลงานแก่ข้างถนน 01

ภาพที่ 38 ภาพการจำลองภาพร่างต้นแบบเป็นโมเดลจำลอง

ขั้นตอนการติดต่อตัดแปลงภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว (Edit and Direct VDO)

ภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหวของสุนัขจรจัดข้างถนนที่เก็บบันทึกด้วยกล้องถ่ายภาพแบบ DSLR จากการติดตามสังเกตพฤติกรรมอย่างใกล้ชิด ทำให้ได้ภาพถ่ายที่จะใช้เป็นวัตถุดิบในการสร้างสรรค์ประกอบร่วมกับวีสตุ โดยการฉายภาพลงบนผิววีสตุโดยตรงด้วยเครื่องฉายโปรเจคเตอร์ ขนาดค่าความสว่าง 1,500-3,000 ลูเมนเพื่อจะให้เห็นภาพที่ชัดเจนในพื้นที่มีแสงเล็กน้อยหรือแสงสลัว เพื่อให้รูปร่างรูปทรงของสุนัขจรจัดสอดคล้องกับวีสตุเมื่อฉายลงบนวีสตุแล้ว จึงต้องตัดภาพฉากหลังที่เป็นทั้งถนน ตรอก ซอย หรือกองขยะออก เพื่อให้เห็นเฉพาะรูปร่างแล้วรูปทรงและเพื่อให้การตัดฉากหลักมีความแนบเนียน จึงจำเป็นต้องใช้ภาพถ่ายต่อเนื่องจำนวนมากมาตัดฉากหลังออกทีละภาพ ๆ และนำมาประกอบเรียงกันตามระยะเวลาในการถ่ายให้กลายเป็นภาพเคลื่อนไหวที่มีความต่อเนื่อง การใช้ภาพถ่ายมาสร้างเป็นภาพเคลื่อนไหวนี้ ก็เพื่อแสดงให้เห็นถึงระยะเวลาแต่ละช่วง ๆ ของชีวิตสุนัข การเปลี่ยนแปลงของการเวลามีผลต่อชีวิตเหล่านี้ จากเคยสุขสบายมีคนเลี้ยงดูกลับต้องอยู่อาศัยและดำเนินชีวิตด้วยตนเองข้างถนน ถูกมองและปฏิบัติอย่างไร้คุณค่า

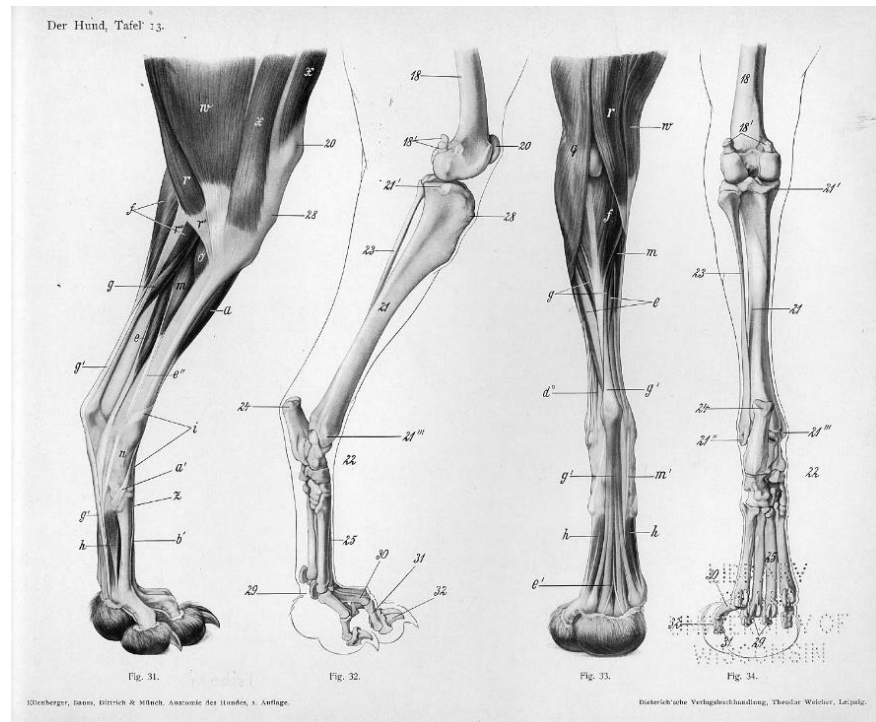
ภาพที่ 39 ภาพกระบวนการตัดต่อวิดีโอ ผ่านโปรแกรมตัดต่อบนคอมพิวเตอร์

ขั้นตอนการประกอบวัสดุสำเร็จรูป (Create Object)

ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนและกระบวนการทางศิลปะที่ใช้หลักทฤษฎีศิลปะต่าง ๆ เช่น ศิลปะสื่อผสม ศิลปะอินสตอลเลชัน เพื่อจัดวางวัสดุสำเร็จรูปหรือวัตถุ ให้เกิดคุณค่าทางศิลปะ ซึ่งในที่นี้ไม่ได้มุ่งเน้นคุณค่าทางความงามและสุนทรีย์ แต่หากมุ่งเน้นคุณค่าในแนวทางเชิงศิลปะเชิงความคิด การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะในขั้นตอนนี้จึงมีความจำเป็นที่ต้องจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในการสร้างสรรค์อยู่เสมอ โดยขั้นตอนนี้จะแบ่งได้เป็นสองขั้นตอนใหญ่ ๆ ที่มีกระบวนการทางศิลปะที่แตกต่างกันดังนี้

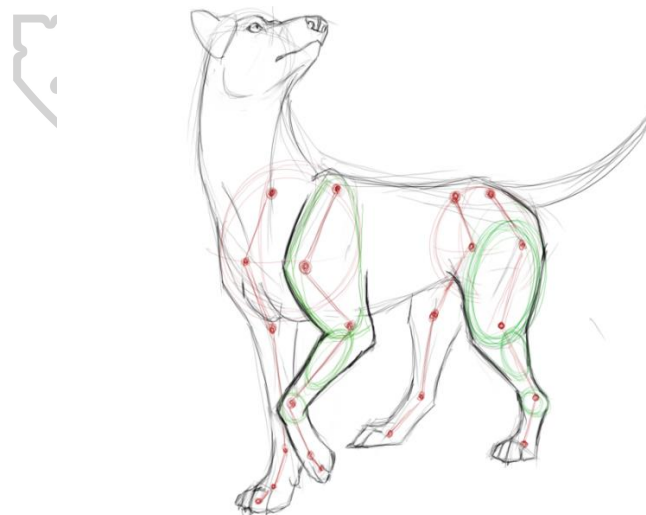
ขั้นตอนแรกคือกระบวนการสร้างสรรค์กับวัสดุสำเร็จรูป การนำวัสดุสำเร็จรูปมาจากกองขยะข้างถนนนั้น สิ่งแรกที่ต้องดำเนินการคือการทำสะอาด การทำความสะอาดวัสดุนั้น จะต้องคำนึงถึงการคงไว้ซึ่งความเป็นวัสดุข้างถนนให้มากที่สุด เช่น ความขรุขระ ฉีกขาด ของโซฟาเก่า ร่องรอยขีดข่วนเปรอะเปื้อน ของวัสดุ เพราะเมื่อนำวัสดุไปติดตั้งเพื่อแสดงต่อสาธารณะชนแล้ว มีความจำเป็นที่จะต้องป้องกันเชื้อโรคและสารเคมีตกค้างที่จะส่งผลกระทบต่อผู้ชมให้มากที่สุด โดยไม่ลดทอนคุณค่าในความเป็นวัสดุข้างถนน

การสร้างสรรค์ผลงานจากวัสดุสำเร็จเป็นวิธีการสร้างสรรค์จัดการกับวัสดุให้น้อยที่สุด หากแต่ใช้ความคิดในเชิงศิลปะมากที่สุดเช่นกัน การจัดการ ตัดแปลง แปรเปลี่ยน ต่อเติม วัสดุนั้นจะลดความหมายของวัสดุสำเร็จที่ใช้สื่อความหมายดั่งนั้น จึงจัดการโดยการจัดวางใหม่บนเหล็กที่ตัดเชื่อมในลักษณะขาตั้ง การตั้งอยู่หมายถึงชีวิตที่ยังคงอยู่ของสุนักรจัดเร่ร้อนข้างถนน การตัดแปลงขาตั้งจากเศษเหล็กเหลือใช้และเศษเหล็กที่ผุพังให้มีลักษณะคล้ายโครงสร้างของสุนัข

ภาพที่ 40 ภาพกระดูกขาและข้อต่อแสดงการโค้งงอของขาสุนัข

เข้าถึงเมื่อ มีนาคม 2561 เข้าถึงจาก <http://www.lifeinharmony.me/anatomy-of-dog-leg/anatomy-of-dog-leg-a-dogs-nhssc-705ce3e6c8fa>

ภาพที่ 41 ภาพร่างการเดินแสดงลักษณะการโค้งงอของข้อต่อขาสุนัข

เข้าถึงเมื่อ มีนาคม 2561 เข้าถึงจาก <http://getdrawings.com/dog-anatomy-drawing>

เมื่อประกอบกันขึ้นให้มีลักษณะคล้ายสุนัขเป็นสัญลักษณ์แทนตัวสุนัขจรจัดที่มีชีวิตอย่างยากลำบากเช่นเดียวกับวัตถุหรือวัสดุสำเร็จที่ตั้งอยู่บนขาตั้งที่ผุพัง โค้งงอ และไม่มั่นคง

ภาพที่ 42 ภาพเหล็กขาตั้งที่เชื่อมขึ้นแล้ว

เศษเหล็กที่หาได้จากเหลือใช้ ถูกทิ้งขว้าง ผุพังแล้ว นำมาดัดแปลงเชื่อมต่อด้วยเทคนิคการเชื่อมเหล็ก ใช้เป็นขาตั้งวัสดุ โศฟา ถังขยะ และวัสดุอื่นที่เลือกมา โดยไม่ให้ความรู้สึกถึงการตั้งอยู่อย่างมั่นคงหรือเป็นสิ่งรองรับ แต่ให้มีลักษณะเปรียบเสมือนขาทั้งสี่ขาของสุนัข ทำให้วัสดุมีความหมายถึงตัวสุนัขจรจัดเองในอีกนัยหนึ่ง

ภาพที่ 43 ภาพการตัดเศษเหล็กเหลือใช้และเหล็กผูกมาเชื่อมประกอบเป็นขาตั้ง

การจัดวางตามแนวทางทฤษฎีของศิลปะอินสตอลเลชัน เป็นเทคนิคที่สำคัญอีกประการหนึ่งในขั้นตอนนี้ การจัดวางวัสดุหรือวัตถุให้เกิดความหมายใหม่ เช่น การวางถังขยะในแนวตะแคงเป็นการเปลี่ยนแปลงคุณค่าของวัสดุที่ใช้รองรับขยะ บรรจุ หรือเป็นที่สำหรับทิ้งขยะ กลับเปลี่ยนเป็นขยะเสียเอง เพราะเมื่อสิ่งของเครื่องใช้ที่ไร้ซึ่งประโยชน์ใช้สอยนั้น ๆ แล้วก็เสมือนขยะที่ไร้ค่าเท่านั้นเอง การจัดวางกับพื้นที่ ที่มีขนาดไม่กว้างมากช่วยให้ผู้ชมเข้าไปอยู่ใกล้ชิดและเข้าไปอยู่ในพื้นที่ของงานศิลปะ เหมือนการที่เราใช้ชีวิตร่วมกับสุนัขจรจัดเหล่านี้ในชีวิตประจำวัน แต่เรากลับไม่เห็นถึงคุณค่าในชีวิตของมัน เป็นเพียงสิ่งมีชีวิตไร้ประโยชน์และไร้คุณค่า

ภาพที่ 44 ภาพการประกอบและจัดวางวัสดุเพื่อสื่อความหมาย

ขั้นตอนการฉายภาพลงบนวัสดุสำเร็จรูป (Projection on Object)

ขั้นตอนสุดท้ายของการสร้างสรรค์ผลงานศิลปกรรม ชุด “ชีวิตข้างถนน” การสร้างสรรค์ศิลปะ สื่อผสม ประกอบด้วยเทคนิคต่าง ๆ มากมาย การสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดเอกภาพขึ้นในผลงานทุกชิ้นจึงเป็นส่วนสำคัญยิ่ง ข้าพเจ้าเลือกใช้เทคนิคสมัยใหม่คือเทคนิคการฉายภาพลงบนวัสดุสำเร็จรูปที่สร้างสรรค์ขึ้นใหม่ด้วยการก่อประกอบและเทคนิคการจัดวางเพื่อสื่อความหมายใหม่ของวัสดุหรือวัตถุ เนื่องจากวัสดุสำเร็จเป็นวัสดุที่เก่า ขำ รุด ทรุคโทรม ซึ่งมีความขัดแย้งกับเทคนิคการฉายภาพซึ่งเป็นเทคนิคสมัยใหม่ เพื่อให้เกิดความรู้สึกร่วมของผู้ชมต่อผลงานถึงความจริงที่สะท้อนสังคม คล้ายการเสพข่าวสารในชีวิตประจำวัน หรือการเฝ้ามองเหตุการณ์จริง ข้าพเจ้าจึงเลือกใช้ภาพของสัตว์ที่ฉายในลักษณะขาว-ดำ ไร้สีสัน ซึ่งเป็นการตัดสิ่งที่ไม่ใช่สาระสำคัญของงานออกไป เหลือไว้เพียงแก่นแท้ที่ต้องการสื่อสาร และเลือกฉายภาพลงบนวัสดุด้วยลักษณะรูปร่าง-รูปทรงของภาพและวัสดุสำเร็จรูปให้สอดคล้องกัน เพื่อให้เกิดเอกภาพมากที่สุด

ภาพที่ 45 ภาพขั้นตอนการทดลองฉายภาพบนผนัง เพื่อวัดแสงและการท่อนของแสง
ถ่ายเมื่อ มีนาคม 2561 ถ่ายโดย เดชลือศักดิ์ เหมทานนท์

ภาพที่ 46 การฉายภาพลงบนวัสดุให้ลักษณะรูปร่างของภาพและวัสดุสอดคล้องกันเป็นเอกภาพ
ถ่ายเมื่อ มีนาคม 2561 ถ่ายโดย เดชลือศักดิ์ เหมทานนท์

สรุป เทคนิค ขั้นตอนและกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุด “ชีวิตข้างถนน” การสร้างสรรค์ศิลปกรรมสื่อผสมชุดนี้ ใช้เทคนิค การขึ้นรูปและการประกอบวัสดุทั้งวัสดุ(Material)และ วัสดุสำเร็จรูป เทคนิคการตัดต่อ ตกแต่งภาพด้วยโปรแกรมตัดต่อ Video เทคนิคการถ่ายภาพบนวัสดุ และเทคนิคการจัดวางตามแนวทางศิลปะอินสตอลเลชันมีขั้นตอนและกระบวนการดังนี้ สรุปแนวคิด และแรงบันดาลใจของผลงาน ร่างภาพต้นแบบและจัดทำโมเดลต้นแบบ คำนึงว่าวัสดุและก่อประกอบ หรือจัดวางวัสดุชิ้นใหม่ ถ่ายภาพ Video และคัดเลือกนำมาตกแต่งและตัดต่อด้วยโปรแกรมตัดต่อ Video นำภาพที่ตัดต่อแล้วฉายลงบนวัสดุด้วยเครื่องฉายโปรเจคเตอร์ จัดวางกับพื้นที่ให้เกิดเอกภาพ และตรงตามแนวคิดของผลงาน เป็นผลงานสื่อผสมที่ก่อเกิดขึ้นจากการผสมผสานเทคนิคและการวางแผนการสร้างสรรค์อย่างเป็นขั้นตอน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์การสร้างสรรค์ (Result)

การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ ชุด “ชีวิตข้างถนน” (Street Life) มีการดำเนินการสร้างสรรค์อย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนกระบวนการและการศึกษาค้นคว้าข้อมูลทฤษฎีต่าง ๆ แนวคิด และแรงบันดาลใจที่มาของการสร้างสรรค์ที่สามารถอ้างอิงและมีหลักการ จึงสามารถวิเคราะห์การสร้างสรรค์ได้แต่ละด้านได้ดังนี้

วิเคราะห์ พัฒนาการด้านแนวคิด ความเชื่อและทฤษฎี

พัฒนาการด้านแนวคิดเกิดจากแรงบันดาลใจแรกที่กระทบใจข้าพเจ้า ในเรื่องของสุนัขที่เคยเลี้ยง สุนัขตัวนี้ข้าพเจ้าเลี้ยงดูด้วยการเลี้ยงนอกร้านเนื่องจากในสมัยนั้นข้าพเจ้าอาศัยอยู่ในอพาร์ทเมนต์ขนาดเล็กไม่มีเนื้อที่สำหรับเลี้ยงสุนัข แต่ด้วยความที่เป็นเด็กและอยากมีสัตว์เลี้ยงจึงแอบเลี้ยงสุนัขไว้นอกร้าน โดยการให้อาหารและจำกัดพื้นที่ให้สุนัขอยู่ในบริเวณที่กำหนดไว้ เมื่อสุนัขเติบโตขึ้นก็ต้องใช้เนื้อที่บริเวณกว้างขวางขึ้น จนสุดท้ายไม่สามารถจำกัดบริเวณให้กับมันได้ แต่ก็ยังคงให้อาหารอยู่ทุกวัน ทั้งนี้สุนัขดังกล่าวก็อาศัยและมีอาณาบริเวณอยู่ในละแวกบ้านและมีการเป็นอยู่ที่อิสระ จนกระทั่งวันหนึ่งสุนัขตัวที่ข้าพเจ้าเลี้ยงนี้ก็ได้ถูกวางยาเบื่อและเสียชีวิตต่อหน้าข้าพเจ้าเอง เหตุการณ์นี้สะท้อนอารมณ์และเป็นเหตุการณ์ฝังใจให้ ระลึกถึงอยู่เสมอ ชีวิตที่ถูกฆ่าลงอย่างไร้ความเมตตาปราณีเพียงเพราะมันไม่มีเจ้าของหรือถูกมองเป็นสุนัขเร่ร่อน

ในชีวิตประจำวันของคนในสังคมทุกวันนี้ก็จะได้รับข่าวสารต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน โดยหนึ่งในการรายงานข่าวที่พบเจอและได้รับฟังอยู่แทบจะทุก วันหรือสัปดาห์ คือเหตุการณ์การทารุณกรรมสัตว์ในลักษณะการต่าง ๆ เช่น เหตุการณ์ที่สุนัขจรจัดเร่ร่อนถูกจับมาขังและเรียกเศษทานค่าอาหารจากผู้คนที่สงสาร จนสุดท้ายสุนัขขออาหารตายคากรงขัง เป็นข่าวจากไทยรัฐออนไลน์ที่สะท้อนอารมณ์ต่อผู้ที่ได้รับข่าวสารนี้ ชีวิตที่ไร้คุณค่าของสุนัขจรจัดที่ถูกนำมาทรมานหรือใช้เป็นเครื่องมือหาเงินอย่างไร้เมตตาปราณีนี้เป็นอีกแรงบันดาลใจที่กระทบต่อจิตใจของข้าพเจ้า พัฒนาสู่การสนใจในแนวคิดการสร้างสรรค์ผลงานที่สะท้อนปัญหาสุนัขจรจัดเร่ร่อนข้างถนน

หากินกับความสงสาร! จับหมาจรจัดขับเงินบริจาค สุดท้ายปล่อยตายคาบ้าน

โดย ไทยรัฐออนไลน์ 11 มี.ค. 2561 12:05

คุณใจร้าย! สุนัขจรจัดถูกทิ้งตายคาบ้านเข้า ย่านบางบัวทอง คาดถูกจับมาเลี้ยงหวังรับบริจาคแต่ไม่สำเร็จ ผู้เช่าจึง

เปิดโฆษณา

รายงาน

ทำไมจึงแสบ

ข่าวอื่นที่เกี่ยวข้อง

เต๋จ๋า อดีตซูล เลี้ยงสละช่วย
13 ชีวิต ดำน้ำหม...

ภาพที่ 47 ภาพจากหน้าเว็บไซต์ข่าวออนไลน์ไทยรัฐ

เข้าถึงเมื่อ มีนาคม 2561 เข้าถึงจาก <https://www.thairath.co.th/content/1224975>

ภาพที่ 48 ภาพที่นำเวทนาของสุนัขจรจัดที่เผยแพร่ทางสื่อออนไลน์

เข้าถึงเมื่อ มีนาคม 2561 เข้าถึงจาก <http://www.tsood.com/contents/160622>

การพัฒนาแนวคิดจากแรงบันดาลใจเรื่อง สุนัขข้างถนน สู่อารมณ์ความรู้สึกงานศิลปะ สื่อผสม จากแรงบันดาลใจแรงนั้นข้าพเจ้าจึงสนใจศึกษาผลงานศิลปะที่สร้างสรรค์ด้วยแนวคิดแรงบันดาลใจจากสุนัข ทั้งจากแนวคิดสุนัขจรจัดเร่ร่อน แนวคิดเรื่องเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างคนและสัตว์ แนวคิดเรื่องอารมณ์รงค์และการต่อต้านการทารุณกรรม สัตว์ เช่น ผลงานของรอสลิน กาสต์ ที่สร้างสรรค์ผลงานสื่อผสมด้วยแนวคิดความรักและความผูกพันระหว่างตนเองและสุนัขตนเองที่เลี้ยง ศิลปินภาพถ่ายชาวไต้หวันที่ได้ถ่ายภาพสุนัขจรจัดก่อนสุนัขเหล่านั้นจะถูกกำจัดทิ้งในประเทศไต้หวัน แสดงถึงความสะเทือนอารมณ์

ภาพที่ 49 ผลงานศิลปะภาพถ่ายของศิลปิน Yun - Fei - Tou

เข้าถึงเมื่อ มีนาคม 2561 เข้าถึงจาก <http://lenscratch.com/2014/11/yun-fei-tou-memento-mori/>

จากแรงบันดาลใจ สู่อารมณ์ความรู้สึกงานศิลปะ สื่อผสม จากแรงบันดาลใจแรงนั้นข้าพเจ้าจึงสนใจศึกษาผลงานศิลปะที่สร้างสรรค์ด้วยแนวคิดแรงบันดาลใจจากสุนัข ทั้งจากแนวคิดสุนัขจรจัดเร่ร่อน แนวคิดเรื่องเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างคนและสัตว์ แนวคิดเรื่องอารมณ์รงค์และการต่อต้านการทารุณกรรม สัตว์ เช่น ผลงานของรอสลิน กาสต์ ที่สร้างสรรค์ผลงานสื่อผสมด้วยแนวคิดความรักและความผูกพันระหว่างตนเองและสุนัขตนเองที่เลี้ยง ศิลปินภาพถ่ายชาวไต้หวันที่ได้ถ่ายภาพสุนัขจรจัดก่อนสุนัขเหล่านั้นจะถูกกำจัดทิ้งในประเทศไต้หวัน แสดงถึงความสะเทือนอารมณ์

วิเคราะห์ พัฒนาการ ด้านรูปแบบในการสร้างสรรค์

ข้าพเจ้าเริ่มพัฒนาการสร้างสรรค์โดยใช้แนวคิดเรื่องสุนัขจรจัดเร่ร่อนข้างถนนเป็นแนวคิดหลักในการสร้างสรรค์และพัฒนาเทคนิคในการสร้างสรรค์ และรูปแบบในการสร้างสรรค์โดยศึกษาจากทฤษฎีทางศิลปะในแนวทางต่าง ๆ สามารถเรียงลำดับพัฒนาการของรูปแบบได้ดังนี้

ระยะที่ 1 (พ.ศ.2560) ที่ใช้แนวคิดเรื่องสุนัขข้างถนนมาเป็นแนวคิดและแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน ข้าพเจ้าเลือกวัสดุจากข้างถนนที่พบเห็นทั่วไปแต่มีลักษณะที่น่าสนใจคือ มีคุณค่าทางประโยชน์ใช้สอยแต่หมดคุณค่าลงเมื่อวัสดุเหล่านั้นเสื่อมโทรมลงเช่นเดียวกันกับชีวิตของสุนัขจรจัดข้างถนน นำมาวาดและระบายสีด้วยเทคนิคจิตรกรรมสีอะคริลิกในรูปร่างรูปทรงของสุนัขข้างถนน ทับซ้อนลงบนวัสดุให้เกิดรูปร่างรูปทรงที่สอดคล้องกับวัสดุ

ผลงานศิลปะจากแนวคิดเรื่องสุนัขจรจัดในช่วงก่อนวิทยานิพนธ์

ภาพที่ 50 ภาพผลงานสื่อผสมใช้เทคนิคการพันท์บนวัสดุสำเร็จรูป

ภาพที่ 51 ผลงานสื่อผสมใช้เทคนิคการเพ้นท์บนวัสดุสำเร็จ

ภาพที่ 52 ผลงานสื่อผสมใช้เทคนิคการเพ้นท์บนวัสดุสำเร็จ

ข้อดี เทคนิคการนำวัสดุสำเร็จรูปมาใช้สื่อความหมายแทนสุนัขข้างถนน ลักษณะของวัสดุส่งผลทางความคิดต่อผู้ชมผลงานและจินตนาการของผู้ชมผลงาน จึงนำเทคนิคนี้มาพัฒนาต่อ ด้วยการประกอบและเลือกวัสดุที่มีขนาดใหญ่ขึ้นในระยะต่อมา

ข้อด้อย เทคนิคจิตรกรรมสีอะคริลิก การวาดและลงสียังไม่แสดงถึงความเป็นจริงมากพอจะส่งผลทางความคิดและความรู้สึกของผู้ชมผลงาน จึงต้องค้นหาเทคนิคใหม่เพื่อให้แสดงออกถึงความจริงและสะท้อนอารมณ์ต่อผู้ชมให้มากขึ้นในระยะต่อมาจึงใช้เทคนิคการพิมพ์ภาพถ่ายลงบนวัสดุ

ระยะที่ 2 (พ.ศ.2561) มีการพัฒนารูปแบบโดยยังคงใช้รูปแบบศิลปะสื่อผสม แต่พัฒนาให้มีขนาดของวัสดุที่ใหญ่มากขึ้น และมีเทคนิคการจัดวางของศิลปะแนวอินสตอลเลชั่น มาร่วมด้วย และเปลี่ยนจากเทคนิคจิตรกรรมสีอะคริลิกเป็นการพิมพ์ภาพถ่ายลงบนวัสดุ

ภาพที่ 53 ภาพผลงานเทคนิคสื่อผสม ประกอบวัสดุสำเร็จรูป จัดวางและการพิมพ์ภาพถ่ายลงบนวัสดุ

ข้อดี เทคนิคการก่อประกอบวัสดุสำเร็จ ซึ่งวัสดุหรือวัตถุดิบขนาดใหญ่ขึ้นส่งผลให้การสร้างความสนใจและดึงดูดความสนใจของผู้ชมต่อผลงานมีมากขึ้น การจัดวางสามารถสร้างความหมายหรือเป็นสัญลักษณ์ (Symbol) ที่ใช้สื่อความหมายได้อีกด้วย ผลงานจึงสามารถบอกเล่าเรื่องราว แสดงเนื้อหาทางความคิด และสร้างจินตนาการของผู้ชมต่อผลงานได้มากยิ่งขึ้น

ข้อด้อย เน้นเทคนิคการพิมพ์ภาพถ่าย การพิมพ์ภาพถ่ายเป็นระบบดิจิทัลหากดูผลงานในระยะใกล้จะเห็นรายละเอียดที่ไม่ชัดเจน ไม่สามารถถ่ายทอดอารมณ์และสร้างความสะท้อนอารมณ์ในแง่การ

สะท้อนความเป็นจริงในสังคมต่อผู้ชมผลงานได้ จึงได้พัฒนามาใช้เทคนิคการฉายภาพบนวัสดุ (Projection on object) แทนในผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 3

ระยะที่ 3 (พ.ศ.2561) เป็นผลงานศิลปกรรมช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ เป็นผลงานศิลปะสื่อผสมที่เกิดจากการนำวัสดุสำเร็จรูป มาสร้างสรรค์และสื่อความหมายแทนสุนัขจรจัดข้างถนน และใช้เทคนิคการฉายภาพลงบนวัสดุสำเร็จรูปด้วยเครื่องฉายโปรเจคเตอร์

ภาพที่ 54 ภาพการติดตั้งผลงานชุดระยะก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 3

ภาพที่ 55 ภาพผลงานสื่อผสมโดยใช้เทคนิคฉายภาพลงบนวัสดุสำเร็จ (Projection on object)

ภาพที่ 56 ภาพผลงานสื่อผสมโดยใช้เทคนิคการฉายภาพลงบนวัสดุสำเร็จ

ข้อดี เทคนิคการฉายภาพลงบนวัสดุสำเร็จรูปเป็นเทคนิคที่สามารถนำเสนอเนื้อหาอันเป็นจริง โดยเนื้อหาที่แสดงออกมานี้มีความกลมกลืนและเป็นเอกภาพเดียวกับกับวัสดุสำเร็จที่มีความหมายอยู่ในตัววัสดุเองอยู่แล้วเมื่อประกอบกันจึงสามารถแสดงออกถึงเรื่องราวในแนวทางสะท้อนความเป็นจริงในสังคมแบบศิลปะสังคมนิยมและส่งผลทางอารมณ์ต่อผู้ชม ความสะท้อนอารมณ์ด้วยรูปร่างรูปทรงของสุนัขนจรจัดข้างถนน ที่บันทึกเป็นวิดีโอฉายลงบนวัสดุสำเร็จรูปที่เก็บมาจากกองขยะข้างถนน

ข้อที่นำมาปรับปรุงพัฒนา ภาพวิดีโอ ที่ตัดต่อมามีลักษณะไม่ต่อเนื่องด้วยเกิดจากการตัดต่อภาพนิ่งและนำมาเรียงต่อกันเป็นภาพเคลื่อนไหวในลักษณะ Stop Motion แต่ด้วยจำนวนภาพ ที่มีเพียง 20-30 เฟรม เมื่อตัดเป็นภาพเคลื่อนไหวแล้วจึงไม่ลื่นไหลต่อเนื่องเท่าที่ควร จึงนำข้อนี้มาปรับปรุงพัฒนาในชุดวิทยานิพนธ์ ชุด “ชีวิตข้างถนน” (Street Life)

วิทยานิพนธ์ชุด “ชีวิตข้างถนน” (Street Life) มีรูปแบบทางศิลปะและเทคนิคขั้นตอนกระบวนการที่พัฒนามาอย่างต่อเนื่อง โดยได้นำข้อดีของผลงานชิ้นก่อน ๆ มาพัฒนาต่อ และค้นคว้าเทคนิควิธีการใหม่ ๆ มาใช้เพื่อปรับปรุงข้อเสียหรือข้อด้อยจากผลงานชุดก่อน ๆ โดยผ่านการแนะนำจากที่ปรึกษาและคณะกรรมการอย่างต่อเนื่อง แต่ยังคงแนวคิดและแรงบันดาลใจที่ตกผลึกทางความคิดในเรื่องของสุนัขนจรจัดข้างถนนบวกกับการค้นคว้าทฤษฎีต่าง ๆ ทางในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสุนัขนจรจัด ความสัมพันธ์ระหว่างคนและสุนัข การอยู่อาศัยร่วมกันในสังคม คุณค่าของชีวิต และทฤษฎีทางศิลปะต่าง ๆ ศิลปะสื่อผสม ศิลปะอินสตอลเลชัน ศิลปะเชิงความคิด ศิลปะแบบสังคมนิยมและศิลปะสื่อใหม่ หรือ Video art มีกระบวนการในการสร้างสรรค์อย่างมีขั้นตอน ด้วยเทคนิคการประกอบและจัดวางวัสดุสำเร็จรูปเพื่อนสื่อคุณค่าทางความหมายใหม่ให้กับวัสดุและฉายภาพทับซ้อนลงบนวัสดุด้วยภาพวิดีโอ ที่แสดงออกถึงความเป็นจริงของชีวิตสุนัขนจรจัดเร่ร่อนข้างถนน

ภาพที่ 57 ภาพผลงาน “เกิดข้างถนน” วิทยานิพนธ์ ชุด “ชีวิตข้างถนน” (Street Life)

ภาพที่ 58 ภาพผลงาน “แก่ข้างถนน 2” วิทยานิพนธ์ ชุด “ชีวิตข้างถนน” (Street Life)

ภาพที่ 59 ภาพผลงาน “แก๋ข้างถนน 1” วิทยานิพนธ์ ชุด “ชีวิตข้างถนน” (Street Life)

การวิเคราะห์ผลงานศิลปะนิพนธ์

ผลงานศิลปะนิพนธ์ ชื่อ ชีวิตข้างถนน (Street Life) ประกอบด้วยผลงานศิลปะสื่อผสม จำนวนทั้งสิ้น 3 ชิ้น ได้แก่ 1) แก๋ข้างถนน1 2) แก๋ข้างถนน2 3) เกิดข้างถนน โดยทั้ง 3 ชิ้นผลงาน มีแนวคิดและแรงบันดาลใจหลักมาจากสุนัขจรจัดเร่ร่อนข้างถนนโดยแต่ละผลงานจะมีแนวคิด เทคนิค และขั้นตอนการสร้างสรรค์ของแต่ละผลงานแตกต่างกันไป ดังนี้

แก๋ข้างถนน 01

ชื่อผลงาน “แก๋ข้างถนน 01”

แนวคิด ข้าพเจ้าได้แรงบันดาลใจจากสุนัขแก่ชราตาบอดที่อาศัยอยู่ตามข้างถนน สุนัขตัวนี้นอกจากตาบอดแล้วยังส่งกลิ่นเหม็นน่ารังเกียจเพราะเนื้อตัวสกปรกเป็นโรคผิวหนัง เนื้อตัวเรื้อน ไม่น่าดู มีครั้งหนึ่งที่ติดตามเฝ้าดูพฤติกรรม พบหญิงคนหนึ่งนำสิ่งของขว้างปาใส่สุนัขแก่ตาบอดตัวนี้เพียงเพราะ

ความรังเกียจ ข้างเจ้าต้องจึงนำแรงบันดาลใจนี้เป็นต้นเหตุแห่งการสร้างสรรค์ผลงานสื่อผสมชื่อ “แก่ข้างถนน” เพื่อสร้างความสะท้อนอารมณ์แก่ผู้ชมด้วยการสะท้อนความเป็นจริงของชีวิต และให้ผู้ชมเกิดความคิดหรือเกิดการตั้งคำถามถึงคุณค่าของชีวิต

ภาพข้อมูล

ภาพที่ 60 ภาพสุนัขจรด่าบอดจรจัดข้างถนน
ถ่ายเมื่อ กุมภาพันธ์ 2561 โดย เดชสิทธิ์ดี เหมทานนท์

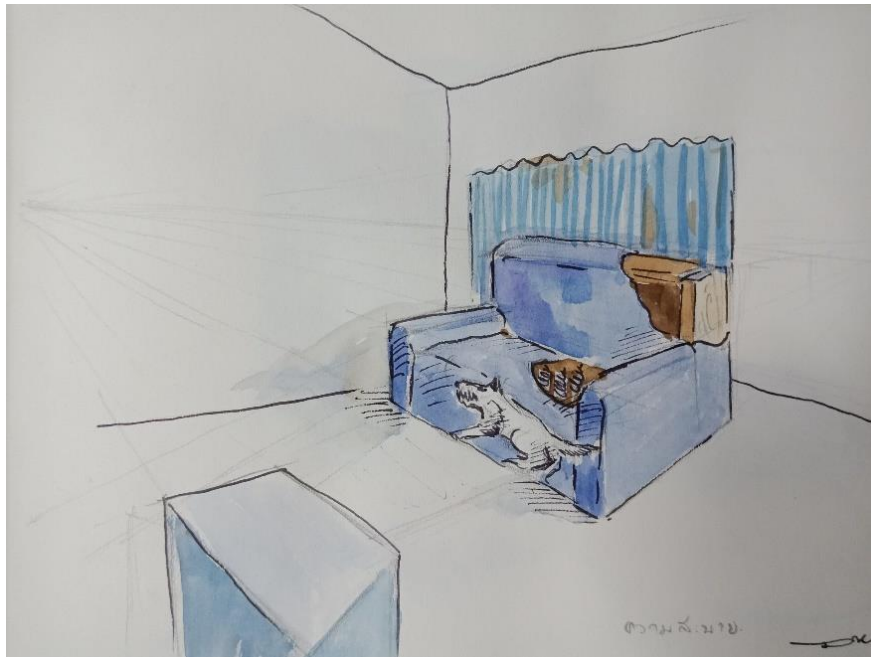
ภาพที่ 61 ภาพระยะใกล้แสดงให้เห็นถึงความสกปรกและโรคผิวหนัง
ถ่ายเมื่อ กุมภาพันธ์ 2561 โดย เดชสิทธิ์ดี เหมทานนท์

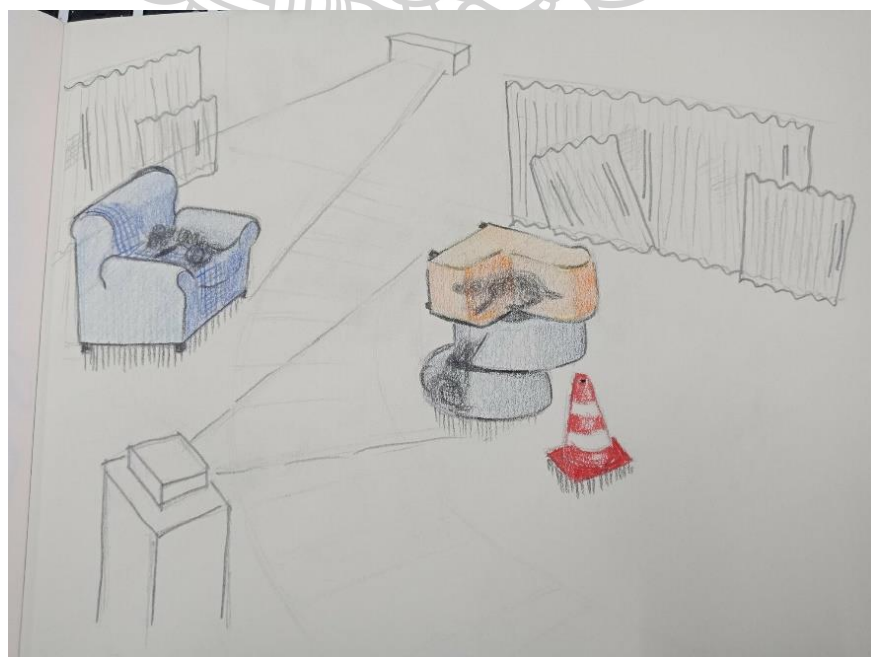
ภาพที่ 62 ภาพสุนัขแก่ที่มีบาดแผลจากการถูกขว้างปาสิ่งของใส่
ถ่ายเมื่อ กุมภาพันธ์ 2561 โดย เดชสิทธิ์ดี เหมทานนท์

ขั้นตอนการร่างภาพและโมเดลต้นแบบ

หลังจากเก็บบันทึกข้อมูลและศึกษาข้อมูลจากแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน แก่ข้างถนน แล้วจึงเริ่มต้นร่างภาพต้นแบบด้วยเทคนิควาดเส้นและสีน้ำ และจึงนำภาพร่างแบบสมบูรณ์มาจัดทำโมเดลจำลองของวัสดุเพื่อทดลองจัดวางกับพื้นที่ให้เกิดความหมายและแนวคิดของผลงาน

ภาพที่ 63 ภาพร่างสีน้ำและลายเส้น ผลงาน แก่ข้างถนน 01

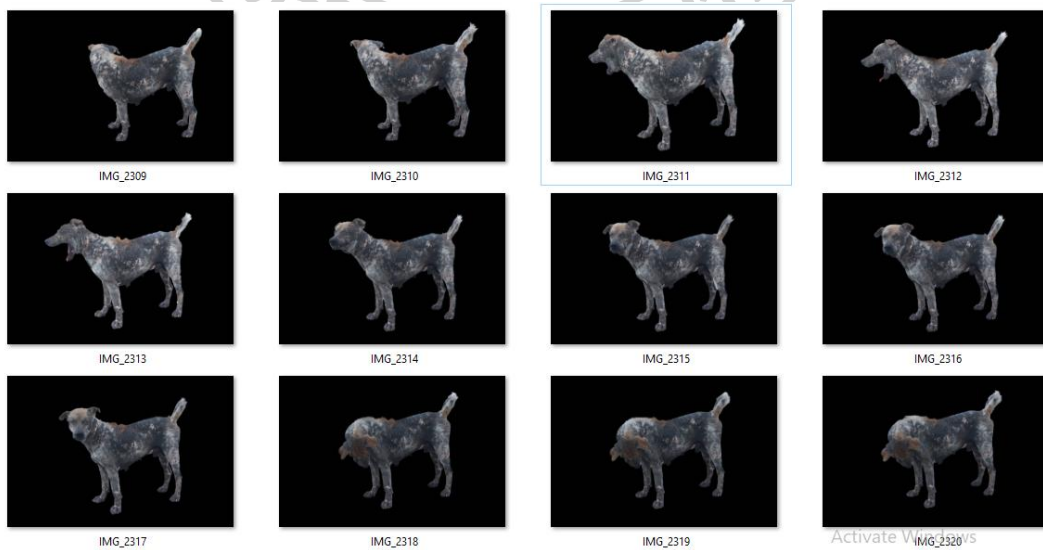
ภาพที่ 64 ภาพร่างต้นแบบ ผลงานสื่อผสมในรูปแบบการจัดวางกับพื้นที่

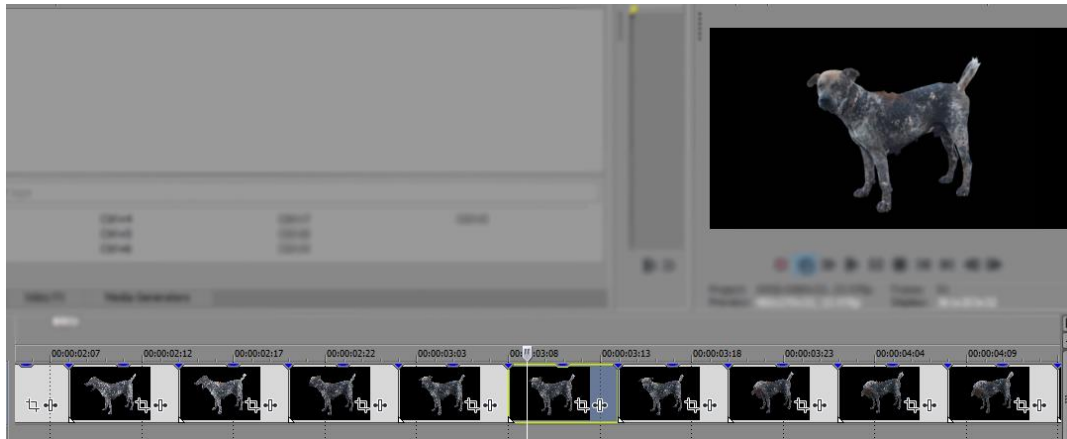
ภาพที่ 65 ภาพโมเดลจำลองการจัดวางแบบสามมิติ ผลงาน “แก๊ซถนน 01”

ขั้นตอนการตัดต่อวิดีโอ

ขั้นตอนการตัดต่อวิดีโอเริ่มต้นจากการนำภาพข้อมูลสุนัขจรจัดที่ถ่ายไว้ (ภาพถ่ายต่อเนื่อง) มาตัดพื้นหลังออกให้เหลือเฉพาะภาพรูปร่างของสุนัขทุกภาพด้วยโปรแกรมตกแต่งภาพบนคอมพิวเตอร์ จากนั้นจึงนำภาพที่ตัดต่อแล้วทั้งหมดมาเรียงต่อกันในโปรแกรมตัดต่อวิดีโอบนคอมพิวเตอร์ แล้วจึงปรับแต่งความเร็ว ค่าแสงและสี ให้ภาพมีความต่อเนื่องและแสดงอารมณ์ของสุนัขจรจัดออกมาให้มีความลื่นไหล

ภาพที่ 66 ภาพถ่ายต่อเนื่องหลายเฟรมที่ถูกตัดภาพพื้นหลังออกแล้วเพื่อประกอบเป็นวิดีโอ

ภาพที่ 67 ภาพการตัดต่อภาพถ่ายให้เป็นภาพเคลื่อนไหว แบบ Stop motion

ขั้นตอนการคัดเลือกวัสดุสำเร็จรูปและการประกอบวัสดุ

ขั้นตอนการคัดเลือกวัสดุ วัสดุที่นำมาใช้จะเป็นวัสดุสำเร็จรูป มีความหมายในตัวเอง โซฟา สื่อความหมายถึงการพักผ่อน ความสะดวกสบาย การเลือกใช้โซฟาที่ชำรุดถูกทิ้งแล้ว ไร้ค่า สื่อความหมายได้ถึงความสะดวกสบายที่เคยมี ความสุขที่เคยได้รับนั้นสูญหายไปแล้วเหลือเพียงความไร้คุณค่าไร้ประโยชน์ หรือความแก่ชราที่มาปลดปล่อยความสุขสบายไป นำมาประกอบและจัดวางใหม่ โดยประกอบกับขาตั้งเหล็กที่มีลักษณะเหมือนขาสุนัข และมีลักษณะไม่มั่นคงด้วยความโค้งงอของขา ทั้ง 4 ขา

ภาพที่ 68 ภาพโซฟาจากกองขยะข้างถนน
ถ่ายเมื่อ กุมภาพันธ์ 2561 โดย เดชสิทธิ์ศักดิ์ เหมทานนท์

เมื่อเลือกวัสดุสำเร็จรูปเพื่อเป็นสื่อสัญลักษณ์แทนความแก่ชราของสุนัขแล้ว จึงประกอบวัสดุขึ้นเป็นฐานแต่ไม่ได้ให้ความหมายถึงการตั้งอย่างมั่นคงแต่ให้ความหมายถึงความไม่แน่นอนของชีวิต โดยประกอบขึ้นจากเหล็กเหล็ใช้และผูกพัน นำมาเชื่อมให้มีลักษณะโค้งงอไม่มั่นคงและเปรียบเสมือนขาของสุนัขโดยวิเคราะห์โครงสร้างจากโครงสร้างขาสุนัข

ภาพที่ 69 ภาพขาตั้งที่เชื่อมให้มีลักษณะโครงสร้างขาตั้งมาจากขาของสุนัข

ขั้นตอนการติดตั้งผลงาน

ขั้นตอนการติดตั้งผลงาน นำวัสดุสำเร็จรูปมาประกอบวางบนขาตั้งที่สร้างขึ้นมาให้มีลักษณะแทนตัวสุนัขจรจัด ใช้เทคนิคการฉายภาพวิดีโอลงบนวัสดุโซฟา โดยขั้นตอนการติดตั้งจะต้องวิเคราะห์พื้นที่ตามแบบจำลองโมเดลเพื่อสร้างให้เกิดบรรยากาศอึดอัด มีการจัดแสงให้เหมาะสมกับการฉายภาพวิดีโอลงบนวัสดุ โดยใช้หลักการทางทฤษฎีศิลปะแนวจัดวางมาร่วมด้วยกับการติดตั้งผลงาน

ภาพที่ 70 ภาพการติดตั้งในสถานที่แสดงผลงาน

ขั้นตอนการฉายภาพวิดีโอลงบนวัสดุ

ขั้นตอนการฉายภาพลงบนวัสดุภาพวิดีโอสุนัขจรจัดแก่ชราและตาบอดในอิริยาบถก้มหน้า โดยมีรูปร่าง-รูปทรงของภาพที่สอดคล้องกับรูปร่าง-รูปทรงของวัสดุสำเร็จรูปอย่างกลมกลืน แสดงให้รับรู้ถึงความรู้สึกสิ้นหวังในชีวิต โดยฉายลงบนวัสดุสองด้านดังภาพ

ภาพที่ 71 ภาพวิดีโอที่ฉายบนวัสดุ เป็นภาพสุนัขในอิริยาบถก้มหน้า โดยมีรูปร่างที่สอดคล้องกับวัสดุ

ภาพที่ 72 ภาพสุนัขที่ฉายลงบนวัสดุ มีทิศทางที่ก้มลงแสดงถึงความเศร้าหมอง ความลำบากของชีวิต

เส้นลูกศรสีแดงชี้ลงตามรูปร่าง-รูปทรงและการเคลื่อนไหวของภาพวิดีโอสุนัขจรจัดที่ฉายลงบนวัสดุ แสดงออกถึงความสิ้นหวัง ให้ความรู้สึกหดหู่ใจ ประกอบกับลักษณะของสุนัขที่แสดงถึงความสกปรก ขี้เรื้อน ให้ความรู้สึกในแง่ลบ

ลักษณะชาต้งที่ถูกประกอบขึ้นมาจากวัสดุเศษเหล็กให้มีลักษณะโครงสร้างคล้ายกับขาสุนัข
 อีกรั้งยังให้ความรู้สึกไม่มั่นคงเป็นความหมายถึงชีวิตที่ไม่จีรัง ไม่มั่นคงเสมอไป ลักษณะพื้นผิวของ
 วัสดุเศษเหล็กที่ประกอบเป็นขามีพื้นผิวขื่นสนิม ผุกร่อน

ภาพที่ 73 ภาพชาต้งที่มีลักษณะโค้งงอตามโครงสร้างขาของสุนัขและให้ความรู้สึกไม่มั่นคง

สรุป

ผลงานศิลปะกรรมสื่อผสม ชื่อ “แก้งถนนวน01” เป็นศิลปะกรรมที่แสดงออกในด้านลบ สร้าง
 ความสะท้อนอารมณ์ในเนื้อหาของการใช้ชีวิตที่ยากลำบากของสุนัขจรจัดแก่ชราที่อยู่อาศัยข้างถนน

แฝงแง่คิดในแนวทางของศิลปะเชิงความคิดด้วยการใช้วัสดุสำเร็จรูปโซฟาเก่า สีสันตัวสุนัขแก่ชราที่หมดสภาพ ไร้คุณค่า การจัดวางที่เปลี่ยนความหมายทางประโยชน์ใช้สอยเดิมของโซฟา การสร้างสรรค์และการประกอบวัสดุขึ้นเพื่อสร้างความหมายใหม่ให้กับวัสดุสำเร็จรูป เพื่อแสดงออกถึงการสะท้อนปัญหาสุนัขจรจัดในสังคม เล่าถึงความยากลำบากของชีวิตสุนัขจรจัด และแฝงแง่คิดให้กับผู้ชมถึงคุณค่าของชีวิต

แก๊ข้างถนน 02

ชื่อผลงาน “แก๊ข้างถนน 2”

แนวคิด “ข้าพเจ้าได้แรงบันดาลใจจากสุนัขจรจัดข้างถนนชราตัวหนึ่งที่จะดำเนินชีวิตอย่างเชื่องช้าเนื่องจากความชราและสาตาไม่ดี มันจะยืนนิ่งอยู่ริมถนนในขณะที่รถวิ่งผ่านไป-มาอย่างรวดเร็ว” จากแนวคิดนี้เกิดเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานสื่อผสมที่ชื่อว่า “แก๊ข้างถนน 2” โดยต้องการแสดงออกถึงความสะท้อนอารมณ์เมื่อพบเห็นสุนัขจรจัดที่แก่ชรา ความเชื่องช้าที่ชวนให้หวาดกลัวถึงความอันตรายที่ตามมาจากการอยู่ในพื้นที่ไม่เหมาะสมอย่างข้างถนน ชีวิตที่อยู่บนความสับสนเสี่ยง และชวนให้ผู้ชมเกิดความคิดและตั้งคำถามในจิตใจถึงคุณค่าของชีวิตจากการชมผลงาน

ภาพข้อมูล

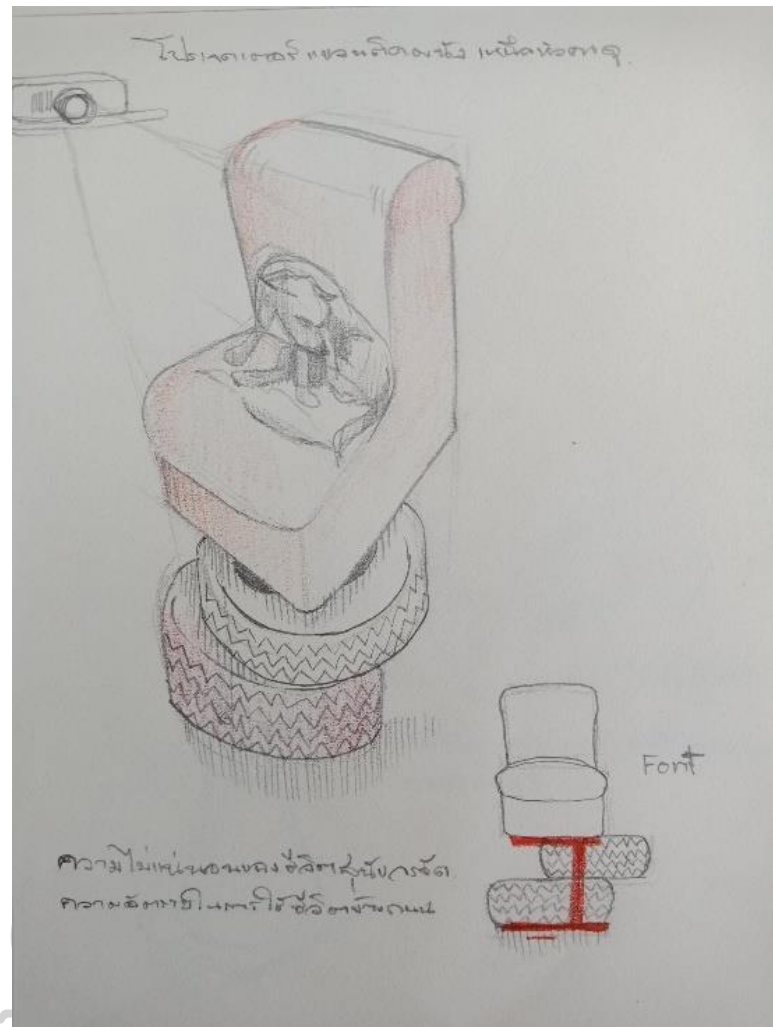
ภาพที่ 74 ภาพสุนัขแก่ข้างถนนที่ยืนหลับตานิ่งอยู่ข้างถนน
ถ่ายเมื่อ กุมภาพันธ์ 2561 โดย เดชสิทธิ์ดี เหมทานนท์

ภาพที่ 75 ภาพรถที่วิ่งผ่านหน้าสุนัขอย่างรวดเร็วเหมือนไม่มีสิ่งมีชีวิตอยู่ตรงนั้น
ถ่ายเมื่อ กุมภาพันธ์ 2561 โดย เดชสิทธิ์ศักดิ์ เหมทานนท์

ขั้นตอนการร่างต้นแบบและโมเดลจำลอง

จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลกับสุนัขจรจัดข้างถนน นำภาพสะท้อนใจของการใช้ชีวิตที่ยากลำบากของสุนัขจรจัดข้างถนน ที่มีลักษณะแก่ชราสภาพทรุดโทรม นำมาร่างภาพต้นแบบโดยคำนึงถึงรูปร่างรูปทรงของสุนัขจรจัดเชื่อมโยงกับวัสดุสำเร็จรูปที่จะใช้สื่อความหมาย

ภาพที่ 76 ภาพร่างต้นแบบครั้งแรก ของผลงาน แกะข้างถนน 02

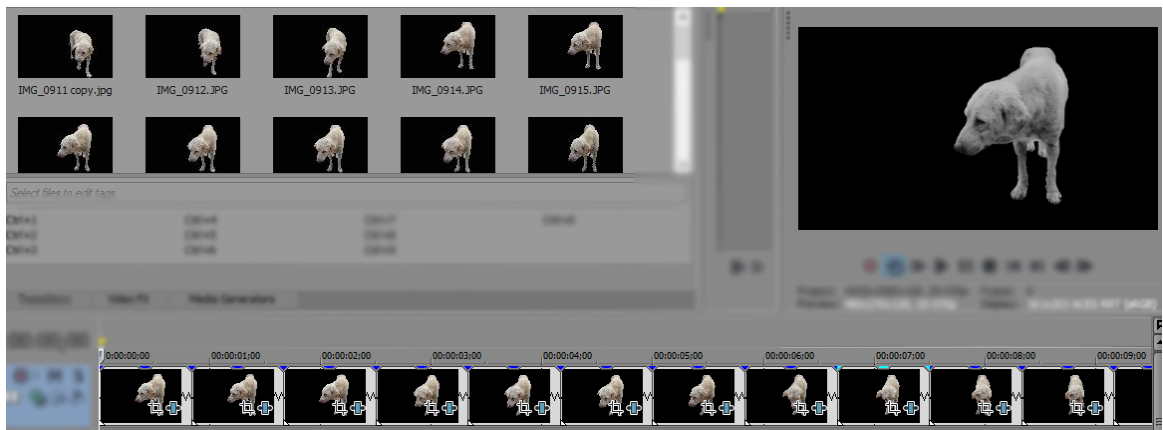
หลังจากเก็บบันทึกข้อมูลและศึกษาข้อมูลจากแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน แกะข้างถนน แล้วจึงเริ่มต้นร่างภาพต้นแบบด้วยเทคนิควาดเส้นและสีน้ำ และจึงนำภาพร่างแบบสมบูรณ์มาจัดทำโมเดลจำลองของวัสดุเพื่อทดลองจัดวางกับพื้นที่ให้เกิดความหมายและแนวคิดของผลงาน

ภาพที่ 77 ภาพโมเดลแสดงการจัดวางแบบสามมิติของผลงาน แก่ช่างถนน 02

ขั้นตอนการตัดต่อภาพวิดีโอ

ขั้นตอนการตัดต่อวิดีโอเริ่มต้นจากการนำภาพข้อมูลสุนัขจรจัดที่ถ่ายไว้ (ภาพถ่ายต่อเนื่อง) มาตัดพื้นหลังออกให้เหลือเฉพาะภาพรูปร่างของสุนัขทุกภาพด้วยโปรแกรมตกแต่งภาพบนคอมพิวเตอร์ จากนั้นจึงนำภาพที่ตัดต่อแล้วทั้งหมดมาเรียงต่อกันในโปรแกรมตัดต่อวิดีโอบนคอมพิวเตอร์ แล้วจึงปรับแต่งความเร็ว ค่าแสงและสี ให้ภาพมีความต่อเนื่องและแสดงอารมณ์ของสุนัขจรจัดออกมาให้มีความสลับไหล

ภาพที่ 78 ภาพการตัดต่อวิดีโอผ่านโปรแกรมตัดต่อวิดีโอด้วยคอมพิวเตอร์

ขั้นตอนการคัดเลือกวัสดุสำเร็จรูปและการประกอบวัสดุ

ขั้นตอนการคัดเลือกวัสดุจากกองขยะข้างถนน (โซฟาเก่าขนาดเล็ก) มีรอยชำรุดฉีกขาดของวัสดุสื่อถึงสุนัขที่แก่ชราสภาพทรุดโทรมแล้ว และนำมาประกอบร่วมกับขาตั้งที่ทำขึ้นจากเศษโลหะ เหลือใช้ ให้มีลักษณะเหมือนขาของสุนัข เพื่อใช้สื่อแทนตัวสุนัขจรจัดที่ไร้คุณค่า

ภาพที่ 79 ภาพโซฟาที่ถูกทิ้งไว้ในกองขยะข้างถนนอย่างไร้คุณค่า
ถ่ายเมื่อ กุมภาพันธ์ 2561 โดย เดชสิทธิ์ดี เหมทานนท์

ภาพที่ 80 ภาพขาตั้งที่สร้างขึ้นจากเศษโลหะเหลือใช้ให้มีลักษณะเหมือนขาสุนัข

ภาพที่ 81 ภาพความชำรุดของโซฟาสื่อถึงความซบเซาทรุดโทรมของชีวิตสุนัขแก่

ภาพที่ 82 ภาพเมื่อประกอบโซฟาเข้ากับขาเหล็ก

ขั้นตอนการฉายภาพวิดีโอลงบนวัสดุ

หลังจากขั้นตอนการประกอบวัสดุเพื่อเปลี่ยนและสร้างความหมายทางศิลปะให้กับวัสดุ และการจัดวางกับพื้นที่จริงแล้ว ในขั้นตอนหลังจากติดตั้งผลงานกับพื้นที่ที่มีความจำเป็นต้องแก้ปัญหาเรื่องขนาดพื้นที่ว่างกับตัวผลงาน แสงสว่างเพื่อให้เหมาะสมกับการฉายภาพวิดีโอลงบนวัสดุ ขั้นตอนการฉายภาพวิดีโอ จะฉายภาพของสุนัขจรจัดที่ตัดต่อไว้แล้วลงบนวัสดุโดยให้สอดคล้องกับพื้นที่ว่างที่เป็นระนาบบนวัสดุอย่างกลมกลืน

ภาพที่ 83 ภาพฉายวิดีโอสุนัขมีรูปร่าง-รูปทรง ที่สอดคล้องกับตัววัสดุ

จากภาพจะเห็นการสอดคล้องกันของวิดีโอสุนัขกับพื้นระนาบของโซฟา ซึ่งมีลักษณะรูปร่าง-รูปทรงที่สอดคล้องกันแสดงให้เห็นถึงความกลมกลืนและมีเอกภาพด้วยการจัดแสงให้มีความสว่างของภาพที่ฉายบนวัสดุอย่างลงตัว

ภาพที่ 84 ภาพขาที่ประกอบขึ้นจากเศษโลหะที่มีลักษณะโค้งงอ

ขาเหล็กที่โค้งงอสร้างจากวัสดุเศษโลหะนำมาประกอบกันให้มีลักษณะโครงสร้างเหมือนขาของสุนัขเพื่อสื่อแทนตัวสุนัขจรจัดและความไม่มั่นคงของชีวิต ลักษณะพื้นผิวของเหล็กที่ผุกร่อนแสดงถึงความทรุดโทรม

ภาพที่ 85 ภาพกรวยจรรยาจรตั้งวางในลักษณะที่ไม่ได้ถูกใช้ประโยชน์ใด ๆ

กรวยจรรยาจรที่มีความหมายถึงสัญลักษณ์เตือนและความอันตรายวางในลักษณะนอนเพื่อให้ผู้ชมเกิดการตั้งคำถามถึงความถูกต้องของความจริง ไร้คุณค่าไร้ประโยชน์ เป็นสัญลักษณ์แทนสิ่งที่ถูกมองข้าม เหมือนกรวยจรรยาจรที่ถูกรถชนอย่างไม่สนใจ

สรุป

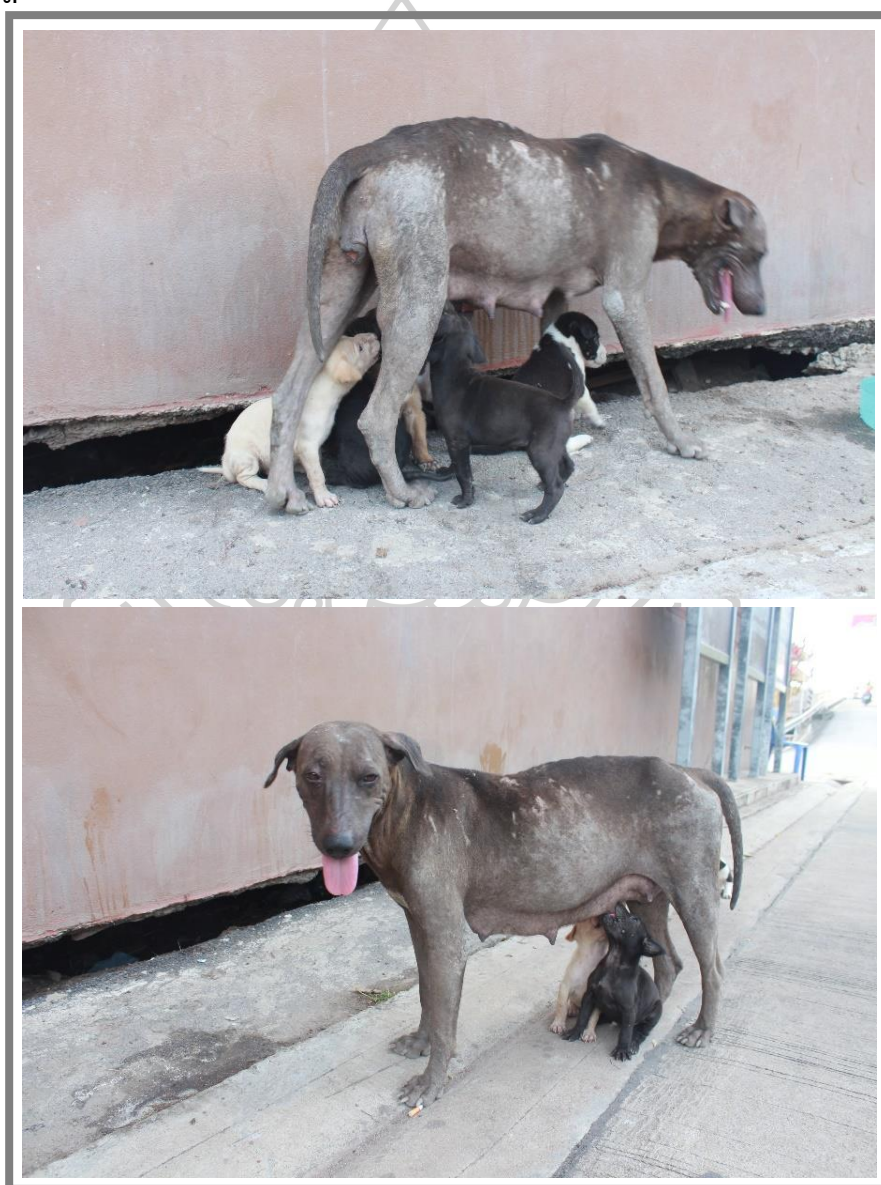
ผลงานแก๊ซางถนน 2 เป็นผลงานสร้างสรรค์ที่มุ่งนำเสนอความเปลี่ยนแปลงของชีวิตจากมีประโยชน์ เป็นที่ต้องการ สู่การไร้ประโยชน์ ไร้คุณค่า ความไม่แน่นอนและความไม่จีรังของชีวิตที่เปลี่ยนแปลงได้ทุกขณะ สะท้อนให้เห็นถึงความยากลำบากของชีวิตสุนัขแก๊ซางถนนที่ต้องดำเนินชีวิตอย่างอันตรายเสี่ยงตายอยู่ข้างถนนและยังส่งผลในเชิงความคิดให้ผู้ชมตั้งคำถามถึงคุณค่าของชีวิต

เกิดข้างถนน

ชื่อผลงาน “เกิดข้างถนน”

แนวคิด “ข้าพเจ้าได้แรงบันดาลใจจากสุนัขแม่ลูกอ่อนและลูกน้อยที่ไม่สามารถเลือกเกิดได้ ต้องเกิดเป็นลูกสุนัขข้างถนนและเรียนรู้การใช้ชีวิตที่ยากลำบาก ความไร้เดียงสาชีวิตที่แสนยากลำบาก ส่งให้ข้าพเจ้าเกิดความสะเทือนอารมณ์ และหดหูใจ จนเกิดแนวคิดในการสร้างสรรค์เพื่อแสดงออกถึงคุณค่าของชีวิตแม่สุนัขและคุณค่าในการเกิดมาบนโลกใบนี้ของลูกสุนัขไปพร้อม ๆ กัน

ภาพข้อมูล

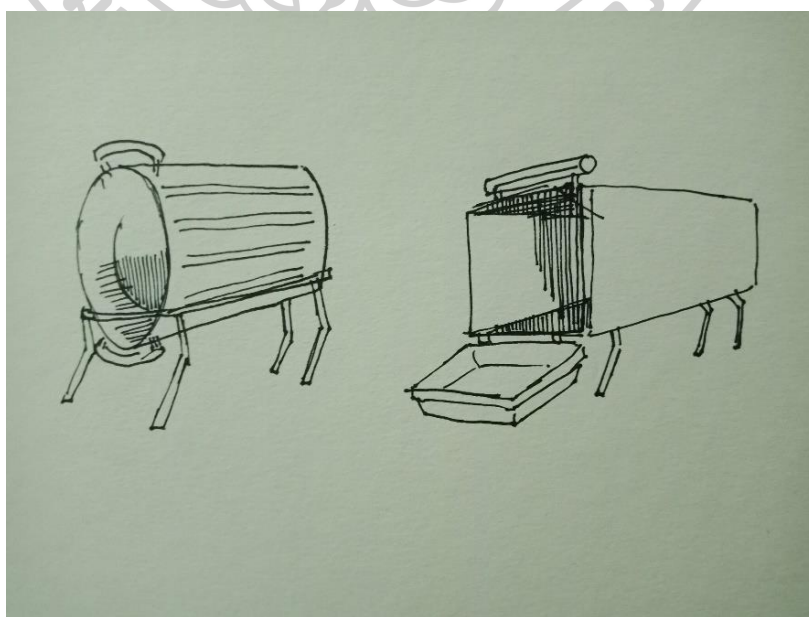
ภาพที่ 86 ภาพแม่สุนัขกำลังให้นมลูกสุนัขอยู่ข้างถนน
ถ่ายเมื่อ กุมภาพันธ์ 2561 โดย เดชสิทธิ์ดี เหมทานนท์

ภาพที่ 87 ภาพแม่สุนัขดูแลลูกอยู่ข้างถนน
ถ่ายเมื่อ กุมภาพันธ์ 2561 โดย เดชสิทธิ์ดี เหมทานนท์

ขั้นตอนการร่างภาพต้นแบบ

จากแรงบันดาลใจเรื่องแม่และลูกสุนัขข้างถนน นำสู่การศึกษาข้อมูลเชิงลึกด้วยการลงพื้นที่สำรวจและติดตามชีวิตของแม่และลูกสุนัขข้างถนน บันทึกภาพไว้เป็นข้อมูลเพื่อสร้างสรรค์ นำข้อมูลมาร่างภาพต้นแบบโดยการวิเคราะห์รูปร่าง-รูปทรงของภาพข้อมูลที่บันทึกไว้ได้ จิตนาการถึงวัสดุที่มีลักษณะสอดคล้องและมีความหมาย สื่อถึงแนวคิดในการสร้างสรรค์ได้ เพื่อนำมาเป็นต้นแบบในการสร้างสรรค์

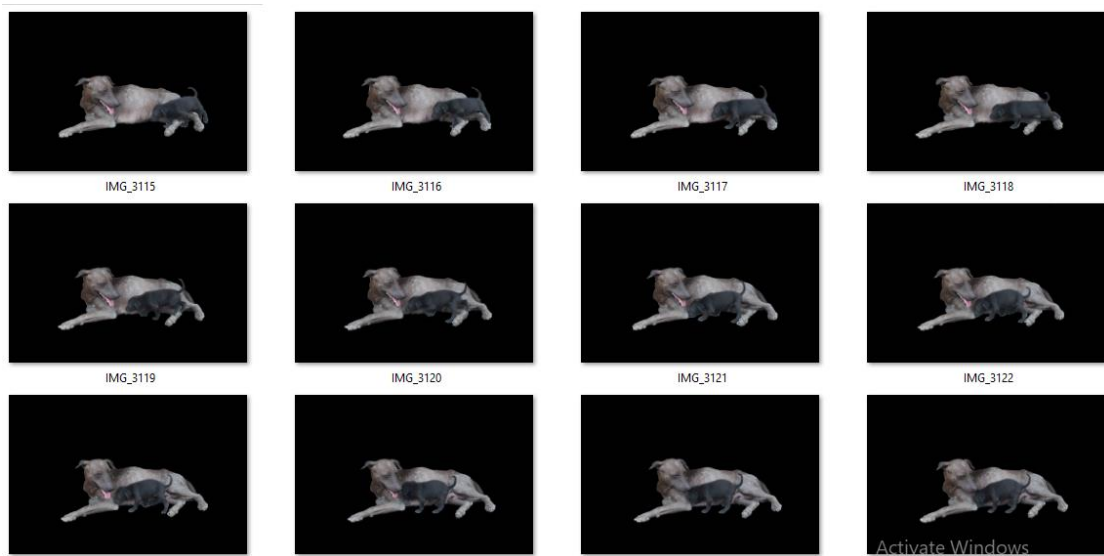
ภาพที่ 88 ภาพร่างต้นแบบของผลงาน เกิดข้างถนน

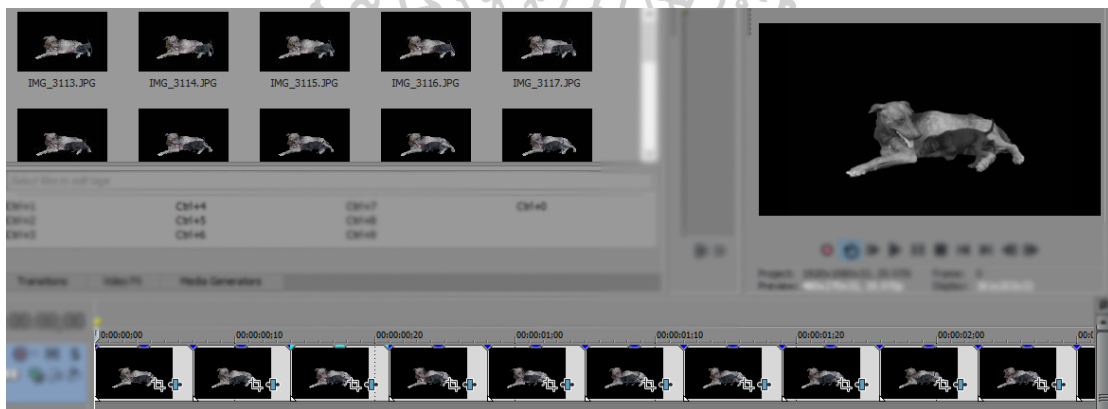
ภาพที่ 89 ภาพร่างต้นแบบผลงาน เกิดข้างถนน

ขั้นตอนการตัดต่อวิดีโอ

ขั้นตอนการตัดต่อวิดีโอเริ่มต้นจากการนำภาพข้อมูลสุนัขอัจฉริยะที่ถ่ายไว้ ภาพแม่ลูกสุนัขข้างถนน (ภาพถ่ายต่อเนื่อง) มาตัดพื้นหลังออกให้เหลือเฉพาะภาพรูปร่างของสุนัขทุกภาพด้วยโปรแกรมตกแต่งภาพบนคอมพิวเตอร์ จากนั้นจึงนำภาพที่ตัดต่อแล้วทั้งหมดมาเรียงต่อกันในโปรแกรมตัดต่อวิดีโอบนคอมพิวเตอร์ แล้วจึงปรับแต่งความเร็ว ค่าแสงและสี ให้ภาพมีความต่อเนื่องและแสดงอารมณ์ของสุนัขอัจฉริยะออกมาให้มีความลื่นไหล

ภาพที่ 90 ภาพแม่สุนัขจรจัดข้างถนนที่ถูกตัดภาพพื้นหลังของภาพออกหมดแล้ว

ภาพที่ 91 ภาพการตัดต่อผ่านโปรแกรมตัดต่อวิดีโอด้วยคอมพิวเตอร์

ขั้นตอนการคัดเลือกวัสดุสำเร็จรูปและการประกอบวัสดุ

ขั้นตอนการคัดเลือกวัสดุสำเร็จรูปในที่นี้เลือกใช้ถังขยะสีเขียวแบบ กทม. เพราะพบเห็นได้ทั่วไปและเป็นที่ยอดจำได้ง่าย จากแหล่งทิ้งขยะในชุมชนนำมาทำความสะอาด แต่ยังคงความเก่าและความเป็นวัสดุเดิม เช่น ร่องรอยจากการใช้งาน ใช้สื่อแทนความหมายของการถูกทอดทิ้งตั้งแต่เกิดหรือเปรียบเปรยถึงการเกิดบนกองขยะของลูกสุนัข

ภาพที่ 92 ภาพแหล่งทิ้งขยะในชุมชน
 ถ่ายเมื่อ กุมภาพันธ์ 2561 โดย เดชสิทธิ์ดี เหมทานนท์
 ขั้นตอนการสร้างสรรค์วัสดุเพื่อประกอบกับวัสดุสำเร็จให้เกิดความหมายใหม่และ
 เปลี่ยนแปลงความหมายเดิม

ภาพที่ 93 ภาพการเชื่อมเศษเหล็กขึ้นเป็นขาตั้งให้มีลักษณะโครงสร้างของขาตั้งคล้ายกับขาสุนัข

การก่อประกอบและจัดวางวัสดุให้เกิดความหมายใหม่ ถังขยะที่มีประโยชน์ใช้สอยกลับถูกวางใหม่ลักษณะแนวนอนเป็นการทำลายคุณค่าของถังขยะที่จะมีไว้สำหรับใส่ขยะ เปลี่ยนแปลงให้ไร้คุณค่าจากถังขยะที่มีไว้ใส่ขยะกลายเป็นขยะแทนซึ่งไม่สามารถใส่ขยะได้และไม่มีประโยชน์อื่นใด จัดวางอยู่บนขาตั้งที่มีขาทั้ง 4 โค้งงอให้ความรู้สึกไม่มั่นคง อีกนัยยะหนึ่งก็มีลักษณะโครงสร้างเช่นเดียวกับขาสุนัข สื่อความหมายถึงวัตถุนี้เป็นสุนัขข้างถนนที่ไร้คุณค่า แผงแง่คิดในเชิงศิลปะ ความคิด เพื่อให้ผู้ชมตั้งคำถามต่อ

ภาพที่ 94 ภาพการวางประกอบของวัสดุทั้งสองส่วนขาตั้งและถังขยะ

ภาพที่ 95 ขาตั้งมีลักษณะโค้งงอ โดยถอดรูปแบบโครงสร้างมาจากขาของสุนัข

ขั้นตอนการฉายภาพวิดีโอลงบนวัสดุ

ขั้นตอนการฉายภาพลงบนวัสดุ การฉายภาพจะให้เครื่องฉายโปรเจคเตอร์ที่มีค่าความสว่างอยู่ 1500-3000 ลูเมน เพื่อให้แสงสว่างไม่มากหรือน้อยเกินไป เมื่อฉายกระทบกับวัสดุที่มีลักษณะพื้นผิวเป็นพลาสติก และข้อจำกัดทางสถานที่ เพื่อแสดงความรู้สึกถึงความหดหู่ ความเศร้าหมองและความเป็นธรรมชาติ เพื่อแสดงออกถึงความเป็นจริงในสังคมและการสะท้อนสังคม จึงต้องจัดแสงให้มีความสลัวไม่มากเกินไปแต่ก็ไม่น้อยจนเกินไปและแสดงให้เห็นสภาพของวัสดุที่เป็นหัวใจสำคัญของผลงาน

ภาพที่ 96 ภาพแสดงการฉายภาพลงบนวัสดุกับแสงสว่างที่เหมาะสม

ภาพที่ 97 ภาพวิเคราะห์ความสอดคล้องกันของรูปร่างวัสดุและภาพวิดีโอที่ฉายลงบนวัสดุ

สรุป

ผลงานศิลปกรรมสื่อผสม ชื่อผลงาน “เกิดข้างถนน” เป็นผลงานที่สะท้อนความเป็นจริงในสังคมและความสะท้อนอารมณ์ในแบบศิลปะสังคมนิยมตีแผ่เรื่องราวชีวิตของสุนัขจรจัดแม่ลูกอ่อน สอดแทรกความคิดด้วยการสร้างสรรค์ในแนวทางศิลปะเชิงความคิดสื่อสารผ่านความหมายของวัสดุ ให้ผู้ชมได้คิดและตั้งคำถามถึงคุณค่าของชีวิต

ภาพที่ 98 ภาพการจัดแสดง กับสถานที่แสดงมหาวิทยาลัย ศิลปากร

ภาพที่ 99 ภาพผลงานเมื่อจัดแสดงที่หอศิลป์ธนาคารกรุงไทย

ภาพที่ 100 ภาพจัดแสดงจริง กับสถานที่แสดง หอศิลป์กรุงเทพ

ภาพที่ 101 ภาพการจัดแสดงร่วมกับผลงานชิ้นอื่น จัดวางและแปรผันตามขนาดพื้นที่แสดง

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

สรุป

จากการสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุด “ชีวิตข้างถนน”(Street Life) มีการสร้างสรรค์อย่างมีขั้นตอน กระบวนการ โดยมีการศึกษาทั้งภาคทฤษฎีและการศึกษาค้นคว้าด้วยการลงพื้นที่เพื่อสำรวจต้นเหตุแห่งการสร้างสรรค์ เกิดเป็นศิลปกรรมสื่อผสมจำนวนทั้งสิ้น 3 ชิ้นเมื่อนำผลการสร้างสรรค์ศิลปะนิพนธ์ชุด “ชีวิตข้างถนน” มาวิเคราะห์แล้ว สามารถสรุปผลการสร้างสรรค์ได้เป็นหัวข้อดังนี้

1. ด้านเนื้อหาและแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ เป็นการสร้างสรรค์เรื่องราวของการสะท้อนสภาพสังคม การตีแผ่ชีวิตอีกด้านในสังคม และการดำเนินของชีวิตสุขนั้ขจรจัดข้างถนน ด้วยทฤษฎีศิลปะแบบสังคมนิยม ค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมจากแรงบันดาลใจด้วยการลงพื้นที่สำรวจและหยิบยกประเด็นหรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่พบเจอจากการติดตามเฝ้าสังเกตการดำเนินชีวิตและพฤติกรรมของสุขนั้ขจรจัดข้างถนน

2. ด้านเทคนิคและรูปแบบของการสร้างสรรค์ ผลงานที่สร้างสรรค์เป็นผลงานศิลปกรรมสื่อผสม โดยใช้เทคนิคการจัดวางของทฤษฎีศิลปะแนวอินสตอลเลชัน เทคนิคการใช้วัสดุสำเร็จรูปสื่อความหมายด้วยทฤษฎีศิลปะเชิงความคิด และเทคนิคการฉายภาพลงบนวัสดุ ผลงานมีรูปแบบเป็นสามมิติ มีการใช้พื้นที่โดยรอบให้เป็นส่วนหนึ่งของผลงาน และสามารถชมผลงานได้จากทั้งด้านในและด้านนอกผลงาน

3. ด้านทฤษฎีทางศิลปะ มีการศึกษาและเชื่อมโยงทฤษฎีทางศิลปะต่าง ๆ มาใช้กับผลงานดังนี้

ทฤษฎีศิลปะแบบสังคมนิยม (Realism)

ทฤษฎีศิลปะเชิงความคิด (Conceptual art)

ทฤษฎีศิลปะสื่อผสม (Mixed Media)

ทฤษฎีศิลปะแนวอินสตอลเลชันหรือศิลปะแนวจัดวาง (Installation art)

อภิปรายผล

จากข้อสรุปในการดำเนินการสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ ชุด “ชีวิตข้างถนน” (Street Life) สามารถวิเคราะห์ความเชื่อมโยงทางทฤษฎีกับการนำมาปฏิบัติทั้งในด้านเทคนิค กระบวนการและการแสดงออกทางศิลปะ โดยสามารถอภิปรายเป็นข้อ ๆ ได้ดังนี้

1. ทฤษฎีศิลปะแบบสังคมนิยมถูกนำมาใช้ในขั้นตอนการแสดงออกทางศิลปะ โดยเป็นการแสดงออกในเชิงสะท้อนสังคม การนำเรื่องราวของสุนัขจรจัดซึ่งเปรียบเสมือนชนชั้นล่างของสิ่งมีชีวิตในสังคม และในทางเทคนิคได้นำความจริงที่มีในสังคมคือภาพถ่ายชีวิตสุนัขจรจัดมานำเสนอโดยไม่ตัดแปลงหรือบิดเบือนความจริงออก เพียงแต่นำส่วนที่ไม่ใช่สาระสำคัญออกไป เพื่อการแสดงออกที่ชัดเจนขึ้น เช่นภาพพื้นหลังที่ถูกตัดทิ้งออก

ภาพที่ 102 ภาพผลงาน เกิดข้างถนน แสดงออกด้วยภาพจริงของชีวิตสุนัข

ภาพที่ 103 ภาพสุนัขจรจัดแก่ชราอนข้างถนน
ถ่ายเมื่อ กุมภาพันธ์ 2561 โดย เดชสิทธิ์ดี เหมทานนท์

ภาพที่ 104 ภาพสุนัขเด็กที่เรียนรู้การใช้ชีวิตที่ยากลำบากของสุนัขจรจัด
ถ่ายเมื่อ กุมภาพันธ์ 2561 โดย เดชสิทธิ์ดี เหมทานนท์

2. ทฤษฎีศิลปะเชิงความคิด นำทฤษฎีมาใช้เพื่อกระตุ้นความคิดและการตั้งคำถามจากผู้ชม ที่ไม่ใช่แค่การรับรู้ ประทับใจและสะท้อนอารมณ์กับผลงานศิลปกรรมเท่านั้น การนำทฤษฎีศิลปะเชิงความคิดถูกนำมาใช้ในกระบวนการเชิงเทคนิคที่ทำงานร่วมกันกับทฤษฎีศิลปะแนวอินสตอลเลชันหรือ

ศิลปะแนวจัดวางและส่งผลถึงการแสดงออกทางศิลปะกรรม การจัดวางวัสดุสำเร็จรูปให้ผิดที่ผิดทาง เปลี่ยนความหมายของวัสดุย่อมส่งผลทางความคิดต่อผู้ชมผลงาน อีกทั้งการใช้พื้นที่โดยรอบเป็นส่วนหนึ่งของผลงานก็ส่งผลได้เช่นกัน เมื่อผู้ชมมองจากด้านนอกผลงานก็จะเห็นรูปร่าง รูปทรง เห็นการ แสดงออกและการสื่อความหมายของศิลปะกรรมในเชิงผู้ชมกับผลงาน แต่เมื่อผู้ชมเข้ามาชมผลงานจาก ด้านในหรือในพื้นที่ของผลงานนั้น ผู้ชมจะได้รับการแสดงออกที่เปลี่ยนแปลงไปจากการเป็นผู้ชมที่ชม ผลงาน เป็นการอยู่ร่วมกันกับผลงานและเมื่อผลงานเปรียบเหมือนสุนัขข้างถนน การที่ผู้ชมจะได้รับรู้ ถึงการอยู่ร่วมกันกับสุนัขจรจัดข้างถนนก็ย่อมเป็นผลทางความคิดอีกประการหนึ่งที่จะให้ผู้ชมเกิด ความคิดและการตั้งคำถามในจิตใจถึงการอยู่ร่วมกันและคุณค่าของชีวิตสุนัขจรจัดข้างถนน

ภาพที่ 105 ภาพผลงานที่มีการใช้วัสดุสำเร็จรูปสื่อความหมายในเชิงความคิด

3. ทฤษฎีศิลปะสื่อผสมเป็นทฤษฎีสำคัญที่นำมาสร้างสรรค์ ทฤษฎีศิลปะสื่อผสมมีความ เชื่อมโยงกับผลงานศิลปะนิพนธ์ชุด “ชีวิตข้างถนน” ทั้งทางเทคนิค ขั้นตอน กระบวนการ และรูปแบบ การแสดงออกทางศิลปะกรรม โดยรูปแบบทางศิลปะกรรมที่แสดงออกนั้นจะมีรูปแบบเป็นศิลปะกรรม สื่อผสมสามมิติ มีการใช้วัสดุสำเร็จรูปในผลงานเช่นเดียวกับศิลปินสื่อผสมหลาย ๆ คน เช่น มาแชล ดู ซองบี มีการประกอบรูปของวัสดุขึ้น เช่นเดียวกับผลงานของปัญญา วิจินธนสาร ในชุด “Ready Myth”

ภาพที่ 106 ภาพการผสมผสานระหว่างเทคนิคการฉายภาพบนวัสดุและเทคนิคศิลปะจัดวาง

4. ทฤษฎีศิลปะแนวอินสตอลเลชันหรือศิลปะแนวจัดวาง (Installation art) ศิลปะในแนวท่างนี้สามารถสร้างมิติใหม่ที่ผู้ชมสามารถเป็นส่วนหนึ่งและรับรู้ทางศิลปะในมุมมองที่แตกต่างขึ้น เช่นเดียวกับผลงานศิลปะนิพนธ์ ชุด “ชีวิตข้างถนนนี้” มีการสร้างสรรค์ผลงานออกมาในรูปแบบศิลปะสื่อผสม สามมิติ ที่มีพื้นที่ของผลงานเป็นส่วนหนึ่งของผลงานด้วย ผู้ชมสามารถเปลี่ยนการรับรู้จากการเป็นผู้ชมดูผลงานจากภายนอกเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของผลงานด้วยการชมอยู่ภายในพื้นที่ของผลงาน และรับรู้ถึงการอยู่ร่วมกันกับผลงานซึ่งเป็นการเปรียบเทียบถึงการอยู่ร่วมกับกับชีวิตข้างถนน สุนัขจรจัดข้างถนนถูกสื่อสารในรูปแบบของผลงานศิลปะ วิชฌ มุกตามณี ผู้ที่สร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบสื่อผสมที่มีการใช้กระบวนการจัดวางหรืออินสตอลเลชันเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ซึ่งได้แนวทางในเชิงทฤษฎีนี้จากผลงาน ชุด “คืนกลับ-ผันเปลี่ยน”

ข้อเสนอแนะ

สำหรับผู้สนใจและศึกษาในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะสื่อผสม หรือแนวคิดในเรื่องของสุนัขจรจัด เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้งและเป็นการศึกษาโดยตรง ข้าพเจ้าแนะนำให้ผู้ที่สนใจหรือศึกษาผลงานศิลปะสื่อผสมไม่ว่าจะเพื่อนำไปสร้างสรรค์ต่อ หรือเพื่อนำไปวิเคราะห์ให้เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในงานศิลปะแขนงนี้ ให้ศึกษาจากแหล่งที่มาที่ข้าพเจ้าได้เขียนไว้ในบทอ้างอิง เพราะในวิทยานิพนธ์ “ชีวิตข้างถนน” เล่มนี้ เพียงหยิบยกประเด็นที่เกี่ยวข้องกับผลงานศิลปะนิพนธ์ชุด “สุนัขข้างถนน” เท่านั้น ซึ่งอาจมีเนื้อหาสาระอีกหลายประการที่จะเกิดประโยชน์หรือตรงประเด็นในข้อสงสัยของตัวผู้สนใจและผู้ศึกษามากกว่าศึกษาจากเล่มวิทยานิพนธ์เล่มนี้เพียงเล่มเดียวเท่านั้น

รายการอ้างอิง

- Art & Design, H. (2016). **#ArtRecap : Line to Skyler** การเยียวยาความรู้สึกทุกข์ เศร้า จากสิ่งอันเป็นที่รัก สื่อถึงความสุขและความงามของการ “ให้” โดย รสลิน กาสต์ จัดแสดงที่ Numthong Gallery. Retrieved from <http://www.dooddot.com/line-to-skyler-by-at-rossalin-garst-numthong-gallery-at-aree/>
- RAKA, S. (2013). **The Art Evolution of Banksy**. Retrieved from <https://www.complex.com/style/2013/10/banksy-art-evolution/>
- (2549). ศิลปะสื่อประสม [เจียมจันทร์ จันทร์คองหอม. (2549). ศิลปะจินตทัศน์ : กรณีศึกษาผลงานจิตรกรรม ของมาร์เซล ดูของป์. (ปริญญา มหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- เปมิกา จุฬารานานนท์. (2555). เส้นผม : สื่อศิลปะในงานศิลปกรรมร่วมสมัย (ปริญญา มหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- พนา กันธา. (2560). หมา : ประวัติศาสตร์ว่าด้วยสัตว์เลี้ยงที่ไม่ใช่แค่การเลี้ยงสัตว์. วารสารประวัติศาสตร์, 42, 166-182.
- พระมหาพวงศักดิ์ ธมมิวิสุทธิเมธี. (2554). การวิเคราะห์มนุษย์ที่สมบูรณ์ตามแนวพุทธปรัชญา. (ปริญญา มหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- พุทธทาสภิกขุ. (2552). คู่มือมนุษย์ของพุทธทาสภิกขุ. กรุงเทพฯ: กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม.
- ภาณุ บุญพิพัฒนาพงศ์. (2017). ดูของป์พ่อทุกสถาบัน. Retrieved from <https://minimore.com/b/art-is-art/2>
- วรินทร์ทิพย์ ตั้งหงส์. (2552). แนวทางการบริหารจัดการและการออกแบบลักษณะทางกายภาพสถานสงเคราะห์ สุนัขจรจัดแบบพึ่งพาตนเอง. (ปริญญา มหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, จังหวัดปทุมธานี.
- วิชญ มุกตามณี. (2551). วัฏจักรเมือง-นัยของวัสดุ = Urban motion-implication of materials กรุงเทพฯ: หอศิลปะสถาปัตยกรรม พระพรหมพิจิตร มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิชาการ.คอม. (2009). ประวัติ และผลงานของนามจุนไปค์ (Nam June Paik). Retrieved from <http://www.vcharkarn.com/blog/39990>
- สมพร รอดบุญ. (2017). บทความตีพิมพ์ในสูจิบัตรการแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 53 "อันเนื่องมาจาก "MIXED MEDIA" Retrieved from <https://issuu.com/artcentre/docs/a9c33af2b4>

สมพร รอดบุญ. (2551). ศิลปะในรูปแบบอินสตอลเลชัน (Installation Art). Retrieved from https://issuu.com/artcentre/docs/_____95a3fb8be0368b

อารี สุทธิพันธุ์. (2535). ศิลปนิยม (4 ed.). กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	เดชสิทธิ์ศักดิ์ เหมทานนท์
วัน เดือน ปี เกิด	2 พฤษภาคม 2533
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา	ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาศิลปกรรมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
ที่อยู่ปัจจุบัน	179/92 หมู่บ้านวิขทาวน์ ถนนกาญจนาภิเษก(เลียบบางกุ่มพระประแดง) แขวงท่าข้าม เขตบางขุนเทียน กรุงเทพฯ 10150

